กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์สนับสนุนการจัดพิมพ์

ถอดบทเรียนไทย สู้โควิด

ผู้เขียน จิตติศักดิ์ นันทพานิช

ถอดบทเรียนไทย สู้โควิด

ผู้เขียน จิตติศักดิ์ นันทพานิช

ถอดบทเรียนไทยสู้โควิด

ผู้เขียน จิตติศักดิ์ นันทพานิช
จัดทำโดย กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์
พิมพ์ครั้งแรก 28 กุมพาพันธ์ 2564
จำนวน 1,000 เล่ม

ISBN 978-616-93555-4-0

ภาพและสื่อสังคม ประเสริฐ ขวัญมา
ภาพและสัมภาษณ์ ชญานิน นันทพานิช
ออกแบบปกและรูปเล่ม ดนิตา ลอตระกูล
พิสูจน์อักษร สมเจตน์ กิจโสภณ

แจกจ่ายฟรีสถาบันการศึกษาและผู้สนใจ

ผู้ดำเนินการพิมพ์ที่
บริษัท 888 อินเตอร์กรุ๊ป จำกัด
โทร 0-2952-0984, 085-553843

Hpp_73@yahoo.com

สงวนลิขสิทธิ์ ในประเทศไทยตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537

คำนำ

วิกฤติโควิดทำลายทั้งชีวิตและเศรษฐกิจ หนึ่งปีหลังพบผู้ป่วยคนแรกที่เมืองอู่ฮั่น ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ได้ระบาดไป 219 ประเทศทั่วโลก มีผู้ติดเชื้อมากกว่า 100 ล้านคน และจำนวนผู้เสียชีวิตผ่านหลัก 2 ล้านคนไปแล้ว โดยเฉพาะผู้สูงวัยที่ตกเป็นเป้าโจมตีของไวรัสโควิด-19 ขณะที่เศรษฐกิจโลกเข้าสู่ภาวะถดถอยอย่างเฉียบพลันชนิดที่ไม่มีใครได้ทันตั้งตัว เมื่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจถูกระงับจากมาตรการล็อกดาวน์ ที่ทุกประเทศนำมาใช้ เพื่อหยุด การเคลื่อนไหว หยุดการพบปะของผู้คน ซึ่งเป็นมาตรการหยุดการระบาดที่ได้ผลที่สุด

ความเสียหายด้านเศรษฐกิจเปรียบเทียบได้กับ มหาวิกฤติเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2472 ส่วนด้านสาธารณสุขเทียบเคียงได้กับการระบาดใหญ่ของ ไข้หวัดสเปน ระหว่างปี พ.ศ. 2461-2463 ที่คร่าชีวิตพลเมืองโลกราว 40 ล้านคน และไม่ต้องสงสัยเลยว่าในรอบ 100 ปี ไม่มีวิกฤติครั้งไหนที่วิกฤติสาธารณสุขและเศรษฐกิจปะทุขึ้นพร้อมกัน และสร้างความเสียหายให้กับโลกทั้งใบ เช่น วิกฤติโควิดที่เราเผชิญอยู่เวลานี้

หนังสือถอดบทเรียนไทยสู้โควิด เล่าเรื่องสถานการณ์ระบาด ผ่านเหตุการณ์ปัจจุบันที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลา กล่าวถึงกลยุทธ์ด้านสาธารณสุขที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จการรับมือกับการระบาดไวรัสโควิด-19 จนประเทศไทยเป็นที่กล่าวถึง และมาตรการเศรษฐกิจ ที่ถูกขับเคลื่อนออกมารับมือกับมหาวิกฤติแห่งศตวรรษในครั้งนี้ ตลอดจนตามรอยวิกฤติในอดีตเปรียบเทียบกับปัจจุบัน เพื่อทำความเข้าใจกับธรรมชาติของวิกฤติที่ว่า เมื่อการระบาดจบการระบาดใหม่จะตามมา เมื่อเศรษฐกิจเฟื่องฟูย่อมมีวันถดถอย

สุดท้ายนี้ผู้เขียนขอขอบคุณ กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ ที่สนับสนุนการจัดทำโครงการ ขอบคุณ ศ.นพ.ยง ภู่วรวรรณ ดร.สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ นพ.ธเรศ กรัษนัยรวิวงค์ นพ.ธนรักษ์ ผลิพัฒน์ นพ.วีระศักดิ์ หล่อทองคำ คุณศิริวัฒน์ วรเวทวุฒิคุณ คุณสุรพงษ์ ไพสิฐพัฒนพงษ์ คุณจิตติ ตั้งสิทธิ์ภักดี รศ.ดร.ยงยุทธ แฉล้มวงษ์ สำหรับคำสัมภาษณ์อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ตลอดจนแหล่งข้อมูลต่าง ๆ สำหรับข้อมูลที่นำมาประกอบการเขียน

รวมทั้งทีมงาน คุณประเสริฐ ขวัญมา สำหรับภาพถ่ายและงานสื่อสังคม คุณสมเจตน์ กิจโสภณ กับงานพิสูจน์อักษร คุณดนิตา ลอตระกูล ที่ออกแบบปกและรูปเล่ม ชญานิน นันทพานิช ลูกสาวที่ช่วยงานสัมภาษณ์และถ่ายภาพ และอีกหลาย ๆ คนที่ไม่ได้เอ่ยนามในที่นี้ ที่ช่วยหนุนให้โครงการจัดทำหนังสือเล่มนี้ลุล่วงไปได้ในที่สุด นอกจากนี้ผู้เขียนขอส่งคำขอบคุณถึง บุคลากรทางการแพทย์และส่วนงานอื่น ๆ ที่อุทิศตัวต่อการสู้ศึกโควิดในครั้งนี้

ด้วยความนับถือ

จิตติศักดิ์ นันทพานิช

สารบัญ

บทที่ 1 ฮัลโหลโควิด..... 10

บทที่ 2 จุดเปลี่ยนเดือนมีนาคม.....18

บทที่ 3 โควิด-19 กับความมั่งคั่งในโลกแห่งทุน.....28

บทที่ 4 แนวรับคลื่นเศรษฐกิจ.....36

บทที่ 5 พ.ร.ก.กู้เงิน 1 ล้านล้านและจีดีพีที่หายไป.....50

บทที่ 6 วันนี้มีผู้ติดเชื้อ 0 ราย.....62

บทที่ 7 แผนเปิดประเทศ.....70

บทที่ 8 1 ปีวิกฤติโควิด.....84

บทที่ 9 ถอดบทเรียน.....100

บทส่งท้าย การระบาดใหม่ บทเรียนใหม่.....108

ภาคผนวก ลำดับเหตุการณ์ไทยสู้โควิด.....119

แหล่งข้อมูล.....162

เกี่ยวกับผู้เขียน.....177

บทที่ 1
ฮัลโหลโควิด

นับจากปลายปี 2562 ที่มีรายงานพบผู้ป่วยโรคโควิด-19 เป็นครั้งแรกที่เมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย เมืองเศรษฐกิจลำดับที่ 8 ของสาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวนผู้ป่วยจากโรคโควิด-19 ได้เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด ตัวเลขที่ศูนย์ข้อมูลโควิด รายงาน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 ระบุว่า พลเมืองโลกป่วยด้วยโรคโควิด-19 ไปแล้ว 82,022,480 คน รักษาหาย 46,417,927 คน และเสียชีวิต1,791,243 คน สถิติดังกล่าวลบการคาดการณ์ของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญว่าตัวเลขผู้ป่วยจะแตะหลัก 50 ล้านคนในช่วงปลายปี แต่จำนวนผู้ป่วยกลับทะลุหลัก 50 ล้านคนตั้งแต่วันที่ 8 พฤศจิกายน 2563 สถานการณ์ดังกล่าวยืนยันว่า การระบาดของไวรัสโควิด-19 ยังอยู่ในช่วงขาขึ้น

ย้อนกลับไป วันที่ 31 ธันวาคม 2562 จีนรายงานไปยังองค์การอนามัยโลกว่า พบผู้ป่วยปอดอักเสบโดยไม่ทราบสาเหตุ โดยผู้ป่วยกลุ่มดังกล่าวสัมพันธ์กับ ตลาดอาหารทะเลหัวหนัน (Huanan) ในเมืองอู่ฮั่น ซึ่งมีการขายอาหารป่าด้วย วันถัดมา *(1 มกราคม 2563)* จีนสั่งปิดตลาดดังกล่าว นับจากนั้นจำนวนผู้ป่วยในเมืองอู่ฮั่นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง กระทั่งทางการจีนสั่งปิดเมืองอู่ฮั่นที่มีประชากรอาศัยอยู่กว่า 11 ล้านคนในวันที่ 23 มกราคม หลังมีผู้เสียชีวิต 17 คนและ

ป่วยอีก 570 คน คำสั่งดังกล่าวมีผลให้เที่ยวบินขาออก รถไฟขาออก รถบัสขาออก เรือโดยสารระหว่างเมือง รวมทั้งบริการรถไฟใต้ดิน ต้องหยุดให้บริการชั่วคราว พร้อมกับควบคุมการเข้าออกที่พักของพลเมืองอย่างเคร่งครัด

ในช่วงรอยต่อของสถานการณ์ ก่อนที่จะมีคำสั่งปิดเมืองอู่ฮั่นออกมา ราว 2 สัปดาห์ ชาวจีนจากหลายเมืองรวมทั้งชาวอู่ฮั่น จำนวนไม่น้อยได้เดินทางออกนอกประเทศเพื่อเตรียมฉลองเทศกาลตรุษจีน *(25 ม.ค. 2563)* ที่กำลังจะมาถึง โดยจุดหมายปลายทางยอดนิยมของนักท่องเที่ยวชาวจีนนั้น ประกอบด้วย ญี่ปุ่น ฮ่องกง ไต้หวัน เกาหลีใต้ สหรัฐอเมริกา และไทย ด้วยเหตุผลที่กล่าวมานั้นกลุ่มประเทศดังกล่าวจึงกลายเป็นกลุ่มประเทศที่มีความเสี่ยงต่อการระบาดของไวรัสโควิด -19 ทันทีที่สถานการณ์ระบาดในเมืองอู่ฮั่นปรากฏต่อสายตาชาวโลก

นพ.ธนรักษ์ ผลิพัฒน์ รองอธิบดีกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข หนึ่งในทีมจัดระบบและวางแผนรับมือกับสถานการณ์การระบาด เล่าถึงสถานการณ์ในช่วงเวลานั้นหลังมีรายงานการพบผู้ป่วยปอดอักเสบ 27 คนจากจีนในช่วงปลายปี 2562 ว่า ได้มีการตรวจสอบว่าคนจีนจากเมืองอู่ฮั่นเดินทางมาไทยจำนวนเท่าไหร่ พบว่ามีเที่ยวบินตรงจากอู่ฮั่นมาไทย 5 เที่ยวบินต่อวันลงที่สนามบินสุวรรณภูมิ ดอนเมือง เชียงใหม่ และภูเก็ต

ทั้งนี้ เพจไทยคู่ฟ้า อ้างข้อมูลจากสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ระบุว่า ระหว่างวันที่ 1-28 มกราคม 2563 มีผู้เดินทางจากเมืองอู่ฮั่นเข้าไทย 20,271 คน *(เดินทางออกไปแล้ว 17,541 คน)* ยังไม่เดินทางออก 2,730 คน และมาจากเมืองกวางโจว 95,582 คน *(เดินทางออกไปแล้ว 70,813 คน)* ยังไม่เดินทางออก 24,769 คน และมาจากเมืองอื่นๆอีก 815,112 คน *(เดินทางออกไปแล้ว 615,220 คน)* ยังไม่เดินทางออก 199,892 คน

วันที่ 3 มกราคม 2563 กระทรวงสาธารณสุข มีคำสั่งตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน ได้ยกระดับการปฏิบัติการจากภาวะปกติเป็นการจัดการภาวะฉุกเฉิน โดยภารกิจหลัก ๆ คือ **หนึ่ง** เฝ้าระวังผู้เดินทางจากพื้นที่ที่มีการระบาด(เมืองอู่ฮั่น) เข้าสู่ประเทศไทย **สอง** ติดตามข่าวสารการระบาดรายงานต่อผู้บริหารทุกวัน **สาม** สื่อสารบริหารความเสี่ยงอย่างเหมาะสม **สี่** ให้สถาบันบำราศนราดูรเตรียมความพร้อมรักษาผู้ป่วยและกักตัว และ **ห้า** เตรียมความพร้อมด้านอื่น ๆ อาทิ เตรียมทีมสอบสวนโรค แต่งตั้งผู้บัญชาการเหตุการณ์

"หลังมีประกาศต้องพร้อมปฏิบัติการภายใน 120 นาที อันนี้เป็นมาตรฐานที่กรมควบคุมโรคใช้" นพ.ธนรักษ์ กล่าว ไม่ถึงหนึ่งสัปดาห์หลังจากนั้นโรคโควิด-19 ได้ปรากฏตัวแวะเข้ามาทักทายประเทศไทยและคนไทย เมื่อด่านคัดกรองพบคนไข้โควิด-19 รายแรกในไทย เป็นนักท่องเที่ยวหญิงวัย 61 ปีจากเมืองอู่ฮั่น นพ.ธนรักษ์เล่าถึงคนไข้ *(โควิด)* รายแรกของไทยว่า เดินทางมาจากเมืองอู่ฮั่นมาถึงเมืองไทยเมื่อวันที่ 8 มกราคม ตอนนั้นไม่มีวิธีตรวจหาเชื้อโดยตรง มีข้อมูลที่ได้รับจากทางจีนว่า อาการของโรคคล้ายกับเชื้อโรคซาร์สในค้างคาว มีการหารือกันกับผู้เกี่ยวข้องว่า *"ถ้าเจอคนไข้ที่สนามบินต้องทำอย่างไร"*

แนวทางการคัดกรองในระยะแรกเริ่มจากดูว่า มีไข้หรือไม่ ปอดบวมหรือไม่ ถ้ามีไข้แต่ปอดไม่บวมก็เฝ้าระวังต่อ หากพบว่าปอดอักเสบให้หาเชื้อไข้หวัดใหญ่ก่อน หากไม่เจอเชื้อไข้หวัดใหญ่ ก็มาตรวจอีกกลุ่ม ด้วยการตรวจหาเชื้อกว่า 30 ตัว ในเวลาเดียวกัน หากไม่พบอีกถึงไปตรวจหาเชื้อไวรัสโคโรนา *"เป็นการตรวจหาเชื้อทั้งกลุ่มของโคโรนา เพราะหากติดเชื้ออย่างน้อยต้องบวกขึ้นมา"*

ผู้ป่วยโควิดรายแรกในไทย

สำหรับผู้ป่วยรายแรกของไทยที่เดินทางมาจากเมืองอู่ฮั่นจากการตรวจ

ไม่พบเชื้อไข้หวัดใหญ่ แต่มาเจอผลตรวจพบเชื้อไวรัสโคโรนาในวันที่ 10 มกราคม 2563 ต่อมาวันที่ 11 มกราคม จีนเปิดลำดับสารพันธุกรรมของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ *"เมื่อเขาเผยออกมา เราเอาสารพันธุกรรมที่เราตรวจเจอไปเทียบพบว่าถูกต้องตรงกัน เราจึงมั่นใจคนไข้รายนี้เป็นคนไข้ไวรัสโคโรโรนา"* นพ. ธนรักษ์ ย้อนเหตุการณ์ตอนพบผู้ป่วยโรคโควิด-19 คนแรกในไทย และที่สำคัญคนไข้รายดังกล่าวยังเป็นผู้ป่วยชาวจีนรายแรกที่ตรวจพบนอกประเทศจีนอีกด้วย

หลังจากไทยตรวจพบผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่รายแรก จำนวนผู้ป่วยในจีนเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง โดยช่วงสัปดาห์สุดท้ายของเดือนมกราคม จำนวนผู้ติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ในจีนกระจายไปถึง 28 เมือง วันที่ 24 มกราคม จำนวนผู้ติดเชื้อยืนยันในจีนอยู่ที่ 830 ราย และมี 15 ประเทศที่มีรายงานว่า พบผู้ป่วยจากการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ในช่วงเวลานั้นหลายประเทศเริ่มอพยพพลเมืองออกจากเมืองอู่ฮั่น อาทิ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย ฝรั่งเศส

ชื่อ "โคโรนา" มาจากไหน

แพทย์ผู้เชี่ยวชาญระบุว่าไวรัสโคโรนาเป็นที่รู้จักมานานกว่า 80 ปีแล้ว ก่อนค้นพบไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 หรือ ไวรัสโควิด-19 ที่มีชื่อเรียกเป็นทางการว่า SARS-CoV-2 นั้น มีสายพันธุ์ที่ก่อให้เกิดโรคในระบบทางเดินหายใจมาแล้ว 6 ชนิด ส่วนชื่อไวรัสโคโรนามาจากภาพขยาย ที่นักวิทยาศาสตร์ดูไวรัสผ่านกล้องจุลทรรศน์ เห็นภาพรูปทรงกลมมีปุ่มหนวดโดยรอบคล้ายมงกุฎ (โคโรนา) จึงตั้งชื่อว่า โคโรนาไวรัส โครงสร้างของไวรัสประเภทนี้ มีปุ่มยื่นจากเปลือกทำหน้าที่ตัวจับ และเปลือกที่หุ้มไขมันไม่ทนทานต่อสภาพแวดล้อม ถูกทำลายได้ด้วยความร้อน หรือสารละลายอย่างสบู่ หรือแอลกอฮอล์

องค์การอนามัยโลกระบุว่า ไวรัสโคโรนาเป็นไวรัสในวงศ์ใหญ่ ที่เป็นสาเหตุของโรคทั้งในสัตว์และคน ในคนนั้นไวรัสโคโรนาหลายสายพันธุ์ทำให้เกิดโรคระบบ

ทางเดินหายใจตั้งแต่หวัดธรรมดา ไปจนถึงมีอาการรุนแรง เช่น โรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง(MERS) และโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันซาร์ส (SARS)

ไวรัสโควิด-19 ติดเชื้อจากคนสู่คน ผ่านละอองน้ำมูกที่กระจายจากผู้ป่วยผ่านการจาม ตะโกน พูด หรือผ่านการสัมผัสเชื้อที่ติดอยู่ตามผิววัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในชีวิตประจำวันต่าง ๆ อาทิ ลูกบิดประตู ปุ่มลิฟต์ ธนบัตร ไม้ โลหะ แก้ว ฯลฯ มีข้อมูลว่า ไวรัสโควิด-19 สามารถมีชีวิตอยู่ตามผิวสัมผัสได้ประมาณ 4-5 วัน ที่อุณหภูมิห้อง และนานถึง 28 วันที่อุณหภูมิ 4 องศาเซลเซียส ไวรัสโควิด-19 ที่ตกค้างตามผิวสัมผัส สามารถติดมือผ่านเข้าสู่ร่างกาย ทางปาก ผ่านการขยี้ตา แคะจมูกโดยที่คน ๆ นั้นไม่รู้ตัว

เมื่อไวรัสเข้าสู่ร่างกายแล้ว จะมีระยะฟักตัวประมาณ 2-14 วัน ส่วนใหญ่ผู้รับเชื้อมักไม่แสดงอาการ รายที่เริ่มป่วยมีไข้ 37.5 องศาเซลเซียส ไอ อ่อนเพลีย ในผู้ป่วยบางรายมีอาการน้ำมูกไหล เจ็บคอ ลิ้นไม่รับรส จมูกไม่ได้กลิ่น หายใจเหนื่อยหอบร่วมด้วย หากรับเชื้อแล้ว **"ผู้รับเชื้อ"** ไม่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันได้ ไวรัสโควิด-19 จะแทรกลงไปในเซลล์เยื่อบุทางเดินหายใจและทำให้ปอดติดเชื้อก่อนลามไปทำลายอวัยวะอื่น โดย 80 % ของผู้ติดเชื้อสามารถหายได้เอง อีก 20 % ต้องรักษาในโรงพยาบาล และในจำนวนนี้ 5 % มีอาการรุนแรง ผู้ป่วย 1 คน สามารถแพร่เชื้อได้ 2-4 คน และผู้ป่วยที่แสดงอาการมีโอกาสแพร่เชื้อได้มากกว่าผู้ไม่แสดงอาการ 3-4 เท่า

ปิดเมืองอู่ฮั่น

จำนวนผู้ติดเชื้อและผู้เสียชีวิตที่เพิ่มขึ้นในเมืองอู่ฮั่น ทำให้จีนยกระดับมาตรการป้องกัน ด้วยการประกาศปิดเมืองเพิ่มเป็น 13 เมือง ซึ่งมีประชากรราว 33 ล้านคนในวันที่ 27 มกราคม 2563 พร้อมระดมแพทย์กว่า 6,000 คนจากทั่วประเทศเข้าสู่สมรภูมิโควิดที่เมืองอู่ฮั่น ก่อนประกาศปิดเมืองเพิ่มเป็น 15 เมือง

ยกระดับมาตรการป้องกันขั้นสูงสุด ให้รถบัส รถไฟใต้ดิน เรือ รถไฟ และเครื่องบินหยุดให้บริการ ข่าวการสร้างโรงพยาบาลสนาม 2 แห่ง ขนาด 1,000 เตียง คือ โรงพยาบาลหัวเสินซาน (Huoshenshan Hospital) และโรงพยาบาลเหลยเสินซาน (Leishenshan Hospital) ที่เริ่มต้นในช่วงปลายเดือนมกราคม และมีกำหนดแล้วเสร็จภายใน 1 สัปดาห์ พร้อมกับกำลังใจจากทั่วโลกที่ส่งไปถึงชาวอู่ฮั่นว่า*"**อู่ฮั่นเจียโหยว ๆ ๆ**"* หรือ **อู่ฮั่นสู้ ๆ ๆ** ล้วนสะท้อนถึงความรุนแรงของสถานการณ์ และความเห็นใจที่ชาวโลกมีต่อชะตากรรมชาวเมืองอู่ฮั่น ที่ตกอยู่ในวงล้อมของการระบาดได้เป็นอย่างดี

วันที่ 30 มกราคม 2563 องค์การอนามัยโลกได้ประกาศให้การระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 เป็น ***ภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ*** และวันถัดมา *(31 ม.ค. 63)* กระทรวงสาธารณสุข ออกมาแถลงว่า **ไทยพบผู้ติดเชื้อจากคนสู่คนในประเทศเป็นรายแรก** หนุ่มใหญ่วัย 50 ปี อาชีพขับแท็กซี่คือคนไทยคนนั้น ชายผู้นี้มีประวัติรับส่งนักท่องเที่ยวชาวจีนกลุ่มหนึ่ง ซึ่งมีอาการป่วยไปส่งโรงพยาบาล ต่อมาเจ้าตัวติดต่อมายังโรงพยาบาลเมื่อทราบว่าตัวเองอยู่ในข่ายกลุ่มเสี่ยง และถูกส่งเข้ารักษาตัวที่สถาบันบำราศนราดูรเมื่อวันที่ 28 มกราคม 2563

สถานการณ์การระบาดของไวรัสโควิด-19ในวันปลายเดือนแรกของปีถูกจับตาอย่างใกล้ชิด แม้มีผู้ป่วยยืนยันเพียง 19 คน แต่**นับเป็นอันดับสองรองจากจีน จุดศูนย์กลางการระบาดไวรัสโควิด-19 ของโลก ณ เวลานั้น เท่านั้น**

ในสถานการณ์รับและรุก

ระยะเริ่มต้นการระบาดของไวรัสโควิด-19 ระหว่างเดือนมกราคมต่อเนื่องกุมภาพันธ์ที่จำนวนผู้ป่วยยังไม่มากนักนั้น กระทรวงสาธารณสุขเริ่มเตรียมรับมือกับคลื่นระบาดที่กำลังจะมาถึง *"เราเริ่มเตรียมหลายอย่าง เริ่มจากเตรียมทีมสำหรับ*

จัดการปัญหาสามกลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มแรกทีมสอบสวนโรค สองทีมห้องปฏิบัติการที่จะทำการวินิจฉัย และสามทีมรักษาพยาบาลส่วนนี้แยกเป็น 2 เรื่อง คือ รักษา (ผู้ป่วย) และ ป้องกันไม่ให้มีการระบาดในโรงพยาบาล" นพ.ธนรักษ์กล่าว เขาบอกว่าในส่วนของห้องแล็บ วันแรกมีอยู่แค่ 2 แห่ง ต้องขยายจำนวนห้องแล็บให้เร็วที่สุดจึงสามารถตรวจได้อย่างเพียงพอ

นพ.ธนรักษ์เรียกหลักการที่กล่าวข้างต้นว่า ***"การสาธารณสุขแบบดั้งเดิม"*** ที่จะถูกนำมาใช้ในสถานการณ์ไม่มียา ไม่มีวัคซีน และกระทรวงสาธารณสุขยังไม่มีวิธีการที่เหมาะสม *"ทั่วโลกใช้หลักการนี้ ไม่ว่าจะเรียกว่าอะไรก็ใช้หลักการนี้ ฉะนั้นในเวลาที่เราจัดการกับปัญหาสาธารณสุขไม่มีอะไร (แนวทาง) พิเศษไปกว่าที่ว่า"*

อย่างไรก็ดีในห้วงเวลาที่คาบเกี่ยวกันนั้น รัฐบาลเผชิญแรงกดดันจากความคาดหวังของสังคมที่เริ่มตระหนักว่า การระบาดของไวรัสโควิด-19 ไม่ใช่เรื่องไกลตัวอีกต่อไป ผสมกับปัญหาอื่น อาทิ ปัญหาการขาดแคลนหน้ากากอนามัย หน้ากาก เอ็น 95 *(ใช้ในห้องผู้ป่วยโคม่า)* ชุดป้องกันการติดเชื้อสำหรับบุคลากรทางการแพทย์ (พีพีอี) โดยเฉพาะหน้ากากอนามัยที่เริ่มขาดแคลนตั้งแต่ปลายเดือนมกราคม ก่อนหายไปจากตลาดเกือบสิ้นเชิง แต่ไปปรากฏในตลาดออนไลน์ด้วยราคาที่ปรับสูงขึ้นหลายเท่าจากราคาปกติ ทั้งที่ผู้รับผิดชอบเวลานั้นได้ออกมายืนยันว่า มีสต๊อก 200 ล้านชิ้นสามารถสนองความต้องการของตลาดในประเทศอย่างเพียงพอ สถานการณ์ดังกล่าวได้เพิ่มแรงกดดันทางการเมือง และกระทบต่อความเชื่อมั่น ที่มีต่อแนวทางการรับมือการระบาดของไวรัสโควิด-19 ของรัฐบาล นักการเมืองฝ่ายค้านออกมาวิจารณ์ว่า ประเทศไทยเป็นประเทศเดียวที่ใช้นโยบายเปิดเสรีให้ผู้เดินทางจากประเทศเสี่ยงเข้าประเทศโดยไม่มีการคัดกรองอย่างมีประสิทธิภาพ และเรียกร้องให้ *"ปิดประเทศ"* เพื่อเลี่ยงหายนะ

ทั้งนี้ ช่วงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ท่ามกลางสถานการณ์ระบาดของไวรัสโควิด-19 ในเมืองอู่ฮั่น หลายประเทศ อาทิ สิงคโปร์ มาเลเซีย เกาหลีใต้ อิรัก ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ อินเดีย มัลดีฟส์ ฯลฯ ห้ามผู้เดินทางจากเมืองอู่ฮั่นเข้าประเทศ ขณะเดียวกันหลายประเทศเริ่มจัดกลุ่มให้ไทยเป็นประเทศที่มีความเสี่ยงต่อการระบาด

แม้หลายประเทศยกระดับมาตรการป้องกันถึงขั้นสูงสุด แต่ก็ไม่สามารถยับยั้งการระบาดของไวรัสโควิด-19 ได้ เพียง 2 เดือนเศษ ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ระบาดไปค่อนโลก วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2563 กรมควบคุมโรครายงานสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ว่า มีผู้ป่วยยืนยันทั่วโลก 54 ประเทศ 2 เขตบริหารพิเศษ และเรือสำราญ ไดมอนด์ พรินเซส (Diamond Princess) จำนวน 83,727 คน มีอาการรุนแรง 8,091 คน และเสียชีวิต 2,859 คน ยอดผู้ป่วยยืนยันในจีน รวมฮ่องกงและมาเก๊า 78,935 คน ไต้หวัน 34 คน ญี่ปุ่น 226 คน เกาหลีใต้ 2,337 คน สิงคโปร์ 96 คน อิตาลี 655 ราย และอิหร่าน 245 คน ส่วนประเทศไทย มีผู้ป่วยยืนยันสะสม 41 คน หายป่วย 28 คน อยู่ระหว่างรักษา 13 คน ผู้ป่วยหนัก 2 คน และยังไม่มีผู้เสียชีวิต

การระบาดของไวรัสโควิด-19 ที่ลุกลามไปอย่างรวดเร็วมาจาก 3 ปัจจัยหลักคือ **หนึ่ง** เป็นไวรัสสายพันธุ์ใหม่ที่ไม่มีใครรู้จักในขณะนั้น อีกทั้งไม่มีวัคซีนและไม่มียารักษาโดยตรง **สอง** วิถีโลกาภิวัตน์ที่พลเมืองเคลื่อนย้ายข้ามประเทศอย่างรวดเร็ว เอื้อต่อการระบาด และ**สาม** จุดเด่นที่ทำให้ไวรัสโควิด-19 ระบาดไปอย่างรวดเร็วเพราะเป็นไวรัสที่มีโอกาสกลายพันธุ์สูง

ปลายเดือนกุมภาพันธ์ องค์การอนามัยโลก ยกระดับความเสี่ยงภัยของโรคโควิด-19 อยู่ในระดับสูงสุด และวันที่ 1 มีนาคม 2563 กรมควบคุมโรครายงาน พบคนไทยคนแรกเสียชีวิตจากโรคโควิด-19.

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

บทที่ 2
จุดเปลี่ยนเดือนมีนาคม

เดือนมีนาคม หรือ เดือนที่สามที่ไทยเผชิญสถานการณ์ระบาดของไวรัสโควิด-19 เดือนที่มีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นมากมาย อาทิ องค์การอนามัยโลกประกาศการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 เป็นการระบาดใหญ่ (Pandemic) หลังจำนวนผู้ติดเชื้อนอกประเทศจีนเพิ่มขึ้นกว่า 13 เท่าตัว **สี จิ้นผิง** ประธานาธิบดีจีนเดินทางเยือน เมืองอู่ฮั่น เป็นครั้งแรก นัยหนึ่งเป็นการประกาศต่อประชาคมโลกถึงชัยชนะที่จีนมีต่อการรับมือกับการระบาดของไวรัสโควิด-19 ในขณะที่ประเทศไทย กระทรวงสาธารณสุข เริ่มประกาศรายชื่อประเทศที่เป็นเขตโรคติดต่ออันตราย ห้วงเวลาเดียวกันนั้นตลาดเงินและตลาดทุนผันผวนอย่างหนัก และรัฐบาลเริ่มขับเคลื่อนมาตรการเยียวยาทางเศรษฐกิจ

สถานการณ์ระบาดในเดือนมีนาคมเริ่มต้นจากกรณีแรงงานที่ลักลอบทำงานในเกาหลีใต้หรือที่เรียกกันว่า “ผีน้อย” เริ่มทยอยเดินทางกลับไทย หลังสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ในเกาหลีใต้ทวีความรุนแรงขึ้น วันที่ 7 มีนาคม 2563 แรงงานกลุ่มดังกล่าว ประมาณ 80 คน เดินทางจาก **เมืองแทกู** (Daegu) ที่เป็นศูนย์กลางระบาดของเกาหลีใต้จากกรณีโบสถ์ของ**ลัทธิชินซอนจิ** (Shincheonji)*

** ลัทธิชินซอนจิ แปลว่า “สวรรค์หรือดินแดนใหม่” ก่อตั้งโดย ลีมีน-ฮี(Lee-Man hee)ในปี 1984 (พ.ศ. 2527)*

และ เมือง **คยองซัง** (Gyeongsang) เมื่อกลุ่มแรงงานเหล่านั้นเดินทางมาถึงท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ แรงงานกลุ่มดังกล่าวหนีการกักตัวกลับบ้านที่กระจายในหลายภูมิภาค จนเกิดความกังวลจะเกิดการแพร่ระบาดในเขตต่างจังหวัด เนื่องจากแรงงานดังกล่าวมาจากเมืองที่มีการระบาดหนัก ก่อนที่ **นายสาธิต ปิตุเตชะ** รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข ประกาศให้แรงงานกลุ่มดังกล่าว เร่งติดต่อเจ้าหน้าที่สาธารณสุขภายใน 3 วันมิฉะนั้นจะมีโทษทั้งจำทั้งปรับ

กรณีแรงงานจากเกาหลีใต้เป็นข่าวฮือฮาอยู่ในช่วงเวลาสั้น ๆ ก่อนถูกกลบด้วยข่าวรายการมวยศึกลุมพินีแชมเปี้ยนเกริกไกร และงานสังสรรค์ที่ผับย่านทองหล่อ ทั้งสองเหตุการณ์ได้เปลี่ยนทิศทางการระบาดของไวรัสโควิด-19 ในไทยไปอย่างสิ้นเชิง

ซูเปอร์สเปรดเดอร์จาก ผับ&เวทีมวย

รายการมวยศึก ลุมพินี แชมเปี้ยนเกริกไกร จัดขึ้นที่สนามมวยลุมพินี เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2563 กลายเป็นข่าวใหญ่ เมื่อ **แมทธิว ดีน** วัย 42 ปี ดาราที่ทำหน้าที่พิธีกรในรายการมวยดังกล่าว ออกมาประกาศ 1 สัปดาห์ให้หลังว่าตัวเองติดเชื้อไวรัสโควิด-19 *"ไม่ได้ล้อเล่นครับ เรื่องจริงครับผม ใครสัมผัสผมในช่วง 3-4วันที่ผ่านมา เฝ้าดูอาการครับ" (14มี.ค.63)* คือข้อความที่ดาราผู้นี้สื่อสารกับสังคมโดยตรงผ่านอินสตาแกรมส่วนตัว ก่อนที่*ภรรยา (ลิเดีย ศรัณย์รัชต์)* ประกาศติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ด้วยในเวลาต่อมา

การออกมาแสดงตัวของแมทธิว หลังเหตุการณ์ผ่านไป 1 สัปดาห์ กลายเป็นโจทย์ใหญ่ของกระทรวงสาธารณสุข เพราะประมาณว่ามีแฟนมวยเข้าชมมวยในวันดังกล่าวไม่น้อยกว่า 5,000 คน จากทุกภูมิภาคของประเทศ และด้วยเวลาที่ล่วงเลยไปทำให้ยากต่อการหาต้นตอการระบาด ตัวเลขที่กระทรวงสาธารณสุข

แถลงผลการสอบสวนโรคกรณีสนามมวยระหว่างวันที่ 15-30 มีนาคม 2563 พบผู้ติดเชื้อจากกรณีสนามมวย 172 คน แบ่งเป็นกรุงเทพฯ 49 คน และต่างจังหวัด 123 คน มีทั้ง นายสนามมวย เจ้าของค่ายมวย นักมวย เซียนมวย พิธีกร ผู้จัด พนักงาน นักการเมืองท้องถิ่น สนามมวยจึงเป็นแหล่งแพร่เชื้อใหญ่ที่สุด หรือ ซูเปอร์สเปรดเดอร์ (Super spreader) นับแต่ไวรัสโควิด-19 เริ่มระบาดในไทย

ในช่วงเวลาที่คาบเกี่ยวกันนั้นได้เกิด ซูเปอร์ สเปรดเดอร์ เพิ่มขึ้นอีกจุด คือ กรณีผับย่านทองหล่อ เริ่มจากนักท่องเที่ยวชาวฮ่องกงที่มีไข้ หนาวสั่น ปวดศีรษะ ไอ แต่ยังไปสังสรรค์กับเพื่อนชาวไทยในผับย่านทองหล่อ 2 ครั้งในช่วงปลายเดือนกุมภาพันธ์ ก่อนที่สมาชิกร่วมวงสังสรรค์กับนักท่องเที่ยวชาวฮ่องกงเริ่มทยอยป่วยด้วยโรคระบบทางเดินหายใจ ตั้งแต่วันที่ 12 มีนาคม 2563 รวม 12 คน **ซึ่งถือเป็นการพบผู้ป่วยเป็นกลุ่มเป็นก้อนครั้งแรกของไทย** โดยพฤติกรรมของกลุ่มผับทองหล่อสังสรรค์ในพื้นที่แคบต่อเนื่อง 6 ชั่วโมง กินข้าวสำรับเดียวกันไม่ใช้ช้อนกลาง ดื่มเหล้าแก้วเดียวกัน สูบบุหรี่มวนเดียวกัน ทั้งหมดที่อยู่ในผับ ทั้งรองผู้จัดการร้าน พนักงานเสิร์ฟ แคชเชียร์ พ่อครัว พนักงานเดินไฟ ฯลฯ ตรวจพบว่าติดเชื้อไวรัสโควิด-19 โดยพร้อมเพรียงกัน

การแถลงสถานการณ์โรคโควิด-19 เมื่อวันที่ 19 มีนาคม **นพ.สุวรรณชัย วัฒนายิ่งเจริญชัย** อธิบดีกรมควบคุมโรค (ขณะนั้น) ระบุว่ามีผู้ติดเชื้อใหม่ 60 คน แบ่งเป็น 4 กลุ่มคือ **หนึ่ง** กลุ่มที่เกี่ยวข้องกับสนามมวย 12 คน ประกอบด้วยผู้ชม ญาติ ผู้ดูแลค่ายมวย พนักงานทำความสะอาดสนามมวย ลุมพินี ราชดำเนิน และจิตรเมืองนนท์ **สอง** เกี่ยวข้องกับสถานบันเทิงย่านทองหล่อและใกล้เคียง 14 คน มีทั้งดีเจ พนักงานทำความสะอาด พ่อครัว พนักงานเสิร์ฟ พิธีกร รองผู้จัดการ แคชเชียร์ คนเที่ยว ฯลฯ **สาม** กลุ่มผู้ป่วยที่สัมผัสกับกลุ่มผู้ป่วยก่อนหน้า 12 คน และ**สี่** กลุ่มผู้ป่วยที่เกี่ยวข้องกับการร่วมพิธีกรรมทางศาสนาที่มาเลเซียอีก 5 คน

นพ.สุวรรณชัยได้สรุปว่า รายงานผู้ป่วยใหม่จากสถานบันเทิงเรียกได้ว่าติดทั้งผับ ทั้งคนทำงาน คนเที่ยว คนในครอบครัว นับจากมีรายงาน *(12มี.ค.)* พบผู้ป่วยยืนยัน จากกรณีสถานบันเทิง 57 คน ส่วนกรณีสนามมวย พบติดเชื้อตั้งแต่เจ้าของค่ายมวย เซียนมวย พิธีกร ผู้ชม คนใกล้ชิด นับจากวันที่มีรายงาน *(14 มี.ค.)* รวม 52 คน *"จะเห็นว่าทั้ง 2 กลุ่มรวมกันกว่าหลักร้อย (109 ราย) พูดง่ายๆคือ เป็นผู้ป่วยที่มีรายงานเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจนทำให้จำนวนผู้ป่วยสะสมในไทยเพิ่มจำนวนมากกว่า 200 คน"* ทั้งนี้วันที่ 18 มีนาคม มีผู้ป่วยใหม่ 35 คน ผู้ป่วยสะสม 212 คน รักษาหาย 42 คน อยู่ระหว่างการรักษา 169 คน และเสียชีวิต 1 คน โดยยอดผู้ป่วยสะสมวันดังกล่าวทะลุหลักสองร้อยเป็นครั้งแรก

นอกจากกรณีสนามมวยและผับย่านทองหล่อแล้ว ยังมีกรณีกลุ่มผู้ร่วมพิธีกรรมทางศาสนาที่ประเทศมาเลเซีย 132 คนระหว่างวันที่ 27 กุมภาพันธ์-2 มีนาคม 2563 ทั้งหมดกลายเป็นกลุ่มเสี่ยงหลังมาเลเซียพบว่าผู้ร่วมงานดังกล่าวจำนวนหนึ่งติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ซึ่งทางสถานทูตไทย ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ได้แจ้งเตือนให้กลุ่มคนไทยดังกล่าวซึ่งถือเป็นกลุ่มเสี่ยง รีบพบแพทย์เพื่อตรวจหาเชื้อไวรัสโควิด-19 เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2563 เหตุการณ์ดังกล่าวทำให้มีผู้ติดเชื้อใหม่ ในจังหวัดชายแดนใต้เพิ่มขึ้นจำนวนหนึ่ง

กรณีซูเปอร์สเปรดเดอร์ สนามมวยลุมพินี ผับย่านทองหล่อ และกลุ่มผู้ร่วมพิธีกรรมทางศาสนา ทำให้สถานการณ์ระบาดในไทยเปลี่ยนจากอยู่ในระดับทรง ๆ ในช่วงเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ มาเป็นจำนวนผู้ป่วยเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด ระหว่างเดือนมีนาคมต่อเนื่องเมษายนยอดผู้ป่วยใหม่รายวันพุ่งขึ้นมาในระดับร้อย โดยเฉพาะวันที่ 22 มีนาคม วันเดียวมียอดผู้ป่วยใหม่เพิ่มขึ้น 188 คน สูงสุดนับตั้งแต่ประเทศไทยอยู่ในสถานการณ์ ไวรัสโควิด-19 แพร่ระบาด โดยมีผู้ป่วยรักษาตัวในโรงพยาบาล 558 คน กลับบ้าน 43 คน และ 2 สัปดาห์ให้หลังยอดผู้ป่วยสะสมทะลุหลักสองพันคน

นับถอยหลังล็อกดาวน์

สถานการณ์ในช่วงเวลานั้น นพ. ธนรักษ์ รองอธิบดีกรมควบคุมโรค บอกว่า *"ตอนนั้นเราต้องการมาตรการทางสังคมมาเสริมมาตรการทางสาธารณสุข เพื่อชะลอการแพร่ระบาด เสนอให้คณะรัฐมนตรี (ครม.) ปิดสถานที่บางแห่งในวันที่ 17 มีนาคม สถานที่ที่มีคนมารวมตัวเป็นจำนวนมาก และบางสถานที่ที่การสอบสวนโรคบอกว่าเป็นสถานที่เสี่ยง เช่น สนามมวย สถานบันเทิง ขอรัฐบาลออกคำสั่งปิด ซึ่ง ครม.เห็นชอบ"*

หลังครม.มีมติให้ปิดสถานบริการดังต่อไปนี้เป็นการชั่วคราว ตั้งแต่วันที่ 18 มีนาคม ประกอบด้วย สนามมวย สนามกีฬา สนามม้า ผับ สถานบันเทิง สถานบริการ นวดแผนโบราณ โรงมหรสพ เพื่อป้องกันการระบาดของไวรัสโควิด-19 วันที่ 21 มีนาคม 2563 **พล.ต.อ.อัศวิน ขวัญเมือง** ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครได้ประกาศปิดสถานบริการเพิ่มเติมรวมเป็น 26 ประเภท ตั้งแต่วันที่ 22 มีนาคม-12 เมษายน 2563 ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของมาตรการปิดเมือง หรือ ล็อกดาวน์ (lock down) เพื่อหยุดการระบาด

ทั้งนี้ในการจัดการกับสถานการณ์การระบาดของไวรัสโควิด-19 ในช่วงเวลานั้น กระทรวงสาธารณสุขแบ่งการระบาดออกเป็น 3 ช่วงคือ **หนึ่ง** ไม่มีการติดเชื้อภายในประเทศ ผู้ป่วยที่พบมาจากพื้นที่เสี่ยงในต่างประเทศ **สอง** มีการติดเชื้อจากคนสู่คนในประเทศ และ**สาม** จำนวนผู้ติดเชื้อเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและระบาดในวงกว้าง กรณีซูเปอร์สเปรดเดอร์จาก 3 เหตุการณ์ที่กล่าวในตอนต้น ทำให้สถานการณ์ระบาดของไทยเวลานั้นเริ่มเคลื่อนเข้าสู่ระยะที่สาม ***"จำนวนผู้ติดเชื้อเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและระบาดในวงกว้าง"***

อยู่บ้าน หยุดเชื้อ เพื่อชาติ

ในช่วงครึ่งหลังของเดือนมีนาคม รัฐบาลและอาจารย์หมอจากหลายสำนักได้ออกมารณรงค์ให้ประชาชน "อยู่บ้าน หยุดเชื้อ เพื่อชาติ" และการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social distancing) **ศาสตราจารย์คลินิกเกียรติคุณ นพ.ปิยะสกล สกลสัตยาทร** อดีต รมว.กระทรวงสาธารณสุข แถลงหลังร่วมประชุมกับคณะผู้บริหารกระทรวงสาธารณสุข *(21 มี.ค.63)* ได้เรียกร้องให้ประชาชนร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคม ด้วยการ "**อยู่บ้าน หยุดเชื้อ เพื่อชาติ**" และหากเป็นกลุ่มเสี่ยงต้องไปรายงานตัวเพื่อแจ้งให้ทราบ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขได้ประเมินสถานการณ์ระบาดในขณะนั้นว่า *"ภายใน 7 วันนี้จะมีโอกาสเห็นผู้ติดเชื้อถึงหลักพัน"* และยังย้ำในคราวเดียวกันด้วยว่า ทีมแพทย์ผู้รักษาและทีมกระทรวงสาธารณสุขที่ทำหน้าที่ควบคุมป้องกัน ได้ร่วมมือเป็นเนื้อเดียวกันไม่มีรอยต่อ

เช่นเดียวกับ **ศาสตราจารย์ดร.นพ.ประสิทธิ์ วัฒนาภา** คณบดีคณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ออกมาเรียกร้องให้คนไทย 67 ล้านคน ต้องทำอย่างจริงจังกับการ **หยุดอยู่บ้าน หยุดเชื้อ เพื่อชาติ** ออกจากบ้านเท่าที่จำเป็นและต้องสวมหน้ากากอนามัยเพราะหากพูดคุยโดยไม่สวมหน้ากากอนามัยจะมีละอองน้ำลายถึง 3,000 ละออง ซึ่งเพิ่มความเสี่ยงในการแพร่เชื้อ พร้อมกับย้ำด้วยว่า ยุทธศาสตร์ในการรับมือการระบาดของไวรัสโควิด-19 ที่ดีที่สุดคือ "**ลดจำนวนผู้ติดเชื้อ**" ทั้งนี้แคมเปญ อยู่บ้าน หยุดเชื้อ เพื่อชาติ ได้รับการขานรับจากคนในวงการบันเทิง สื่อสารมวลชน ที่ร่วมรณรงค์จนแคมเปญเป็นที่รับรู้อย่างกว้างขวาง

อาจารย์แพทย์แท็กทีม

ในสภาวะที่สังคมเริ่มตระหนก รัฐบาลถูกรุมเร้า จากความคาดหวังของประชาชนรอบด้าน วันที่ 17 มีนาคม 2563 ช่วงเวลาที่ผลการระบาดจากเวทีมวย

และผับย่านทองหล่อเริ่มแสดงตัวออกมา สื่อได้เผยแพร่ภาพ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และ รมว.กระทรวงกลาโหม ร่วมประชุมกับคณะอาจารย์แพทย์ประกอบด้วย **ศาสตราจารย์คลินิกเกียรติคุณ นพ.ปิยะสกล สกลสัตยาทร** อดีตอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล และรมว.กระทรวงสาธารณสุข **ศาสตราจารย์คลิกเกียรติคุณ นพ. อุดม คชินทร** อดีตคณบดีคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

ศาสตราจารย์นพ.ยง ภู่วรวรรณ ราชบัณฑิต และหัวหน้าศูนย์เชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านไวรัสวิทยาคลินิก คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย **ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นพ.อมร ลีลารัศมี** อาจารย์แพทย์อายุรศาสตร์ นายกแพทยสมาคมแห่งประเทศไทย และ**ศาสตราจารย์เกียรติคุณ พญ.สมศรี เผ่าสวัสดิ์** นายกแพทยสภา ภาพดังกล่าวเติมความรู้สึกมั่นใจให้กับสังคม

การประชุมร่วมกันระหว่าง นายกรัฐมนตรี กับ คณะอาจารย์แพทย์เพื่อร่วมวางแนวทางรับมือกับสถานการณ์การระบาดไวรัสโควิด-19 ที่ทำเนียบรัฐบาล เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2563 คือจุดเริ่มต้นของนโยบาย **ให้บุคลากรทางการแพทย์นำเรื่องมาตรการส่วนรัฐบาลเป็นฝ่ายสนับสนุน**

ประกาศพ.ร.ก.ฉุกเฉิน

มาตรการรับมือการระบาดไวรัสโควิด-19 ของรัฐบาลได้มาถึงจุดแตกหัก เมื่อพล.อ.ประยุทธ์ นายกรัฐมนตรีและรมว.กระทรวงกลาโหม ตัดสินใจประกาศใช้ **พระราชกำหนด (พ.ร.ก.) การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินพ.ศ.2548** ในการแถลงผ่านโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2563 นายกรัฐมนตรี กล่าวนำ ตอนหนึ่งว่า *"เราต้องยอมรับความจริงว่าประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของการระบาดจากไวรัสโควิด-19 และสถานการณ์อาจจะทวีความรุนแรงมากขึ้นและเลวร้ายกว่านี้อีกหลาย**เท่า**"*

สาระสำคัญในคำแถลงวันนั้น นายกฯประกาศว่าจะมาเป็นผู้นำในภารกิจรับมือการระบาดของไวรัสโควิด-19 ประกาศใช้ พ.ร.ก.การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน *(ตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม)* ใช้อำนาจตามมาตรา 7 ยกระดับ **ศูนย์บริหารราชการในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ ศบค.** และ ถ่ายโอนอำนาจจากกระทรวง ทบวง กรม มารวมศูนย์ที่นายกฯ ***"เพื่อสั่งทุกส่วนราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพ"*** ในการประชุมนัดแรกที่ประชุมมีมติตั้ง **นพ.ทวีศิลป์ วิษณุโยธิน** เป็นโฆษก ศบค. กำหนดให้มีการประชุมทุกวัน และนพ.ทวีศิลป์แถลงข่าวทุกวัน ควบคู่ไปกับการแถลงข่าวของกระทรวงสาธารณสุข ที่ให้ข้อมูลลึกลงไปในรายละเอียดเพื่ออัพเดตสถานการณ์ให้ประชาชนได้รับรู้

หนึ่งสัปดาห์ต่อจากนั้น พล.อ.ประยุทธ์ นายกฯและรมว.กระทรวงกลาโหม ได้แถลงผ่านโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจฯอีกครั้ง พร้อมประกาศวาระในการรับมือกับสถานการณ์ระบาดของไวรัสโควิด-19 ว่า **ยึดหลักสุขภาพนำเสรีภาพ** ก่อนประกาศเคอร์ฟิวทั่วราชอาณาจักรในวันที่ 3 เมษายน 2563 คำสั่งปิดสถานบริการ 26 ประเภท อาทิ สนามมวย อาบอบนวด โรงมหรสพ สปา สวนสนุก ตลาดสด ห้างสรรพสินค้า โรงเรียน มหาวิทยาลัย ฯลฯ โดยกรุงเทพมหานครและจังหวัดต่าง ๆ คือการเริ่มต้นของการปิดเมือง ซึ่งเป็นมาตรการเข้มข้นที่ใช้กันทุกประเทศเพื่อหยุดยั้งการระบาด แม้ได้ผลทางด้านสาธารณสุขแต่กิจการที่ถูกรัฐสั่งปิดชั่วคราว รวมทั้งแรงงานในระบบได้รับผลกระทบโดยถ้วนหน้า

ศ.นพ.ยง มองย้อนกลับไปสถานการณ์ในเดือนมีนาคมว่า *"เรามาพลาดท่าตรงเกิดซูเปอร์สเปรดเดอร์ที่ทองหล่อ(ผับ) และ สนามมวย(ลุมพินี) หากไม่เกิด 2 กรณีนี้เราไม่เกิดเวฟแรก(การระบาดระลอกแรก)"* แต่อีกด้านหนึ่งสถานการณ์ที่เลวร้ายกลับปรากฏสิ่งที่ดี ศ.นพ.ยงบอกว่า พอเกิดกรณีสนามมวย ผับย่านทองหล่อ ทุกคนมาช่วยกันอย่างเต็มที่เป็นหนึ่งเดียวกัน ศ.นพ.ยงเชื่อว่า

หากไม่ทำอะไรเลย คนไทยจะติดเชื้อแบบนิวยอร์กต้องมานั่งตรวจโอพีดี *(แผนกผู้ป่วยนอก)* เหมือนตอนปี 2552 ที่ไข้หวัดใหญ่ 2009 ระบาด ไม่มีมาตรการเข้มข้นเท่านี้เตียงเต็มล้นหมด

ส่วน นพ. ธนรักษ์ ยืนยันว่า แม้จำนวนผู้ป่วยเพิ่มขึ้นจากกรณี สนามมวยราชดำเนินและผับย่านทองหล่อ แต่ประเทศไทยไม่เคยเข้าสู่ภาวะวิกฤติ เพราะวิกฤติ คือคนไข้ล้นโรงพยาบาล "**เราไม่ถึงนั้น แค่จุด Wake up คือปลุกให้ตื่น**"

กล่าวสำหรับเดือนมีนาคมเป็นจุดเปลี่ยนสถานการณ์ระบาดทั้งในไทยและของโลก ช่วงเวลานั้นวิกฤติโควิดในเมืองอู่ฮั่นเริ่มคลี่คลาย แต่ตรงกันข้ามกับอีกหลาย ๆ ประเทศ การระบาดเพิ่งเริ่มต้นขึ้นเท่านั้นรวมทั้งประเทศไทย หลายประเทศต้องงัดพ.ร.ก.บริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินขึ้นมารับมือ ตัวเลขผู้ติดเชื้อในสหรัฐฯพุ่งแซงยอดผู้ติดเชื้อในเมืองอู่ฮั่น **และองค์การอนามัยโลก ประกาศว่ายุโรปเป็นศูนย์กลางระบาดหลังยอดผู้ติดเชื้อแซงจีน**.

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

บทที่ 3
โควิด-19 กับ ความมั่งคั่งในโลกแห่งทุน

เรื่องของเดือนมีนาคมยังไม่จบ เพราะยังมีประเด็นทางเศรษฐกิจที่ต้องกล่าวถึงกันอีก การระบาดของไวรัสโควิด-19 ในเดือน มีนาคม ที่ทวีความรุนแรงขึ้น ตามที่ได้กล่าวถึงในบทก่อนหน้า ได้เพิ่มความกังวลให้กับผู้คนและสังคม อันเป็นสภาวะที่หนุนให้ระดับความไม่แน่นอน ถูกยกให้สูงขึ้นไปสู่จุดที่คาดเดายาก บรรยากาศการลงทุนในช่วงเวลานั้นจึงดูอึดอัด และกดดันให้นักลงทุนมองหาจังหวะขายสินทรัพย์ เพิ่มสัดส่วนการถือเงินสดในมือ หรือ หันไปลงทุนในสินทรัพย์ปลอดภัย เพื่อปกป้องผลตอบแทนจากการลงทุนของตนเอง

หุ้นผันผวน

การซื้อ-ขายหุ้นในวันที่ 9 มีนาคม 2563 ดัชนีตลาดหุ้นลดลง 108.61 จุด ลงมาปิดที่ 7.96% จากการเทขายหุ้นกลุ่มพลังงาน เนื่องจากซาอุดีอาระเบียกับรัสเซีย ไม่สามารถตกลงกันได้ ในการประชุมร่วมกันของกลุ่มองค์การกลุ่มประเทศผู้ส่งน้ำมันออก **(โอเปก)** อีก 3 วันถัดมาตลาดหุ้นที่ถูกปกคลุมด้วยบรรยากาศความกังวล จากการระบาดของไวรัสโควิด-19 ได้เคลื่อนเข้าสู่ศูนย์กลางการปั่นป่วนอย่างถึงที่สุด การซื้อ-ขายในช่วงบ่ายของวันนั้น *(12 มี.ค.63)* ดัชนีตลาดหุ้นปรับลดอย่าง

ฮวบฮาบลงมาถึง 125.05 จุด หรือลดลง 10% จนตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยตัดสินใจหยุดทำการซื้อ-ขายหุ้นชั่วคราว (Circuit breaker) ประมาณ 30 นาที ซึ่งเป็นการนำมาใช้เป็นครั้งแรกนับจากวิกฤติแฮมเบอร์เกอร์ในปี 2551 **เมื่อเปิดทำการซื้อ-ขายอีกครั้ง ดัชนีตลาดหุ้นรูดลงมาอยู่ที่** 1,095.37 **จุด ลดลง** 154.32 **จุด หรือ** 12.36% **ต่ำสุดในรอบเกือบ** 8 **ปี ก่อนที่ดัชนีตลาดหุ้นจะปิดทำการที่** 1,114.91 **จุด** ลดลง 134.98 จุด หรือลดลง 10.8 %

ภาวะปั่นป่วนในตลาดหุ้นไม่ได้หยุดอยู่แค่นั้น วันศุกร์ที่ 13 มีนาคม หลังตลาดเปิดทำการซื้อ-ขาย ดัชนีตลาดหุ้น ลดลง 111.52 จุด ดัชนีลงมาอยู่ 1,003.39 จุด หรือลดลง 10 % ก่อนที่ตลาดหลักทรัพย์ฯจะหยุดทำการซื้อ-ขายชั่วคราว เป็นครั้งที่สอง ประมาณ 30 นาที เมื่อเปิดตลาดให้ซื้อ-ขายอีกครั้ง การซื้อ-ขายวันนั้นตลาดปิดที่ 1,128.91 จุด ปรับขึ้น 14 จุด หรือ 1.26% โดยการซื้อ-ขายระหว่างวันดัชนีตลาดลงต่ำสุดที่ 969.08 จุด

ตลาดหลักทรัพย์ฯต้องหยุดการซื้อ-ขายหุ้นชั่วคราว เป็นครั้งที่ 3 ในรอบเดือน ในวันที่ 23 มีนาคม 2563 ซึ่งรอบนี้ ถือเป็นไปตามเกณฑ์ กำหนดราคาซื้อ-ขายสูงสุดและต่ำสุดในแต่ละวัน (Ceiling-Floor) ใหม่ *(เริ่มบังคับใช้ 18 มี.ค. 63)* จากเดิมบวกลบจากราคาปิดวันก่อนหน้า 30 % ลดลงเหลือบวกลบ 15 % ของวันก่อนหน้า และปรับเกณฑ์เซอร์กิตเบรกเกอร์ใหม่ โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ *(เดิม 2 ระดับ)* คือ **ระดับที่หนึ่ง** จากเดิมดัชนีตลาดหุ้นลดลง 10 % หยุดซื้อ-ขายหุ้นชั่วคราว 30 นาที เกณฑ์ใหม่ดัชนีลดลง 8% หยุดซื้อ-ขายชั่วคราว 30 นาที **ระดับที่สอง** ดัชนีลดลง 15 % *(เดิม 20%)* หยุดซื้อ-ขายชั่วคราว 30 นาที **ระดับที่สาม** ดัชนีลดลง 20 % หยุดซื้อ-ขายชั่วคราว 60 นาที โดยมีผลตั้งแต่วันที่18 มีนาคม-30 มิถุนายน 2563

นายภากร ปีตธวัชชัย กรรมการและผู้จัดการ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย คาดหวังว่าเกณฑ์เซอร์กิตเบรกเกอร์ใหม่จะทำให้ *"ตลาดเคลื่อนไหว*

น้อยลง และ ดัชนีปรับตัวช้าลง" เขาระบุว่าการใช้เซอร์กิตเบรกเกอร์ที่ระดับ 8% เกิดขึ้นบ่อย แต่ระดับ 10 %ในรอบ 45 ปีที่ผ่านมาเกิดขึ้นเพียง 5 ครั้ง *(รวมที่เกิดขึ้นในปีนี้)*

เทขายหุ้นกู้เฉียดโดมิโน

นอกจากราคาหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ฯที่เผชิญกับคลื่นลมจากพิษไวรัสโควิด-19ระบาดแล้ว ตลาดหุ้นกู้ *(ตราสารหนี้ที่ออกโดยเอกชนเพื่อระดมทุนมาใช้ขยายการลงทุนหรืออื่นๆ)* ตลาดหุ้นกู้เมืองไทยเติบโตต่อเนื่องในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ข้อมูลจากแบงก์ชาติระบุว่าในปี 2543 หุ้นกู้มียอดคงค้าง 5 แสนล้านบาท หรือประมาณ 12 % ของสินเชื่อ ธนาคารพาณิชย์ปี 2553 ยอดคงค้างเพิ่มขึ้นไป 1.2 ล้านล้านบาท ปี 2563 ยอดคงค้างอยู่ที่ 3.8 ล้านล้านบาท หรือ 28 % ของสินเชื่อรวมและมีขนาดเท่ากับ 22.5 % ของจีดีพี (ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ) หุ้นกู้เกี่ยวพันตั้งแต่บริษัทขนาดใหญ่ลงไปถึงสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ และ ผู้ถือหน่วยลงทุนในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ฯลฯ ด้วยขนาดและความเกี่ยวโยงที่ลงลึกถึงชาวบ้านทำให้การเป็นไปของมูลค่าหุ้นกู้ส่งผลสั่นสะเทือนในวงกว้าง

แบงก์ชาติสรุป ชะตากรรมหุ้นกู้ในช่วงไวรัสโควิด-19 ระบาด ไว้ว่า *"ในช่วงเดือนมีนาคม 2563 สถานการณ์ระบาดยังมีความไม่แน่นอนสูงและมีการแพร่กระจายไปในประเทศต่างๆอย่างรวดเร็วส่งผลให้ราคาตราสารหนี้ (หุ้นกู้) ทั่วโลกปรับลดลงอย่างรุนแรงจนเกิดปัญหาขาดสภาพคล่อง"* ในวันที่ 16 มีนาคม กองทุนเปิด ตราสารหนี้ 4 กองทุน ที่บริษัทหลักจัดการกองทุนรวม (บลจ.) ทหารไทย บริหารตกเป็นเป้าเทขายจากนักลงทุนต่อเนื่อง **จนสถานการณ์เข้าสู่จุดไฟลามทุ่ง**

วันที่ 25 มีนาคม 2563 บลจ.ทหารไทย ประกาศเลิกกองทุนเปิดทหารไทย ธนไพบูลย์ และ กองทุนเปิดทหารไทย ธนเพิ่มพูน **นายสมจินต์ ศรไพศาล**

กรรมการผู้จัดการ บลจ. ทหารไทย *(ขณะนั้น)* ได้ชี้แจงถึงสาเหตุว่า เกิดจากนักลงทุนตื่นตระหนกเทขายหน่วยลงทุนอย่างรุนแรงเพื่อต้องการถือเงินสด เพราะกังวลต่อสถานการณ์ระบาดของไวรัสโควิด-19 แม้สินทรัพย์ที่กองทุนตราสารหนี้ลงทุนจะมีคุณภาพดีก็ตาม แรงเทขายอย่างรุนแรงอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนตั้งแต่วันที่ 16-25 มีนาคม 2563 ทำให้มูลค่าของสินทรัพย์สุทธิของกองทุนฯ ธนไพบูลย์ และธนเพิ่มพูน ลดลง 49 % และ 75% ตามลำดับ

หนึ่งวันต่อจากนั้น *(26มี.ค.63)* บลจ. ทหารไทย ได้ประกาศเลิกอีก 2 กองทุน คือ กองทุนเปิดทหารไทยธนพลัส และกองทุนเปิดทหารไทยธนไพศาล ด้วยเหตุผลเดียวกันกับที่ประกาศเลิกกองทุนธนไพบูลย์ และ ธนเพิ่มพูน คือ *"ปริมาณการเทขายสูงอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน"* โดยตั้งแต่วันที่ 16-26 มีนาคม 2563 ปริมาณการขายโดยรวมสูงถึง 67 % และ 66 % ของมูลค่าทรัพย์สินสุทธิของกองทุนตามลำดับ โดยเฉพาะวันที่ 26 มีนาคม มีการเทขายอย่างรุนแรงคิดเป็นปริมาณ 33% และ 51 % ของมูลค่าทรัพย์สินสุทธิของกองทุนตามลำดับ

ดร.วิรไท สันติประภพ ผู้ว่าการแบงก์ชาติ *(ขณะนั้น)* ระบุว่า เดือนมีนาคมเดือนเดียวมีเงินลงทุนไหลออกจากตลาดตราสารหนี้ 3 แสนล้านบาท และนำไปสู่การปิดกองทุนรวมตราสารหนี้ 4 กองทุนที่มีสินทรัพย์รวมกันถึง 1.4 แสนล้านบาท

ก่อนที่ไฟจะลามทุ่ง

ความปั่นป่วนในตลาดตราสารหนี้ไม่เพียงสร้างความตระหนกต่อนักลงทุน แต่บรรดาผู้บริหารองค์กรที่กำกับดูแลสถาบันการเงินมีความตื่นตระหนกไม่แพ้กัน วันอาทิตย์ที่ 22 มีนาคม 2563 ผู้บริหารสูงสุดจากกระทรวงการคลัง แบงก์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) สมาคมธนาคารไทย สมาคมจัดการลงทุน และ **ดร.กอบศักดิ์ ภูตระกูล** รองเลขาธิการนายกฯ ฝ่ายการเมือง *(ขณะนั้น)* เปิดประชุมวาระพิเศษ และมีมติออก 3 มาตรการ

เพื่อหยุดความปั่นป่วนในตลาดตราสารหนี้ ประกอบด้วย

หนึ่ง แบงก์ชาติตั้งกลไกพิเศษเพื่อเติมสภาพคล่องให้แก่กองทุนรวมตราสารหนี้ผ่านแบงก์พาณิชย์ หลักการคือ แบงก์พาณิชย์ที่เข้าไปซื้อหน่วยลงทุนจากกองทุนรวมตลาดเงิน และ กองทุนรวมตราสารหนี้ที่เป็นกองทุนเปิด ที่ถือสินทรัพย์ดีแต่ได้รับผลกระทบจากการที่ตลาดเงินขาดสภาพคล่อง สามารถนำหน่วยลงทุนดังกล่าวมาวางเป็นหลักประกัน เพื่อขอสภาพคล่องจากแบงก์ชาติไปใช้ได้

สอง ตราสารหนี้ภาคเอกชน สมาคมธนาคารไทย แบงก์ออมสิน ธุรกิจประกันภัย และกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ จะร่วมกันตั้งกองทุนเสริมสภาพคล่อง เพื่อลดความเสี่ยงในตลาดตราสารหนี้ของเอกชน วงเงินเริ่มต้นระหว่าง 70,000-100,000 ล้านบาท เพื่อลงทุนในตราสารหนี้ภาคเอกชนออกใหม่ที่มีคุณภาพดีแต่ขาดสภาพคล่อง และ **สาม** แบงก์ชาติพร้อมดูแลให้ตลาดตราสารหนี้ภาครัฐทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและมีสภาพคล่องเพียงพอ

แม้มาตรการดูแลตลาดตราสารหนี้เริ่มทำงานในวันจันทร์ที่ 23 มีนาคม 2563 แต่ทันทีที่ตลาดเปิดทำการซื้อ-ขาย แรงเทขายในตลาดตราสารหนี้ทะลักออกมาจากทุกสารทิศ กระทั่ง บลจ.ทหารไทย ต้องยกธงขาวประกาศเลิกกองทุนเปิดทั้ง 4 แห่งตามที่ได้กล่าวถึงข้างต้น

ทองคำสวรรค์ของนักลงทุน

การเคลื่อนไหวอย่างสุดขั้วในโลกการเงินการลงทุนไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะหุ้นหรือ ตราสารหนี้เท่านั้น หากยังเกิดกับทองคำอีกด้วย เพียงแต่สลับทิศทางกันเท่านั้น ทองคำกลายเป็นหลุมหลบภัยของนักลงทุน ท่ามกลางความไม่แน่นอนของสภาวะเศรษฐกิจ ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของไวรัสโควิด-19 ในปี 2563 ราคาทองคำขยับขึ้น 2 ช่วงใหญ่ คือ ช่วงแรกระหว่างเดือน มกราคม-เมษายน และช่วง

ที่สอง ระหว่างเดือนกรกฎาคม ต่อเนื่องถึงต้นเดือนสิงหาคม

ในช่วง 4 เดือนแรกของปีราคาทองคำขยับสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ราคาทองคำแท่งขายออก จาก 21,450 บาท (ต่อน้ำหนักหนึ่งบาท) และทองรูปพรรณขายออก 21,950 บาทในช่วงต้นปี ขึ้นไปอยู่ที่ 26,200 บาท และทองรูปพรรณขายออกราคา 26,700 บาท ในวันที่ 30 เมษายน 2563

การปรับขึ้นของราคาทองคำในช่วงที่สองเกิดขึ้นระหว่างเดือนกรกฎาคม–สิงหาคม 2563 เป็นช่วงเวลาที่ตลาดส่งเสียงเชียร์ให้ราคาทองคำทะลุขึ้นไปที่บาทละสามหมื่น โดยราคาทองคำ ณ วันที่ 1 กรกฎาคม ราคาทองคำแท่ง รับซื้อ 26,000 บาท *ขายออก 26,100 บาท* ทองรูปพรรณ ราคารับซื้อ 25,529.44 บาท *ขายออก 26,600.00 บาท* ราคาสปอต *(ราคาทองคำในตลาดโลก)* 1,782.50 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อออนซ์ อัตราแลกเปลี่ยน 30.95 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ

วันที่ 31 กรกฎาคม 2563 ตลาดทองคำได้บันทึกสถิติใหม่ เมื่อราคาทองคำแท่ง ราคารับซื้อขึ้นไปที่ 28,950 บาท *ขายออก 29,050 บาท* ทองรูปพรรณ รับซื้อ 28,425 บาท *ขายออก 29,550 บาท* ราคาทองคำในเดือนกรกฎาคมทำสถิติราคาสูงสุดใหม่ ขึ้นมาแทนที่ราคาสูงสุดเดิม 27.100 บาท ที่ยืนหนึ่งมาตั้งแต่ปี 2554 ก่อนที่ราคาสูงสุดดังกล่าวจะถูกแทนที่ด้วยราคาสูงสุดใหม่ในอีกไม่กี่วันต่อมา

ในวันที่ 5 สิงหาคม 2563 ราคาทองคำขึ้นไปที่ระดับบาทละสามหมื่นเป็นครั้งแรก โดยทองคำแท่ง ราคารับซื้อ 29,400 บาท *ขายออก 29,500 บาท* ทองรูปพรรณ ราคารับซื้อ 28,864.64 บาท *ขายออก 30,000 บาท* และราคาสุดท้ายก่อนตลาดปิด ราคาทองคำแท่ง รับซื้อ 29,600 บาท *ขายออก 29,700 บาท* ทองรูปพรรณ ราคารับซื้อ 29,061.72 บาท *ขายออก 30,200 บาท*

วันที่ 7 สิงหาคม 2563 ทันทีที่ตลาดเปิด ราคาทองคำขยับขึ้นต่อจากวันก่อนหน้า ทองคำแท่ง ราคารับซื้ออยู่ที่ 30,250 บาท *ขายออก 30,350 บาท*

ทองรูปพรรณ ราคารับซื้อ 29,698.44 บาท *ขายออก 30,850 บาท* และราคาขยับขึ้นไปสูงสุดในประวัติศาสตร์การค้าทองของเมืองไทย ในช่วงสาย ๆ ของวัน โดยทองคำแท่ง ราคารับซื้อ 30,300 บาท *ขายออก 30,400 บาท* ทองรูปพรรณ ราคารับซื้อ 29,698.44 บาท *ขายออก 30,900 บาท* ก่อนราคาอ่อนตัวลงต่ำกว่าระดับสามหมื่นในวันที่ 11 สิงหาคม

นายจิตติ ตั้งสิทธิ์ภักดี นายกสมาคมค้าทองคำ บอกว่า อยู่ในวงการมา 40 ปีไม่เคยเจอสถานการณ์เช่นนี้ ราคาทองคำปรับขึ้นไปประมาณ 40 % จาก 21,000 บาทต้น ๆ ในช่วงต้นปีเป็น 30,000 บาทต้น ๆ ในวันที่ 7 สิงหาคม *(2563)* เนื่องจากนักลงทุนรายใหญ่หันมาถือสินทรัพย์ปลอดภัยเช่นทองคำมากขึ้น เพราะกังวลกับสถานการณ์ระบาดของไวรัสโควิด-19

นอกจากนี้การเก็งกำไรโดยกองทุนใหญ่ๆ และผลจากสงครามการค้าระหว่างจีนกับสหรัฐฯ ล้วนเป็นปัจจัยที่มีผลให้ราคาทองคำปรับสูงขึ้นอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อนเช่นกัน ส่วนราคา (ทองคำ) ที่ปรับขึ้นสูงสุดในเดือนสิงหาคม นอกจากปัจจัยดังที่ได้กล่าวมาแล้ว เหตุการณ์ระเบิดในคลังสินค้าที่ท่าเรือเบรุตในเลบานอน *(4ส.ค.63)* ยังเป็นอีกปัจจัยที่หนุนให้ราคาทองคำปรับขึ้นเช่นกัน *"ในช่วงโควิดมีแต่คนนำทองคำมาขาย"* เขาหมายถึงนักลงทุนรายย่อย ที่นำทองคำมาเข้าคิวรอขายในร้านค้าทองย่าน เยาวราช แม้อยู่ในช่วงล็อกดาวน์ อยู่บ้าน หยุดเชื้อ เพื่อชาติก็ตาม

อนึ่งหากเทียบราคาสูงสุดของปีในวันที่ 7 สิงหาคม กับ 1 มกราคม ปีเดียวกัน *(2563)* ราคาทองคำแท่งขายออก เปลี่ยนแปลง 8,950 บาท *(30,400 - 21,450 บาทต่อบาททองคำ)* ทองรูปพรรณขายออก เปลี่ยนแปลง 8,950 บาท *(30,900-21,950 บาทต่อบาททองคำ)* ก่อนที่ราคาทองคำจะค่อยปรับตัวย่อลง ๆ ในช่วงหลังของปี

ปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงของมูลค่าหุ้น หุ้นกู้ และทองคำอย่างสุดขั้ว ในเดือนมีนาคม คือผลโดยตรงจากพิษระบาดของไวรัสโควิด-19 และท่ามกลางความอลหม่านของโลกการลงทุน ที่นักลงทุนพยายามปกป้องผลตอบแทนของตนไว้อย่างถึงที่สุด ด้วยการขายทิ้งหุ้น ขายคืนหุ้นกู้ เพื่อถือเงินสดในมือ หรือ หันไปลงทุน ในสินทรัพย์ปลอดภัยเช่นทองคำแทนนั้น ยังมีอีกปรากฏการณ์ที่สะท้อนความไม่แน่ใจเช่นเดียวกัน แต่เป็นเรื่องของปากท้อง

คือเหตุการณ์ที่ประชาชนในหลาย ๆ พื้นที่ในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑลแห่ไปกว้านซื้อสินค้าจำเป็น อาทิ บะหมี่สำเร็จรูป ข้าวสาร อาหารกระป๋อง น้ำมันพืช ฯลฯ ที่โมเดิร์นเทรด ด้วยความกังวลว่าสินค้าจะขาดตลาด ก่อนกระแสความกังวลจะค่อย ๆ อ่อนตัวลง หลังรัฐบาลและบริษัทผู้ผลิตสินค้ายืนยันสต๊อกสินค้ามีเพียงพอ.

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

บทที่ 4
แนวรับคลื่นเศรษฐกิจ

การรับมือกับคลื่นเศรษฐกิจที่เริ่มซัดไล่หลังการระบาดของไวรัสโควิด-19 เข้ามาเป็นระลอก ๆ ตั้งแต่ต้นปี โดยภาพใหญ่รัฐบาลและแบงก์ชาติดำเนินมาตรการทางการคลังและการเงินควบคู่กัน โดยยึดกลยุทธ์เชิงป้องกันเป็นแนวทางรับมือด้านการคลัง กระทรวงการคลังขับเคลื่อนมาตรการเยียวยาเศรษฐกิจออกมา 2 ชุดใหญ่ ควบคู่ไปกับมาตรการล็อกดาวน์ของรัฐบาล สำหรับด้านการเงิน แบงก์ชาติดำเนินนโยบายการเงินผ่อนคลายอย่างที่สุดโดยเริ่มลดอัตราดอกเบี้ยนโยบาย *(เครื่องมือในการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจ)* ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ พร้อมกับเริ่มนับหนึ่งขับเคลื่อนมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ในเดือนเดียวกัน

เยียวยาแค่ไหนอย่างไร

ในเดือนมีนาคม กระทรวงการคลังเริ่มขับเคลื่อน มาตรการเยียวยาทางเศรษฐกิจออกมา 2 เฟส เฟส 1 วันที่ 10 มีนาคม 2563 มาตรการเฟสแรกพุ่งเป้าไปที่ การเติมสภาพคล่องและลดภาระให้ประชาชนและผู้ประกอบการโดยเฉพาะเอสเอ็มอีที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤติโควิด ผ่านมาตรการสินเชื่อ มาตรการลดภาระด้านภาษี มาตรการจูงในให้ภาคธุรกิจคงระดับการจ้างงานเอาไว้ ฯลฯ

มาตรการฯ ที่เป็นเรืองธงของเฟสแรกคือ มาตรการซอฟต์โลน (soft loan) หรือ สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเป็นพิเศษ วงเงิน 1.5 แสนล้านบาท เพื่ออุดหนุนกิจการเอสเอ็มอีแหล่งจ้างงานใหญ่ของระบบเศรษฐกิจให้อยู่รอด มาตรการชุดนี้ มีธนาคารออมสินเป็นแกนกลางขับเคลื่อน ด้วยการนำวงเงินมาปล่อยกู้ให้ ธนาคารเฉพาะกิจและแบงก์พาณิชย์ ที่เข้าร่วมโครงการประมาณ 20 แห่ง อัตราดอกเบี้ย 0.01 % ต่อจากนั้นธนาคารที่ร่วมในโครงการจะนำไปปล่อยต่อให้กับลูกค้า อัตราดอกเบี้ย 2 % ระยะเวลา 2 ปี วงเงินไม่เกิน 20 ล้านบาทต่อราย

นอกจากนี้สำนักงานประกันสังคมยังมีวงเงินกู้ 3 หมื่นล้านบาท ให้สถานประกอบการที่จ่ายเงินสมทบกองทุนประกันสังคมมาไม่ต่ำกว่า 3 เดือน กู้ไปรีไฟแนนซ์ *(กู้เงินก้อนใหม่ไปชำระหนี้ก้อนเดิมที่อัตราดอกเบี้ยสูงกว่า)* โดยให้กู้ไม่เกิน 50 % ของวงเงินปล่อยกู้ธนาคาร และกำหนดเงื่อนไขว่า ต้องรักษาจำนวนผู้ประกันตนไว้ไม่น้อยกว่า 80 % ของจำนวนผู้ประกันตน

ส่วนชุดมาตรการภาษี มี 4 เมนูหลักเช่นกันคือ **หนึ่ง** มาตรการลดอัตราหักภาษี ณ ที่จ่าย จาก 3 % เหลือ 1.5 % *(สำหรับการจ่ายเงินได้พึงประเมินระหว่างวันที่ 1 เมษายน – 30 กันยายน 2563)* ลดภาษีเหลือ 2 % *(สำหรับการจ่ายเงินได้พึงประเมินตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2563-31 ธันวาคม 2564)* เฉพาะที่จ่ายผ่านระบบ e-withholding Tax *(การหักภาษี ณ ที่จ่ายทางอิเล็กทรอนิกส์)*

สอง มาตรการคืนสภาพคล่องให้ผู้ประกอบการ ด้วยการให้กิจการที่มีรายได้ไม่เกิน 500 ล้านบาท จ้างงานไม่เกิน 200 คน ตามมาตรการซอฟต์โลนสำหรับเอสเอ็มอี สามารถหักรายจ่ายได้ 1.5 เท่า สำหรับรายจ่ายดอกเบี้ย ระหว่างวันที่ 1 เมษายน-31ธันวาคม 2563

สาม มาตรการภาษีเพื่ออุดหนุนการจ้างงาน โดยกรมสรรพากรกำหนดว่าเอสเอ็มอี หรือ กิจการที่มีรายได้ไม่เกิน 500 ล้านบาท จ้างงานไม่เกิน 200 คน สามารถหักรายจ่ายได้ 3 เท่า สำหรับรายจ่ายค่าจ้างระหว่างเดือน เมษายน-

กรกฎาคม 2563 ให้แก่ลูกจ้างที่เป็นผู้ประกันตนตามกฎหมายประกันสังคม และได้รับค่าจ้างไม่เกิน 15,000 บาท โดยตั้งเงื่อนไขว่า กิจการที่จะขอรับสิทธิดังกล่าวต้องคงการจ้างงานไว้ไม่น้อยกว่าจำนวนลูกจ้างผู้ประกันตน ณ วันสุดท้ายของปี 2562

สี่ มาตรการเติมสภาพคล่องด้วยการเร่งคืนภาษี เมนูนี้สำหรับผู้ประกอบการส่งออกที่ดี กรณียื่นแบบ ภ.พ. 30 ทางอินเตอร์เน็ต จะได้รับคืนภายใน 15 วัน กรณียื่นแบบ ภ.พ. 30 ที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาจะได้รับคืนภายใน 45 วัน หรือ เร่งคืนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นต้น

นายเอกนิติ นิติภัณฑ์ประภาส อธิบดีกรมสรรพากร บอกว่า ในปี 2564 กรมฯจะสูญรายไปประมาณ 1 แสนล้านบาท จากมาตรการเยียวยาด้านภาษี แก่ประชาชนและผู้ประกอบการในช่วงวิกฤติโควิด

นายอุตตม สาวนายน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง *(ขณะนั้น)* กล่าวถึงเหตุผลที่อยู่เบื้องหลังการขับเคลื่อนชุดมาตรการดังกล่าวว่า การระบาดของไวรัสโควิด-19 ส่งผลต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว ซึ่งมีสัดส่วน 12 % ของ จีดีพี เขายังอ้างถึงจำนวนนักท่องเที่ยวในเดือนกุมภาพันธ์ที่หายไป 85 % และนักท่องเที่ยวจีน *(ตลาดท่องเที่ยวใหญ่สุดของไทย)* หายไป 85 % ส่งผลให้การท่องเที่ยวรวมหดตัว 44 %

นอกจากนี้นายอุตตมยังอ้างถึง ผลกระทบที่ขยายไปยังภาคอุตสาหกรรมห่วงโซ่การผลิตและขนส่งสินค้าระหว่างประเทศขาดตอน การค้าระหว่างประเทศชะงัก ก่อนสรุปว่า *"ผู้ประกอบการขาดรายได้ สภาพคล่องไม่เพียงพอ มีความเสี่ยงถึงขั้นปิดกิจการ ตลอดจนประชาชนทั่วไปขาดรายได้ เผชิญความเสี่ยง อาจถูกเลิกจ้างงานจำนวนหลายแสนคน"* หลังแถลงมาตรการเยียวยาเศรษฐกิจเฟสแรก วันที่ 18 มีนาคม 2563 นายตำรวจติดตามนายอุตตม ถูกตรวจพบว่าติดเชื้อไวรัส

โควิด-19 ส่วนนายอุตตม ผลตรวจไม่พบเชื้อแต่กักตัวเองอยู่บ้าน 14 วัน

มาตรการเฟส 2

สองสัปดาห์หลังประกาศมาตรการเยียวยาเศรษฐกิจเฟส1 ครม.ได้อนุมัติมาตรการเยียวเศรษฐกิจเฟส 2 ในวันที่ 24 มีนาคม 2563 หรือ 3 วันหลังมาตรการล็อกดาวน์เริ่มต้น เป้าหมายของมาตรการชุดนี้ คือ เยียวยาประชาชน ที่ได้รับผลกระทบจาก การระบาดของไวรัสโควิด-19 และจากมาตรการของรัฐบาล หัวใจสำคัญของมาตรการชุดนี้คือการเพิ่มสภาพคล่องผ่าน *"มาตรการชดเชยรายได้แก่ลูกจ้าง สถานประกอบการที่ได้รับผลกระทบหรือผู้ได้รับผลกระทบอื่น ๆ ของการแพร่ระบาดของไวรัส โควิด-19"*

มาตรการซอฟต์โลนสำหรับประชาชน ธนาคารออมสินนำเสนอ 2 เมนูหลักคือ **หนึ่ง** ปล่อยกู้ให้ผู้ได้รับผลกระทบรายละ 10,000 บาท อัตราดอกเบี้ย0.10 % ต่อปี ระยะเวลากู้ 2 ปี และ**สอง** สินเชื่อสำหรับผู้มีรายได้ประจำปล่อยกู้รายละ 50,000 บาท อัตราดอกเบี้ยคงที่ 0.35% ระยะเวลากู้ 3 ปี เป็นต้น ทั้งนี้มาตรการด้านสินเชื่อ ยังครอบคลุมถึงการลดดอกเบี้ยโรงรับจำนำในสถานธนานุเคราะห์ และ สถานธนานุบาล เหลือ 0.125 % วงเงินไม่เกิน 15,000 บาท นาน 3 เดือน เป็นต้น

มาตรการลดภาระจากค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภค เช่น ลดค่าน้ำ ค่าไฟ 3 % นาน 3 เดือน คืนเงินประกันการใช้ไฟฟ้าและน้ำประปา ลดภาระการส่งเงินสมทบ เข้ากองทุนประกันสังคม ยืดระยะเวลาการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากสิ้นเดือนมีนาคม 2563 ไปเป็น สิงหาคม 2563 รวมถึงยกเว้นภาษีบุคลากรทางการแพทย์ตั้งแต่หมอถึงพนักงานขับรถรับส่งผู้ป่วย

แจกเงิน 38 ล้านคน

กลับมาที่ **"มาตรการชดเชยรายได้ฯ"** หรือ มาตรการแจกเงิน หัวใจของมาตรการเยียวยาเศรษฐกิจเฟส2 เดิมรัฐบาลจะแจกเงินคนละ 2,000 บาทเพื่อรองรับผลกระทบจากการระบาดของไวรัสโควิด-19 และการประชุมคณะรัฐมนตรีเศรษฐกิจในวันที่ 6 มีนาคม 2563 ที่ประชุมได้รับในหลักการแล้วและเตรียมจะประกาศพร้อมมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจเฟส 1 *(10 มี.ค. 2563)* แต่มีเสียงค้านจากหลายฝ่าย เช่นนักการเมืองคนหนึ่งมองว่าการแจกเงินเป็นการนำภาษีประชาชนมาใช้อย่างไม่มีประโยชน์ กระแสต้านทำให้รัฐบาลตัดสินใจชะลอประกาศมาตรการดังกล่าวออกไป ก่อนมาประกาศในชุดมาตรการเยียวยาเศรษฐกิจเฟส 2 *(24 มี.ค.63)* ตามที่ได้กล่าวถึงข้างต้น **โดยรัฐบาลปรับมาตรการแจกเงินจากเดิมคนละ 2,000 บาท 2 เดือน ประมาณ 10 ล้านคน เป็นแจกคนละ 5,000 บาท 3 เดือน** *(เมษายน-มิถุนายน 2563)* **ประมาณ 3 ล้านคน** ชดเชยให้กับ คนค้าขาย ช่างตัดผม มัคคุเทศก์ คนขายลอตเตอรี่ และอาชีพอิสระอื่น ๆ โดยรัฐบาลเตรียมงบประมาณที่จัดสรรจาก งบกลาง ในงบประมาณรายจ่ายปี 2563 ไว้แล้ว 4.5 หมื่นล้านบาท แต่เมื่อโครงการนับหนึ่งสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นต่างจากที่คาดการณ์ไว้อย่างสิ้นเชิง

โครงการ **"เราไม่ทิ้งกัน"** ที่กระทรวงการคลังตั้งขึ้นโดยใช้ ***www.เราไม่ทิ้งกัน.com*** เป็นช่องทางให้ผู้มีสิทธิรับเงินชดเชย เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการระบาดของไวรัสโควิด-19 และมาตรการล็อกดาวน์ของรัฐบาล ลงทะเบียน ยื่นขอใช้สิทธิ์ ปรากฏว่าเพียงวันแรกที่เปิดให้ลงทะเบียน *(28มี.ค.63)* มีผู้เข้ามาลงทะเบียนถึง 20 ล้านคน จนธนาคารกรุงไทยที่ดูแลระบบต้องปิดชั่วคราว และถึงวันสุดท้ายที่เปิดให้ลงทะเบียน *(22 เม.ย.63)* มีผู้เข้ามาลงทะเบียนทั้งสิ้น 28.8 ล้านคน กรองแล้วเหลือประมาณ 24 ล้านคน ในช่วงนั้นผู้ไม่ได้สิทธิจำนวนมากมุ่งหน้าไปร้องเรียนที่กระทรวงการคลัง ในท้ายที่สุด รัฐบาลเปิดให้ทบทวนสิทธิ เมื่อปิดการทบทวน

สิทธิในวันที่ 29 พฤษภาคม 2563 จำนวนผู้ได้รับสิทธิ์เยียวยา 5,000 บาท 3 เดือน มีทั้งสิ้น 15.3 ล้านคน มากกว่าเป้าหมายเยียวยาครั้งแรก 3 ล้านคนกว่า 5 เท่าตัว วงเงิน 2.4 แสนล้านบาท

นอกจากโครงการ "**เราไม่ทิ้งกัน**" แล้วรัฐบาลได้ขยายการแจกเงินไปสู่กลุ่มเกษตรกร 10 ล้านครัวเรือนวงเงิน 1.5 แสนล้านบาท และกลุ่มผู้เปราะบาง *(ผู้สูงอายุ ผู้พิการ เด็กเล็ก คนยากจน)* อีก 13 ล้านคน อุดหนุนคนละ 1,000 บาท 3 เดือน *(พ.ค.-ก.ค.63)* วงเงิน 3.9 หมื่นล้านบาท รวม 3 กลุ่ม มีผู้ได้รับการเยียวยาจากรัฐ ประมาณ 38.3 ล้านคน วงเงินงบประมาณที่ใช้ประมาณ 4.29 แสนล้านบาท

ประเทศไหนแจกเงินสู้โควิดบ้าง

ทั้งนี้ มาตรการชดเชยผู้ได้รับผลกระทบจากการระบาดของไวรัสโควิด-19 ด้วยการแจกเงินสดในช่วงที่รายได้หายไปอย่างฉับพลันจากมาตรการล็อกดาวน์ถูกนำมาใช้ในหลายประเทศอาทิ ในเดือนเมษายนสหรัฐฯจ่ายเงินช่วยเหลือทางเศรษฐกิจจากวิกฤติโควิด *(ผ่านกรมสรรพากร)* ให้ผู้มีรายได้ไม่เกินปีละ 75,000 ดอลลาร์สหรัฐฯราว 2.4 ล้านบาท จะได้รับเงินช่วยเหลือ 1,200 ดอลลาร์สหรัฐฯราว 38,900 บาท หากมีบุตรหรือพี่น้องอายุไม่เกิน 17 ปีได้เพิ่มอีก 500 ดอลลาร์สหรัฐฯ เป็นต้น ญี่ปุ่นให้เงินเยียวยาครอบครัวละ 100,000 เยน ราว 29,254 บาท ไต้หวันมอบคูปองเงินสดมูลค่า 3,000 ดอลลาร์ไต้หวัน ราว 3,198 บาท โดยมีเงื่อนไขต้องใช้จ่ายเป็นเงินสด 1,000 ดอลลาร์ไต้หวัน

ฮ่องกงแจกเงินให้ผู้มีถิ่นพำนักถาวรคนละ 10,000 ดอลลาร์ฮ่องกง ราว 40,000 บาท เวียดนามให้เงินเยียวยาจากพิษโควิดคนละ 1 ล้านด่อง ราว 1,402 บาท สิงคโปร์ให้เงินเยียวยาคนละ 100-300 ดอลลาร์สิงคโปร์ ราว 2,258-6,774 บาท *(มากน้อยตามช่วงอายุ)* หากเข้าฝึกอบรมเพิ่มทักษะได้เพิ่มอีก

500 ดอลลาร์สิงคโปร์ มาเลเซียให้เงินเยียวยา 1,600 ริงกิต ราว 12,000 บาท กับประชาชน 4 ล้านครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่า 4,000 ริงกิต เป็นต้น

สำหรับประเทศไทย หลังโครงการเราไม่ทิ้งกันสิ้นสุดลงรัฐบาลได้ออกมาตรการ "เพิ่มการบริโภค" เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจออกมาอย่างต่อเนื่อง โดยเดือนมิถุนายนเปิดตัวโครงการ "เราเที่ยวด้วยกัน"และให้กำลังใจ อสม.*(อาสาสมัครสาธารณสุขฯ)* งบประมาณรวม 2.2 หมื่นล้านบาท เดือนกันยายนเปิดตัวโครงการคนละครึ่ง *(23ต.ค.-31ธ.ค.63)* รัฐบาลอุดหนุนให้ผู้เข้าร่วมโครงการ 10 ล้านคน วันละ150 บาท (ไม่เกิน 3,000 บาท) ส่วนเกินผู้ร่วมโครงการรับผิดชอบ วงเงิน 3 หมื่นล้านบาท และโครงการช็อปดีมีคืนให้นำรายการจับจ่ายตามที่กำหนดมาเป็นค่าใช้จ่ายหักลดหย่อนภาษีไม่เกิน 30,000 บาท

ทั้งนี้โครงการคนละครึ่งที่พุ่งเป้าไปที่พ่อค้าแม่ค้ารายเล็กหาบเร่แผงลอยมีเสียงตอบรับดังกว่าทุกมาตรการที่รัฐบาลออกมาก่อนหน้านี้ จนรัฐบาลตัดสินใจต่ออายุมาตรการเฟส2 ไปถึงปลายเดือนมกราคม 2564 โดยให้สิทธิ 5 ล้านคน รัฐบาล อุดหนุนเพิ่มอีก 500 บาท เป็น 3,500 บาทต่อคน

กระทรวงการคลังคาดหวังว่ามาตรการ "**เพิ่มการบริโภค**" จะช่วยเติมเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ เช่นกรณี "**เราเที่ยวด้วยกัน**" คาดว่าจะทำให้เงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นขั้นต่ำประมาณ 3-6 หมื่นล้านบาท *(จากงบประมาณ 2.2 หมื่นล้านบาท)* เมื่อรวมกับ โครงการ "**คนละครึ่ง**" เติมเงินผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ และโครงการช็อปดีมีคืนแล้ว จะมีเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจประมาณ 8.1 หมื่นล้านบาท **นายลวรณ แสงสนิท** ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง *(ขณะนั้น)* บอกว่าจะเพิ่มจีดีพีประมาณ 0.2 %

ยุคดอกเบี้ยต่ำ

นอกจากมาตรการทางการคลังแล้ว ธนาคารแห่งประเทศไทย หรือ แบงก์ชาติ ได้ดำเนินมาตรการการเงินผ่อนคลายอย่างสุดๆ ด้วยการลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายลงอย่างต่อเนื่องตามที่ได้เกริ่นไว้ตอนต้น ในการประชุมคณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) ครั้งแรกของปี 2563 *(5ก.พ.63)* กนง.มีมติเอกฉันท์ ลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายลง 0.25% จาก 1.25 % เหลือ 1% ต่อปี เหตุผลในการตัดสินใจเนื่องจาก กนง. ประเมินว่า เศรษฐกิจ ปี 2563 ขยายตัวต่ำกว่าประมาณการเดิมและต่ำกว่าศักยภาพมากขึ้น จากการระบาดของไวรัสโควิด-19 ความล่าช้าของ พ.ร.บ. งบประมาณรายจ่ายประจำปี ภัยแล้ง และเสถียรภาพระบบการเงินเปราะบางเพิ่มขึ้น จากแนวโน้มการชะลอตัวของเศรษฐกิจ

ในช่วงหลังของเดือนมีนาคมที่ไวรัสโควิด-19 เริ่มสร้างความตระหนกให้นักลงทุนใน ตลาดหุ้น และ ตลาดตราสารหนี้ วันที่ 20 มีนาคม กนง. เปิดประชุมคณะกรรมการนัดพิเศษ และที่ประชุมมีมติเอกฉันท์ ลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายลง 0.25 % เหลือ 0.75% บทสรุปจากที่ประชุมครั้งนั้นมีมุมมองว่า *แนวโน้มการระบาดของไวรัสโควิด-19 รุนแรงกว่าที่คาดไว้และต้องใช้ระยะเวลาหนึ่งกว่าจะกลับเข้าสู่ภาวะปกติ ซึ่งจะส่งผลรุนแรงต่อเศรษฐกิจไทย และการระบาดที่เกิดขึ้น สร้างความกังวลให้กับตลาดเงินและตลาดทุนทั่วโลก*

ต่อมาในการประชุมกนง.ครั้งที่ 3 เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2563 ที่ประชุมมีมติ 4 ต่อ 3 ลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายลง 0.25 % เหลือ 0.50% ซึ่งต่ำเป็นประวัติการณ์ *เศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มหดตัวมากกว่าที่ประเมินไว้ การท่องเที่ยวและการส่งออกสินค้าได้รับผลกระทบจากเศรษฐกิจประเทศคู่ค้ามากกว่าที่คาด คือบทสรุปจากที่ประชุมวันนั้น*

ดร.วิรไท ผู้ว่าการแบงก์ชาติ *(ขณะนั้น)* บอกว่าแบงก์ชาติประกาศลด

อัตราดอกเบี้ยนโยบายเพื่อรับมือกับสถานการณ์ระบาดของไวรัสโควิด-19 ลำดับต้นๆของโลก อีกทั้งการลดอัตราดอกเบี้ยนโยบาย ลงต่อเนื่อง 3 ครั้ง และลดอัตรานำส่งเงินสมทบ กองทุนฟื้นฟูเพื่อการพัฒนาระบบสถาบันการเงิน ของแบงก์พาณิชย์ และสถาบันการเงิน จาก 0.46 % เหลือ 0.23 % ของฐานเงินฝากนาน 2 ปี เพื่อให้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลดลงได้โดยอัตราเงินฝากไม่ต้องปรับลดลงตามมาตรการดังกล่าวหนุนให้อัตราดอกเบี้ยลดลง เช่น เอ็มแอลอาร์ *(อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้ารายใหญ่ชั้นดี)* ลงมาที่ 5.25 % ซึ่งถือเป็นอัตราต่ำสุดเป็นประวัติการณ์ในรอบ 20 ปี เพื่อลดภาระหนี้ให้ประชาชน เอสเอ็มอี และธุรกิจขนาดใหญ่

พักหนี้เกมรุกแบงก์ชาติ

อย่างไรก็ตามสิ่งที่แบงก์ชาติกังวลคือหนี้เสียในภาคธุรกิจหากปล่อยให้ลามจะกระทบเสถียรภาพระบบสถาบันการเงินและเศรษฐกิจภาพรวมในที่สุด เพื่อป้องกันไม่ให้ปัญหาไปสู่จุดนั้น แบงก์ชาติได้เปิดเกมรุกด้วย **มาตรการเชิงป้องกัน** เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาหนี้เสียในระบบ โดยแนวทางมาตรการชุดนี้ถอดบทเรียนมาจากวิกฤติต้มยำกุ้งในปี 2540 ที่แบงก์ชาติเข้าดำเนินการแก้ไขปัญหา (หนี้) หลังธุรกิจกลายเป็นหนี้เสียไปแล้ว ทำให้การแก้ปัญหามีต้นทุนสูงกับผู้มีส่วนได้เสียและใช้เวลาหลายปีกว่าการแก้ปัญหาจะสำเร็จ

แบงก์ชาติทยอยออกมาตรการสำหรับลูกหนี้ทุกประเภทตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ *(2563)* มาตรการชุดนี้ ครอบคลุมตั้งแต่ การพักหนี้ชั่วคราว ขยายเวลาการชำระหนี้ และขยายวงเงินเพื่อเติมสภาพคล่อง รวมทั้งปรับปรุงกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการจัดชั้น การกันสำรอง และการรายงานข้อมูลเครดิตลูกหนี้เพื่อให้เข้าถึงสินเชื่อได้ง่ายขึ้น จากนั้นในเดือนมีนาคม แบงก์ชาติได้ออก มาตรการขั้นต่ำเพื่อช่วยเหลือลูกหนี้กลุ่ม บัตรเครดิต สินเชื่อบุคคล สินเชื่อบ้าน สินเชื่อเช่าซื้อ สินเชื่อเอสเอ็มอี *(กู้ไม่เกิน20ล้านบาท)* ตัวอย่างมาตรการเช่น ลดอัตราผ่อนชำระหนี้ขั้นต่ำ

บัตรเครดิตจาก 10 % เหลือ 5 % หรือ สินเชื่อบ้านพักเงินต้น 3 เดือน และพิจารณาลดดอกเบี้ยตามความเหมาะสม

วันที่ 7 เมษายน 2563 หลัง **พ.ร.ก.ซอฟต์โลน เอสเอ็มอี 5 แสนล้าน** และ **พ.ร.ก.หุ้นกู้ 4 แสนล้าน** มีผลบังคับใช้ แบงก์ชาติได้ออกมาตรการชุดใหญ่ที่รวมมาตรการช่วยเหลือเอสเอ็มอีและดูแลเสถียรภาพตลาดหุ้นกู้ ในส่วนของเอสเอ็มอี นั้น แบงก์ชาติได้ประกาศว่า เอสเอ็มอี ที่มีวงเงินกู้กับ แบงก์ หรือ สถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ *(ธนาคารออมสิน ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย)* แต่ละแห่งไม่เกิน 100 ล้านบาท **ให้สิทธิ์เป็นการทั่วไปไม่ต้องชำระหนี้เงินต้นและดอกเบี้ยนาน 6 เดือน** หรือ ได้สิทธิพักหนี้ไม่ต้องส่งเงินต้นและดอกเบี้ยนาน 6 เดือน ระหว่างวันที่ 23 เมษายน-22 ตุลาคม 2563 มาตรการดังกล่าวทำให้ "**การพักหนี้**" กลายเป็นมาตรการของแบงก์ชาติที่ถูกจดจำมากที่สุด

หลังวางชุดมาตรการป้องกันปัญหาหนี้เสียแล้ว แบงก์ชาติยังออกแคมเปญเสริมตามมาเป็นระยะๆ อาทิ มาตรการแก้หนี้รายย่อยด้วยการรวมหนี้ หรือ นำหนี้บัตรเครดิต สินเชื่อบุคคล และหนี้เงินกู้ที่อยู่อาศัยที่อยู่ในแบงก์เดียวกัน หรือ เป็นธุรกิจในเครือเดียวกัน มารวมเป็นหนี้ก้อนเดียวกัน โดยใช้มูลค่าหลักประกัน *(ที่อยู่อาศัย)* ที่เหลือมาช่วยลดดอกเบี้ย *(เงินกู้ที่อยู่อาศัย อัตราดอกเบี้ยต่ำกว่า หนี้บัตรเครดิต)* และสามารถขยายเวลาการชำระหนี้ออกไป หรือแคมเปญ **ดีอาร์ บิซ (DrBiz)** ที่แบงก์ชาติร่วมกับ สมาคมธนาคารไทย สมาคมธนาคารนานาชาติ และสมาคมสถาบันการเงินของรัฐ ออกมาตรการเพื่อช่วยเหลือ ลูกหนี้ธุรกิจทุกประเภทที่มีเจ้าหนี้หลายรายยอดหนี้ระหว่าง 50-500 ล้านบาท ปรับโครงสร้างหนี้ให้สอดคล้องกับรายได้และความสามารถในการชำระหนี้ โดยโครงการเริ่มนับหนึ่งวันที่ 1 กันยายน 2563

นอกจากนี้ยังต่ออายุมาตรการดูแลลูกหนี้รายย่อยกลุ่ม บัตรเครดิต สินเชื่อ

บุคคล ออกไปถึงสิ้นปี (2563) และเพิ่มมาตรการอื่นๆ เช่น ลดเพดานดอกเบี้ยเป็นการทั่วไป 2-4% สำหรับหนี้บัตรเครดิต และสินเชื่อบุคคล เช่นเพดานดอกเบี้ยบัตรเครดิตจาก 18 % ลดลงเหลือ 16 % เป็นต้น แบงก์ชาติได้สรุปตัวเลขกลุ่มลูกหนี้รายย่อยที่ขอรับความช่วยเหลือตามมาตรการต่างๆว่ามีทั้งสิ้น 11.5 ล้านบัญชี จาก 35 ล้านบัญชี ส่วนใหญ่เป็นหนี้จากบัตรเครดิตและสินเชื่อบุคคล คิดเป็นมูลหนี้รวม 3.8 ล้านล้านบาท

มาตรการพักหนี้ เอสเอ็มอีเป็นการทั่วไป กลายเป็นประเด็นถกกันในวงกว้างเมื่ออายุมาตรการใกล้จะสิ้นสุด *(22ต.ค.63)* ภาคธุรกิจเรียกร้องให้ต่ออายุมาตรการพักหนี้ออกไป มีการหารือร่วมกันระหว่าง แบงก์ชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (สอท.) สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สมาคมตลาดทุนไทย สมาคมธนาคารไทย ฯลฯ ก่อนได้ข้อสรุปว่า ให้ต่อมาตรการพักหนี้ออกไปอีก 6 เดือน *(ถึงมิ.ย.64)* แต่เป็นการต่อมาตรการแบบ **"เน้นแก้หนี้ตรงจุดแทนช่วยเหลือเป็นการทั่วไป"** หรือการแก้ปัญหาหนี้ตามอาการของลูกหนี้แต่ละรายแบบเฉพาะตัว โดยรายละเอียดและเงื่อนไขขึ้นอยู่กับการเจรจาระหว่างเจ้าหนี้กับลูกหนี้ เพื่อให้ได้ ข้อสรุปที่ตรงกับความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้

ดร.วิรไท ให้สัมภาษณ์สื่อ ก่อนครบวาระดำรงตำแหน่ง ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย *(30ก.ย.63)* ว่า การที่ใช้มาตรการพักหนี้ และเยียวยา เป็นการทั่วไป *(ในตอนแรก)* เพราะไม่แน่ใจว่าผลกระทบจากวิกฤติโควิดจะรุนแรงขนาดไหน แต่วันนี้ประเทศไทยผ่านช่วงเวลานั้นมาแล้วกิจกรรมหลายอย่างเริ่มกลับมาขับเคลื่อนตามปกติ พร้อมยืนยันด้วยว่า ลูกหนี้ส่วนใหญ่ยังจ่ายหนี้ได้

ทั้งนี้ 3 เดือนให้หลังนำมาตรการพักหนี้แบบเฉพาะเจาะจงมาแทนการพักหนี้แบบเป็นการทั่วไป แบงก์ชาติ สรุปความคืบหน้าในการช่วยเหลือลูกหนี้ที่

ได้รับผลกระทบจากวิกฤติโควิดว่า ลูกหนี้ขอรับความช่วยเหลือลดลงต่อเนื่องจาก 7.2 ล้านล้านบาทในเดือน กรกฎาคม 2563 เหลือ 6.6 ล้านล้านบาทในเดือนตุลาคม และยังพบอีกด้วยว่า เมื่อครบกำหนดพักหนี้ ลูกหนี้ส่วนใหญ่สามารถชำระหนี้ได้ตามปกติ

การที่รัฐบาลผลักดันมาตรการทางเศรษฐกิจชุดใหญ่ ทั้งด้านการคลัง และแบงก์ชาติ ขับเคลื่อนด้านการเงิน รวมถึงมาตรการพักหนี้ของแบงก์ชาติออกมาในช่วงเดือนมีนาคม สะท้อนถึงความกังวลต่อสถานการณ์ระบาด ซึ่งในเวลานั้นยากต่อการคาดเดาว่ามาตรการล็อกดาวน์จะรับมือกับคลื่นวิกฤติโควิดได้หรือไม่ อีกทั้งยังคาดหวังว่า มาตรการชุดใหญ่จะมีพลังมากพอประคองสถานการณ์เศรษฐกิจไม่ให้หยุดชะงัก แต่ปรากฏว่าชุดมาตรการที่ผลักดันออกมา เงินกู้ซอฟต์โลนฯ ที่เป็นเรือธงของมาตรการเยียวยาเศรษฐกิจเฟสแรก มีเสียงสะท้อนจากผู้ประกอบการกลับมาว่า เงื่อนไขในการพิจารณาอนุมัติเงินกู้(ซอฟต์โลน)เข้มงวดจนยากจะเข้าถึง

เช่น เกณฑ์คุณสมบัติ อาทิ ต้องไม่เป็นกลุ่มธุรกิจ โดยกรณีนิติบุคคลพิจารณาจากบริษัทที่เกี่ยวข้องทั้งหมด หรือให้สิทธิยื่นขอกู้ได้เพียงครั้งเดียว ซึ่งทำให้ยากแก่การเข้าถึงซอฟต์โลนก้อนดังกล่าวมาก ต่อมาปลายปี 2563 แบงก์ชาติได้ปรับเงื่อนไขการยื่นของกู้ซอฟต์โลน 5 แสนล้านบาท ให้ยืดหยุ่นมากขึ้น เช่นให้เอสเอ็มเอ็มอีสามารถกู้เงิน ตาม พ.ร.ก. ซอฟท์โลน เอสเอ็มอี 5 แสนล้านได้ 2 ครั้ง จากเดิม 1 ครั้ง หรือปรับนิยามจากเดิมกำหนดว่า กลุ่มธุรกิจหมายถึงบริษัทร่วม ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เปลี่ยนเป็นกลุ่มธุรกิจหมายถึง บริษัทที่บริษัทแม่ถือหุ้นเกิน 50 % โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2564 อนึ่ง ณ วันที่ 21 ธันวาคม 2563 แบงก์ชาติอนุมติเงินกู้ซอฟต์โลนรวม 1.227 แสนล้านบาท มีผู้ได้รับเงินกู้ซอฟต์โลน 73,696 ราย เฉลี่ยแล้วได้รับเงินกู้ 17 ล้านบาทต่อราย

ชุดมาตรการทั้งด้านการคลังและการเงินที่ขับเคลื่อนออกมา ทำหน้าที่เหมือนแนวรับคลื่นเศรษฐกิจที่ซัดกระแทกเข้ามา สามารถเยียวยา และลดผล

กระทบจากวิกฤติโควิดได้ระดับหนึ่ง ดังสะท้อนจากจีดีพีไตรมาส 3 ที่ติดลบ 6.4 % จากติดลบ 12.2% ในไตรมาส 2 ที่ถูกระบุว่าเป็นจุดต่ำสุด แต่วิกฤติโควิดเป็นมหาวิกฤติ ที่คลื่นเศรษฐกิจไม่ได้มีลูกเดียว.

บทที่ 5
พ.ร.ก. กู้เงิน 1 ล้านล้าน และจีดีพีที่หายไป

เพื่อขับเคลื่อนมาตรการเยียวยาเศรษฐกิจจากพิษวิกฤติโควิดที่ได้กล่าวถึงในบทก่อนหน้า รัฐบาลได้ออกพระราชกำหนด (พ.ร.ก.) 3 ฉบับคือ พ.ร.ก.ให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 *(พ.ร.ก. กู้เงิน 1 ล้านล้าน)* พ.ร.ก.การให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่วิสาหกิจขนาดกลางและย่อมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา พ.ศ. 2563 *(พ.ร.ก.ซอฟต์โลน 5 แสนล้าน)* และ พ.ร.ก. การสนับสนุนสภาพคล่องเพื่อดูแลเสถียรภาพตลาดตราสารหนี้ภาคเอกชน พ.ศ.2563 *(พ.ร.ก.หุ้นกู้ 4 แสนล้าน)*

ในการแถลงหลักการและเหตุผลของการออก พ.ร.ก. 3 ฉบับต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 27พฤษภาคม 2563 **พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา** นายกรัฐมนตรีและรมว.กระทรวงกลาโหม อ้างถึงเศรษฐกิจไตรมาสแรก *(2563)* ติดลบ 2 % นับเป็นการติดลบครั้งแรกนับแต่ไตรมาสแรกของปี 2557 โดย นายกรัฐมนตรีระบุด้วยว่า การหายไปของนักท่องเที่ยวตั้งแต่เดือนมกราคม ตามมาตรการควบคุมของประเทศต่าง ๆ รวมทั้งพบคนในประเทศเริ่มติดเชื้อ รัฐบาลมีความจำเป็นต้องปิดสถานประกอบการเพื่อควบคุมป้องกันการแพร่ระบาด

พล.อ.ประยุทธ์ยังขยายเหตุผลเพิ่มเติมด้วยว่า แม้รัฐบาลพยายามแก้ปัญหาภายใต้กรอบงบประมาณปัจจุบัน แต่ไม่เพียงพอไม่ทันกับสถานการณ์ "**ดังนั้นเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กลับมาสู่ประเทศไทยโดยเร็ว รัฐบาลประมาณการว่าต้องใช้เงิน 1 ล้านล้านบาท**" และในการแถลงคราวเดียวกันนั้น นายกรัฐมนตรียืนยันว่า การกู้เงินก้อนดังกล่าวจะไม่ส่งผลต่อวินัยการคลัง เพราะสัดส่วนหนี้สาธารณะต่อจีดีพีปีหน้า *(2564)* จะขยับไปอยู่ที่ 57 % ต่อจีดีพี ไม่เกินที่กฎหมายกำหนดไว้ 60% ต่อจีดีพี

อนึ่ง สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะรายงานว่า การก่อหนี้ตาม พ.ร.ก. ให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินฯ ทำให้สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อจีดีพีในปี 2563 ขยับจาก 45.83% *(ณ มิ.ย.63)* ขึ้นมาเป็น 51.64% และปี 2564 คาดว่าสัดส่วนจะขยับขึ้นมาที่ 57.8 % ต่อจีดีพี

วันที่ 31 พฤษภาคม 2563 พ.ร.ก.ทั้ง 3 ฉบับ ผ่านความเห็นชอบ จากสภาผู้แทนราษฎร พร้อมคำถามชุดใหญ่ อาทิ วงเงินกู้จำนวนมหาศาลอีกกี่ปีจึงจะใช้หนี้คืนหมด มาตรการที่ออกมาเอื้อกับผู้ประกอบการรายใหญ่หรือไม่ ฯลฯ ทั้งนี้การออกพระราชกำหนดทั้ง 3 ฉบับ ทำให้รัฐบาลมีงบประมาณและวงเงินในมือรวมกัน 1.9 ล้านล้านบาท หรือประมาณ 13 % เศษของจีดีพี ส่วนหนึ่งเพื่อรองรับมาตรการเยียวยาเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนออกมาในเดือนมีนาคม งบประมาณอีกส่วนจะถูกนำมาใช้ในการกระตุ้นการบริโภค และฟื้นฟูเศรษฐกิจในช่วงถัดไป หรือเป็นมาตรการเยียวเศรษฐกิจเฟสที่ 3 โดยมีการจัดสรรงบประมาณ ดังนี้

ส่วนแรก เงินกู้ 1 ล้านล้านบาท ก้อนนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรก 6 แสนล้านบาท ใช้สำหรับเยียวยาประชาชน เกษตรกร ตามโครงการ "**เราไม่ทิ้งกัน**" รวมทั้งภารกิจด้านสาธารณสุข และอีก 4 แสนล้านบาท ใช้ในช่วงไตรมาสสุดท้ายของปีต่อเนื่องไปถึงปี 2564 เป้าหมายเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจชุมชน พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการจ้างงาน นอกจากกู้เงินเพื่อรับมือกับวิกฤติ

โควิดแล้วรัฐบาลยังโอนงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2563 จากหน่วยงานต่าง ๆ ประมาณ 8.4 หมื่นล้านบาทมาใช้ในงบกลาง และเตรียมงบประมาณในปี 2564 จำนวน 1.4 แสนล้านบาท เพื่อเตรียมรับมือกับวิกฤติโควิดอีกด้วย

ในส่วนที่ 2 เป็นวงเงินที่อยู่ในอำนาจของแบงก์ชาติในการเข้าไปบริหารสภาพคล่องเพื่อดูแลเอสเอ็มอีตามพ.ร.ก.ซอฟต์โลน 5 แสนล้าน และดูแลเสถียรภาพตลาดตราสารหนี้ ด้วยการตั้ง "**กองทุนเสริมสภาพคล่องและความเสี่ยงของการระดมทุนในตลาดตราสารหนี้ภาคเอกชน**" (บีเอสเอฟ) ตาม พ.ร.ก. หุ้นกู้ 4 แสนล้านบาท รวม 2 ฉบับวงเงิน รวม 9 แสนล้านบาท

การช่วยเหลือผ่าน พ.ร.ก.ซอฟต์โลน 5 แสนล้าน แบงก์ชาติจัดสรรซอฟต์โลนให้แบงก์พาณิชย์อัตราดอกเบี้ย 0.01 % ต่อปี จากนั้นแบงก์นำไปปล่อยต่อให้ธุรกิจเอสเอ็มอีที่มียอดหนี้กับแบงก์ไม่เกิน 500 ล้านบาท อัตราดอกเบี้ย 2 % ระยะเวลากู้ 2 ปี คุณสมบัติผู้ขอกู้เบื้องต้น อาทิ ต้องไม่เป็นหนี้เสีย หรือที่ภาษาแบงก์เรียกว่า *หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้* (เอ็นพีแอล) มีหนี้กับสถาบันการเงินแต่ละแห่งไม่เกิน 500 ล้านบาท ไม่เป็นกิจการจดทะเบียนในตลาดหุ้น เป็นต้น

ส่วนกองทุนบีเอสเอฟจะเข้าไปช่วยเสริมสภาพคล่องด้วยการเข้าไปลงทุนในหุ้นกู้ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหุ้นที่ครบกำหนดไถ่ถอน โดยแบงก์ชาติวางกฎกติกาเอาไว้ว่า ต้องเป็นหุ้นกู้ที่ออกโดยบริษัทจดทะเบียนในตลาดหุ้นเท่านั้น เครดิตเรตติ้ง *(อันดับความสามารถในการชำระคืนหนี้)* อยู่ในระดับ BBB- ขึ้นไป ซึ่งแวดวงการเงินใช้คำว่า Investment grade หรืออยู่ระดับลงทุนได้ มีผลตอบแทนพอสมควร หุ้นกู้ที่มีความน่าเชื่อถือระดับนี้มักออกโดยบริษัทที่มั่นคง การจัดอันดับความน่าเชื่อถือต้องจัดอันดับภายใน 1 เดือนก่อนขอความช่วยเหลือ บริษัทผู้ออกหุ้นกู้ที่ต้องหาแหล่งทุนมาเอง 50 % ของยอดหุ้นกู้ที่ครบกำหนดไถ่ถอน

นอกจากนี้ยังมีข้อกำหนดด้วยว่า เพดานการขอความช่วยเหลือแต่ละราย ไม่เกิน 3 % ของขนาดกองทุน 4 แสนล้านบาท หรือ 1.2 หมื่นล้านบาท กรณีเป็นกลุ่มธุรกิจยอดรวมต้องไม่เกิน 4 หมื่นล้านบาท เงินช่วยเหลือจากกองทุนบีเอสเอฟให้ใช้เพื่อการต่ออายุหนี้ (Roll over) ห้ามนำไปคืนหนี้ กรรมการ ผู้ถือหุ้น และกองทุนบีเอสเอฟจะลงทุนในหุ้นกู้เพียง 270 วันเท่านั้น ดร.วิรไท ผู้ว่าการธปท. *(ขณะนั้น)* บอกว่า *เป้าหมายของกองทุนดังกล่าวคือรักษาสภาพคล่องในตลาดตราสารหนี้ภาคเอกชน เป็นมาตรการเชิงป้องกันไม่ให้ปัญหาการขาดสภาพคล่องในตลาดตราสารหนี้ภาคเอกชนลุกลามเป็นการผิดนัดชำระหนี้ในวงกว้าง*

อย่างไรก็ดีเป้าหมายในการเสริมสภาพคล่อง และดูแลเสถียรภาพตลาดหุ้นกู้ของแบงก์ชาติผ่านพ.ร.ก.ทั้ง 2 ฉบับ มีเสียงสะท้อนจากผู้ประกอบการว่า เกณฑ์เงื่อนไขที่กำหนดปฏิบัติยาก และแบงก์ชาติเริ่มปรับเกณฑ์เงื่อนไข พ.ร.ก.ซอฟต์โลน 5 แสนล้าน เพิ่มเติมตามที่ได้กล่าวถึงแล้วในบทก่อนหน้า ส่วน พ.ร.ก.หุ้นกู้ 4 แสนล้าน หรือ กองทุนบีเอสเอฟ เริ่มเปิดให้เอกชนยื่นขอความช่วยเหลือตั้งแต่วันที่ 29 เมษายน 2563 แต่ไม่ปรากฏว่ามีเอกชนรายใดยื่นขอรับการสนับสนุน

จีดีพีที่หายไป

ก่อนเกิดวิกฤติโควิดมีการพยากรณ์ว่าเศรษฐกิจในปี 2563 จะสดใสกว่าปี 2562 ที่ผ่านมาจีดีพีจะขยายตัวไม่น้อยกว่า 3.2 % แต่สถานการณ์ระบาดของไวรัสโควิด-19 ที่ลามไปทั่วโลกได้กลบความหวังดังกล่าวโดยสิ้นเชิง เมื่อจบไตรมาสแรก สศช.รายงานว่า เศรษฐกิจไทยติดลบ 2 % *(ไตรมาสก่อนหน้า หรือไตรมาส 4 ปี 2562 ขยายตัว 2.2 %)* พร้อมปรับคาดการณ์เศรษฐกิจปี 2563 ใหม่เป็นติดลบ 5-6 % จากสาเหตุหลัก อาทิ การค้าโลกหดตัวอย่างรุนแรง การหายไปของนักท่องเที่ยว และผลจากการระบาดของไวรัสโควิด -19

สถานการณ์เศรษฐกิจช่วง 3 เดือนแรกของปี เหมือนหนังตัวอย่างของวิกฤติโควิดก่อนของจริงปรากฏในไตรมาส2 เมื่อ สศช.รายงานว่า จีดีพี ติดลบ 12.2 % ทรุดลงไปเกือบเท่ากับช่วงวิกฤติต้มยำกุ้งในปี 2540 ที่ไตรมาส 2 ปี 2541 จีดีพี ติดลบ 12.5 % **ดร.ทศพร ศิริสัมพันธ์** เลขาฯสศช.(ขณะนั้น) บอกว่า "**น่าจะเป็นจุดต่ำสุดแล้ว**" การหดตัวอย่างรุนแรงของเศรษฐกิจไตรมาส2 เป็นผลจากโลกเข้าสู่สภาวะล็อกดาวน์ ธุรกรรม การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว การบริโภค ฯลฯ อยู่ในสภาวะชะงักงันเกือบสิ้นเชิง

ชุดข้อมูลเศรษฐกิจไตรมาส2 ที่สศช.แถลงวันนั้น *(17ส.ค.63)* ให้ข้อมูลว่า ด้านการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยต่อเนื่องมานับสิบปีว่า หดตัว 50.2 % ต่อเนื่องจากการลดลง 23.3 % จากไตรมาสแรก ตามการลดลงของนักท่องเที่ยวต่างประเทศและไทย ซึ่งได้รับผลกระทบจากการระบาดของไวรัสโควิด-19 โดยไตรมาส2 มีรายรับจากการท่องเที่ยว 0.019 ล้านบาท ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปีก่อน 97.1% ทั้งหมดเป็นรายรับจากนักท่องเที่ยวชาวไทย ซึ่งลดลงจากช่วงเดียวกันปีก่อนหน้า 92.7% อัตราเข้าพักเฉลี่ยอยู่ที่ 6.51 % ลดลง 51.50 % เมื่อเทียบกับไตรมาสแรกที่ผ่านมา และลดลง 70.79% เมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันปีก่อนหน้า

สรุปจีดีพีไตรมาส2 จบแล้ว สศช.ได้ปรับคาดการณ์จีดีพีปี 2563 ใหม่ เป็นติดลบ 7-8 % จากเดิมประมาณการไว้ว่าจะติดลบ 5-6%

ฝันร้ายของคนท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเข้าสู่วิกฤติในเกือบจะทันทีที่สถานการณ์ระบาดของไวรัสโควิด-19 ขยายวงกว้างออกไป นักท่องเที่ยวเริ่มชะลอเดินทางเข้าไทยตั้งแต่ไตรมาสแรกโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจีนตลาดสำคัญของไทย ก่อนนิ่งสนิท หรืออาจกล่าวได้ว่า นับจากเดือนเมษายน-กันยายน 2563 จำนวนนักท่องเที่ยว

ต่างชาติเข้าไทยมีจำนวน “ศูนย์” คน นาย **พิพัฒน์ รัชกิจประการ** รมว.กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ระบุว่า 9 เดือนแรกของปี 2563 รายได้จากการท่องเที่ยวอยู่ที่ 6.55 แสนล้านบาท ลดลง 1.57 ล้านล้านบาท หรือ 70.56% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปี 2562 โดยลดลงทั้งตลาดในและต่างประเทศ

การทรุดตัวอย่างฉับพลันของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ที่มีสัดส่วนประมาณ 12 % ของจีดีพี จากการหายไปของนักท่องเที่ยวต่างชาติประมาณ 80 % *(จากเกือบ 40 ล้านคน)* เคยทำรายได้เข้าประเทศไม่น้อยกว่า 3 ล้านล้านบาท คือหนึ่งในสาเหตุหลักการหายไปของจีดีพี เพราะจำนวนนักท่องเที่ยวที่ลดลงอย่างฮวบฮาบส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวทั้งระบบ นับจาก สายการบิน โรงแรม บริษัทนำเที่ยว มัคคุเทศก์ ร้านค้าของที่ระลึก รถนำเที่ยว และไปจบที่ คนว่างงาน

ส่งออก ..ต่ำสุดในรอบ 10 ปี

จีดีพีที่หายไปอีกส่วนหนึ่งมาจากการทรุดตัวของภาคส่งออกที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤติโควิดรุนแรงไม่แพ้ภาคท่องเที่ยว กระทรวงพาณิชย์ ระบุตัวเลขส่งออกในเดือนพฤษภาคม 2563 ว่า มีมูลค่า 16,278 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ติดลบ 22.5 % เมื่อเทียบช่วงเดียวกันปีก่อนหน้า และถ้าหักรายการส่งออก น้ำมัน ทองคำ และอาวุธออก การส่งออกเดือนพฤษภาคมจะติดลบสูงถึง 27.19 % โดยกลุ่มสินค้าส่งออกที่ติดลบลำดับต้น ๆ เช่น รถยนต์และส่วนประกอบ ติดลบ 62.6 % น้ำมันสำเร็จรูป ติดลบ 42.4 % เครื่องปรับอากาศและส่วนประกอบติดลบ 39.5 %

นางสาว**พิมพ์ชนก วอนขอพร** ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) กระทรวงพาณิชย์ กล่าวระหว่างการแถลงข่าวว่า มูลค่าการส่งออกในเดือนพฤษภาคมต่ำสุดในรอบ 4 ปี นับจากเดือนเมษายนปี 2559 และอัตราขยายเป็นตัวเลขติดลบต่ำสุดในรอบ 130 เดือน หรือในรอบ 10 ปี นับจากเดือนกรกฎาคม 2552 พร้อมระบุด้วยว่าตัวเลขส่งออกที่หายไปเป็นเพราะ

สถานการณ์การระบาดของไวรัสโควิด-19 ที่ส่งผลต่อภาคส่งออก 4 ด้าน คือ ราคาน้ำมันที่ปรับลดลงอย่างรวดเร็ว ความชะงักงันของภาคการผลิตจากมาตรการล็อกดาวน์ ระบบขนส่งโลจิสติกส์ไม่คล่องตัว และ ผลกระทบจากรายได้ของประเทศคู่ค้า

หลังผ่านช่วงล็อกดาวน์สถานการณ์ส่งออกเริ่มกระเตื้องขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจโลก มูลค่าส่งออกติดลบลดลง กระทรวงพาณิชย์รายงานตัวเลขส่งออก 11 เดือนแรก *(ม.ค.-พ.ค.63)* ว่า ส่งออกมีมูลค่ารวม 211,385.69 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ติดลบ 6.92 % การนำเข้ามีมูลค่า 187,872.73 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หดตัว 13.74 % สรุป 11 เดือนไทยเกินดุลการค้า 23,512.96 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯการปรับตัวดีขึ้นของภาคส่งออกทำให้กระทรวงพาณิชย์มั่นใจว่าปี 2563 ส่งออกจะติดลบประมาณ 7 % ดีกว่าที่เคยคาดการณ์ไว้ก่อนหน้านี้ว่า ส่งออกไทยจะติดลบไม่น้อยกว่า 10 % และกระทรวงพาณิชย์ ประเมินว่าส่งออกปี 2564 จะกลับมา บวก 4% จากฐานที่ต่ำในปี 2563

กำลังซื้อตกต่ำ

มาตรการล็อกดาวน์ไม่เพียงกระทบภาคท่องเที่ยว และส่งออกเท่านั้น กำลังซื้อในประเทศก็หายไปด้วย เช่น ยอดขายสินค้าหลายหมวดทรุดตามภาวะเศรษฐกิจ โดยเฉพาะกลุ่มสินค้าที่มีราคาสูงเช่นรถยนต์

ในช่วงปลายเดือนมีนาคม ต่อเนื่องถึงเดือนพฤษภาคม 2563 ที่รัฐบาลประกาศล็อกดาวน์เพื่อชะลอการระบาดของไวรัสโควิด-19 ค่ายรถยนต์หลักของไทย ไม่ว่า โตโยต้า ฮอนด้า อีซูซุ มาสด้า ฟอร์ด ต่างหยุดสายการผลิตชั่วคราว เนื่องจากปัญหาห่วงโซ่อุปทานที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการล็อกดาวน์ของประเทศต่างๆทำให้การจัดส่งชิ้นส่วน ส่วนประกอบ รวมถึงการส่งออกรถยนต์มีปัญหา และกำลังซื้อในประเทศลดลงอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน

สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ส.อ.ท.) รายงานว่า ไตรมาสแรกของปี *(ม.ค.-มี.ค.63)* รถยนต์มียอดการผลิตรวม 453,682 คัน ยอดส่งออก 250,281 คัน และขายในประเทศ 200,064 คัน ลดลงจากช่วงเดียวกันปีก่อนหน้า 19.2 % 16.53% และ 24.09 % ตามลำดับ **ในเดือนเมษายน ตัวเลขการขายรถยนต์หายไปอย่างน่าตกใจ ยอดขายรวมอยู่ที่ 30,109 คัน ลดลง 65 % เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อนหน้า (2562) ยอดการผลิตรวม 24,711 คัน ลดลง 83.55% และส่งออก 20,326 คัน ลดลง 69.71%**

นายสุรพงษ์ ไพสิฐพัฒนพงษ์ รองประธานฯส.อ.ท.และโฆษกกลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์ บอกว่า ตัวเลขการผลิตในเดือนเมษายนที่ลดลง สามารถเทียบเคียงกับตัวเลขการผลิตรถยนต์ในปี 2531-2532 ที่ช่วงเวลานั้นอุตสาหกรรมรถยนต์มีกำลังผลิตประมาณ 300,000 คันต่อปีโดยประมาณ หรือนัยหนึ่งคือ พิษโควิด-19 ทำให้กำลังการผลิตรถยนต์ย้อนหลังไปเกือบ 30 ปี ช่วงเวลานั้นมีการประเมินว่าหากวิกฤติโควิดยืดเยื้อ มีความเป็นไปได้ที่ เป้าหมายการผลิตปี 2563 ที่กำหนดไว้ 1.9 ล้านคันจะลดเหลือเพียง 1 ล้านคัน

อย่างไรก็ดี ตลาดรถยนต์เริ่มฟื้นตัวในช่วงหลังของปี ด้วยอานิสงส์ของมาตรการคลายล็อกดาวน์ การฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก ฯลฯ โดยรอบ 11 เดือน อุตสาหกรรมรถยนต์มียอดการผลิตรวม 1,263,963 คัน ลดลงจากช่วงเดียวกันปีก่อนหน้า 31.69% ยอดขายในประเทศ 688,057 คันลดลงจากช่วงเดียวกันปีก่อนหน้า 24.7 % และ การส่งออก 667,361 คัน ลดลงจากช่วงเดียวกันปีก่อน 32.03 % นายสุรพงษ์ประเมินว่าการกระเตื้องขึ้นของตลาดในช่วงท้ายปีเพิ่มโอกาสให้ยอดการผลิตรถรวมปีนี้ถึง 1.4 ล้านคัน ซึ่งเป็นเป้าที่ปรับลดลงจากเป้าหมายเดิมที่วางไว้ 1.9 ล้านคัน

ว่างงานสูงสุดในรอบ 11 ปี

ปัญหาที่จ่อตามหลังจีดีพีที่หายไปคือ "**การจ้างงาน**" ปัญหาการจ้างงานมีทั้งที่มาจากผลกระทบจากมาตรการล็อกดาวน์เพื่อหยุดการระบาด ไวรัสโควิด-19 ของรัฐบาล ผลสะสมจากตลาดส่งออกที่ชะลอตัว จากสงครามการค้าระหว่างสหรัฐฯ-จีน ในช่วงก่อนหน้า และกิจการที่ทยอยปิดหลังโลกเข้าสู่สภาวะล็อกดาวน์ในช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม 2563 เช่น ธุรกิจผลิตอะไหล่ รถยนต์ สิ่งทอ โรงแรม ร้านอาหาร ฯลฯ

การประชุมคณะกรรมร่วมภาคเอกชน 3 สถาบัน (กกร.) ในเดือนเมษายน 2563 หลังรัฐบาลประกาศล็อกดาวน์ ที่ประชุมประเมินว่าวิกฤติโควิดจะสร้างความเสียหายให้กับเศรษฐกิจคิดเป็นมูลค่า หลักล้านล้านบาท และจะส่งผลให้คนตกงานราว 7.1 ล้านคน โดย 95% เป็นกลุ่มแรงงานที่มีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาทต่อเดือน **นายสุพันธ์ มงคลสุธี** ประธานส.อ.ท. บอกกับสื่อมวลชนหลังการประชุมว่า ธุรกิจเอสเอ็มอีได้รับผลกระทบรุนแรง หากสถานการณ์ลากยาวถึงเดือนมิถุนายนจะลุกลามไปถึงอุตสาหกรรมประกอบรถยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งธุรกิจส่งออกขนาดใหญ่

ในเดือนพฤษภาคม 2563 ดร.ทศพร เลขาฯสศช.*(ขณะนั้น)* ออกมาระบุหลังมาตรการล็อกดาวน์ผ่านไปว่า แรงงานประมาณ 8.4 ล้านคนมีความเสี่ยงที่จะถูกเลิกจ้าง ในจำนวนนั้นแบ่งเป็น แรงงานในภาคท่องเที่ยว 2.5 ล้านคน *(การจ้างงานในภาคท่องเที่ยว 3.9 ล้านคน)* แรงงานภาคอุตสาหกรรม 1.5 ล้านคน *(การจ้างงานในภาคอุตสาหกรรม 5.9 ล้านคน)* และแรงงานในภาคบริการอื่นๆ อาทิ สถานศึกษา ตลาดสด ฯลฯ อีก 4.4 ล้านคน *(การจ้างงานในภาคบริการอื่นๆ 10.3 ล้านคน)* และคาดว่าในปี 2563 อัตราการว่างงานจะไม่เกิน 2 ล้านคน หรือ 3-4% ต่อประชากรวัยแรงงาน เป็นอัตราว่างงานสูงเท่ากับตอนวิกฤติต้มยำกุ้งปี 2540 จากปกติที่อัตราว่างงานของคนไทยอยู่ที่ 1 % หรือไม่เกิน 400,000 คน

ทั้งนี้ สศช.รายงานภาวะสังคมไทยไตรมาส2 ว่ามีผู้ว่างงาน 750,000 คน คิดเป็นอัตราว่างงาน 1.95 % เพิ่มขึ้นเกือบเท่าตัวจากช่วงปกติ และเป็นอัตราว่างงานสูงสุดในรอบ 11 ปีหรือนับจากไตรมาส2 ปี 2552 และมีผู้ว่างงานสะสม 2 ล้านคน และไตรมาส3 มีผู้ว่างงาน 740,000 คน คิดเป็นอัตราเท่ากับ 1.90 % แม้จำนวนผู้ว่างงานในไตรมาส3 (2563) ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าแต่นายดนุชา พิชยนันท์ เลขาฯสศช.คนล่าสุด กล่าวระหว่างแถลงภาวะสังคมไทยไตรมาส3 *(16.พ.ย.63)* ตอนหนึ่งว่า *"อัตราการว่างงานยังอยู่ในระดับสูง ชั่วโมงการทำงานยังลดลงต่อเนื่อง ซึ่งจะมีผลกระทบต่อรายได้และความเป็นอยู่ของครัวเรือนในด้านต่างๆ อีกทั้งแรงงานจบใหม่แรงงานอายุน้อยและมีการศึกษาสูง ยังมีปัญหาการว่างงานเป็นจำนวนมาก"*

รศ.ดร.ยงยุทธ แฉล้มวงษ์ ผู้อำนวยการวิจัย ด้านการพัฒนาแรงงาน สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย(ทีดีอาร์ไอ) ให้ความเห็นในประเด็นปัญหาการจ้างงานกับวิกฤติโควิดว่า อุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้รับผลกระทบหนักสุด ในช่วงล็อกดาวน์ มีคนว่างงานประมาณ 10 ล้านคน แต่ตอนนี้ (ธ.ค.63) ไม่มากขนาดนั้นเพราะรัฐบาลคลายล็อกดาวน์มาเป็นระยะๆ จนถึงระยะที่6 ในเดือนกรกฎาคม ที่เริ่มเปิดให้ต่างชาติเข้ามา ทำให้เศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัวแต่การว่างงานยังเป็นประเด็นอยู่

ปัจจุบัน มีการว่างงานโดยเปิดเผยประมาณ 7 แสนคน เดิมการว่างงานส่วนนี้มีประมาณ 3 แสนคน กลุ่มเสมือนว่างงาน *(มีตำแหน่งงานแต่นายจ้างให้หยุดทำงาน หรือ ชั่วโมงทำงานต่ำ)* กลุ่มนี้มีประมาณ 2 ล้านคน และกลุ่มที่สาม กลุ่มทำงานต่ำระดับ *(ชั่วโมงทำงานไม่ถึง 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์)* อีกประมาณ 3 ล้านคน รวมแล้วแรงงานที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤติโควิดมีประมาณ 6 ล้านคน และยังมีอีกกลุ่มที่โอทีหายไปเหลือแต่เงินเดือน

รศ.ดร.ยงยุทธ กล่าวต่อว่าการว่างงานโดยเปิดเผยในช่วงปลายปีลดลงจากช่วงล็อกดาวน์ ส่วนหนึ่งมาจากมาตรการที่รัฐบาลออกมา อาทิ โค-เพย์เมนต์* ที่ดึงเด็กจบใหม่เข้าโปรแกรมได้ประมาณ 1 แสนคน มาตรการคนละครึ่ง มาตรการเหล่านี้สามารถซึมซับแรงงานได้จำนวนหนึ่ง นักวิชาการด้านแรงงานผู้นี้กล่าวทิ้งท้ายว่า กลุ่มว่างงานโดยเปิดเผยไม่น่าห่วงเท่ากลุ่มเสมือนว่างงาน หากผู้ประกอบการยังไม่ฟื้นตัวมีความเสี่ยงตกงาน

การจ้างงานเป็นโจทย์ใหญ่ และผูกโยงกับการฟื้นตัวของเศรษฐกิจในอนาคตโดยตรง ในการประชุม กนง. ครั้งสุดท้ายของปี 2563 *(23ธ.ค.63)* ที่ประชุมมีมติเอกฉันท์คงอัตราดอกเบี้ยนโยบายไว้ที่ 0.5% เพื่อสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจที่มีความไม่แน่นอนสูง และ**คาดว่าปี2563 เศรษฐกิจจะติดลบ 6.3 % ดีกว่าคาดการณ์เดิม** *(ติดลบ 7.8 %)* เนื่องจากการบริโภคของภาคเอกชน และการฟื้นตัวดีขึ้นของการส่งออก และที่ประชุมยังสรุปด้วยว่า การฟื้นตัวของเศรษฐกิจในช่วงถัดไปยังมีความไม่แน่นอนสูง ในระยะสั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์และมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดโควิดระลอกใหม่ หรือกรณีระบาดที่เริ่มต้นจากตลาดกลางกุ้งจังหวัดสมุทรสาคร.

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

** รัฐบาลจ้างงานเด็กจบใหม่วุฒิม.6-ปริญญาตรี ปี 2562-2563 จำนวน 260,000 คน โดยอุดหนุนค่าจ้างให้ผู้ประกอบการครึ่งหนึ่งไม่เกิน 7,500 บาท นาน 1 ปี*

บทที่ 6
วันนี้มีผู้ติดเชื้อ 0 ราย

ต้นเดือนเมษายน หลังการประกาศเคอร์ฟิวทั่วราชอาณาจักร คล้อยหลังคำสั่งล็อกดาวน์ไม่นานนัก ภาพบรรยากาศ "เมืองที่ถูกปิด" เริ่มชัดขึ้น หลัง โรงเรียน ศูนย์การค้าใหญ่ ร้านอาหาร ร้านตัดผม ฯลฯ หยุดดำเนินการชั่วคราวตามคำสั่งของกทม. โมเดิร์นเทรดเปิดบริการได้บางส่วน มีด่านคัดกรองตรวจวัดอุณหภูมิลูกค้าตรงทางเข้า จำนวนผู้คนที่สวมหน้ากากอนามัยเมื่ออยู่ในที่สาธารณะเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด การจราจรบนท้องถนนเบาบางเหมือนวันหยุดยาวช่วงนักขัตฤกษ์ กรุงเทพมหานครและหลายจังหวัด ประกาศห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อลดโอกาสใน การรวมกลุ่มจากการตั้งวงสังสรรค์ สำนักงานการบินพลเรือน เริ่มประกาศห้ามสายการบินเข้าประเทศเป็นการชั่วคราว ในเขตภูมิภาคหลายจังหวัดมีประกาศห้ามประชาชนต่างจังหวัดเดินทางข้ามเขต และอื่นๆอีกมากมาย

ส่วนสถานการณ์ระบาด หลังจำนวนผู้ติดเชื้อสะสมทะลุหลักสองพันคนไปอยู่ที่ 2,067 คนในวันที่ 4 เมษายน 2563 จำนวนผู้ป่วยใหม่ค่อยๆ ปรับลดลง โดยจำนวนผู้ป่วยใหม่รายวันอยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยต่อเนื่องกว่า 3 สัปดาห์ ในวันที่ 10 เมษายน พล.อ.ประยุทธ์ นายกรัฐมนตรีและรมว.กระทรวงกลาโหม ได้แถลงผ่านโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจฯ นอกจากสรุปมาตรการด้านสาธารณสุข และฟื้นฟู

เศรษฐกิจที่ได้ดำเนินมา การจัดหาเวชภัณฑ์สำหรับบุคลากรทางการแพทย์ หน้ากากอนามัยสำหรับประชาชน พร้อมกล่าวยกย่อง อสม. (อาสาสมัครสาธารณสุขฯ) ซึ่งองค์การอนามัยโลก ประกาศยกย่อง อสม. 1.04 ล้านคนว่า ทำหน้าที่เป็น**พลังเงียบสู้โรค** ในการค้นหากลุ่มเสี่ยงเข้าระบบการรักษา

ตัวเลขผู้ติดเชื้อรายวันที่ปรับลดลง นำมาสู่การคลายล็อกเฟส1 ในวันที่ 1 พฤษภาคม 2563 ศบค. อนุญาตให้ 6 กิจการกลับมาดำเนินการได้ ประกอบด้วย ตลาด ร้านอาหาร กิจการค้าปลีกค้าส่ง กีฬาสันทนาการ ร้านตัดขนสัตว์ และร้านตัดผม ส่วนสถานการณ์ระบาดในเดือนพฤษภาคม ดีขึ้นต่อเนื่องจากเดือนเมษายน จำนวนผู้ป่วยใหม่เพิ่ม “หลักสิบ” ต่อวัน ก่อนมาถึงหลักไมล์สำคัญในวันที่ 13 พฤษภาคม 2563 เมื่อ **นพ.ทวีศิลป์** โฆษก ศบค. เริ่มต้นการแถลงสถานการณ์ระบาดของไวรัสโควิด-19 ประจำวันว่า “**วันนี้มีข่าวดีเป็นวันแรกของการรายงานที่มีผู้ติดเชื้อ 0 ราย**” โฆษก ศบค.กล่าวว่าเดิม ศบค.กังวลว่าจำนวนผู้ติดเชื้อจะเพิ่มขึ้น แต่มีวันที่ 4 *(พ.ค.63)* วันเดียวที่เพิ่มขึ้น 18 รายแต่เป็นการพบในสถานกักกัน *(บุคคลที่เดินทางมาจากต่างประเทศ)* ไม่ใช่การติดเชื้อในประเทศ

หลังมีข่าวดีไม่ถึงสัปดาห์ ศบค.ได้อนุมัติ คลายล็อกเฟส 2 *(17พ.ค.63)* รอบนี้อนุญาตให้เปิดศูนย์การค้าเปิดได้ถึง 20.00 น. แต่ห้ามเปิดโรงภาพยนตร์ คลินิกเวชกรรม (เฉพาะนวดตัว) ฟิตเนส (เฉพาะฟรีเวท) สระว่ายน้ำ (ไม่เกิน 1 ชั่วโมง) ห้องสมุด แกเลอรี่ กองถ่าย (ไม่เกิน 50 คน) และ ขยายเวลาเคอร์ฟิวเป็น 23.00-04.00 น. ของวันรุ่งขึ้น ขณะที่ประเทศไทยเริ่มนับหนึ่งมาตรการคลายล็อกดาวน์ในเดือนพฤษภาคมนั้น ในต่างประเทศสหรัฐฯถูกยกชั้นขึ้นเป็นศูนย์กลางของการระบาดของโลก หลังยอดผู้เสียชีวิตจากโรคโควิด-19 ทะลุขึ้นไปถึง 100,000 คน เกาหลีใต้เผชิญกับสถานการณ์ระบาดระลอก2 จนต้องประกาศปิดโรงเรียน 200 แห่ง และไวรัสโควิด-19 ระบาดไปทั่วโลกกว่า 209 ประเทศ

แสงสว่างที่ปลายอุโมงค์

ในช่วงเดือนพฤษภาคมต่อเนื่องกรกฎาคม คนไทยรู้สึก ผ่อนคลายกับจำนวนผู้ติดเชื้อใหม่รายวันเพิ่มขึ้นในจำนวนที่ลดลง และคอยลุ้นให้ นพ.ทวีศิลป์ โฆษก ศบค.แถลงว่า *"ไม่พบผู้ติดเชื้อในประเทศ"* เช่นเดียวกับรัฐบาลที่ผ่อนคลายจากแรงกดดันทางสังคมที่ลดลง วันที่ 17 มิถุนายน 2563 พล.อ.ประยุทธ์ นายกรัฐมนตรีและรมว.กระทรวงกลาโหมได้แถลงผ่านโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจฯ อีกครั้งหลังไม่พบผู้ติดเชื้อในประเทศต่อเนื่อง 28 วัน *"เป็นครั้งแรกในช่วงหลายเดือนที่ผ่านมา ที่ผมรู้สึกเบาใจได้ในระดับหนึ่ง และสามารถกล่าวกับพี่น้องประชาชนได้ว่าตอนนี้เราเริ่มเห็นแสงสว่างที่ปลายอุโมงค์แล้ว หลังวิกฤติโควิดสร้างความเสียหายมากมายมหาศาลไปทั่วโลก พร้อมสร้างความเดือดร้อนแสนสาหัสแก่ชีวิตความเป็นอยู่และการทำมาหากินของพี่น้องนับ 10 ล้านคนทั่วประเทศ"*

นายกรัฐมนตรีกล่าวต่อว่า *"แม้ยังไม่สามารถประกาศชัยชนะที่เรามีต่อโควิดได้เต็มที่ แต่อย่างไรก็ตาม โควิด (จำนวนผู้ติดเชื้อ) ก็ลงไปอยู่ในระดับที่เราควบคุมได้ และได้รับการยอมรับว่า ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่รับมือโควิดได้ดีที่สุด"* ในแถลงการณ์คราวเดียวกันนั้น พล.อ.ประยุทธ์ ยังได้กล่าวด้วยว่า *"หลังวิกฤติโลกจะเปลี่ยนไปเป็นโลกใบใหม่ที่ไม่เหมือนเดิมเราต้องใช้ชีวิตรูปแบบใหม่แบบที่เรียกว่า นิวนอร์มอล พร้อมประกาศจากนี้ไปการทำงานของรัฐบาลจะต้องนิวนอร์มอล ปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานรูปแบบใหม่"*

นับถอยหลังคลายล็อก

เมื่อเข้าสู่เดือนกรกฎาคมหรือ 6 เดือนหลังเผชิญกับวิกฤติโควิดการใช้ชีวิตของผู้คนในกรุงเทพฯ หัวเมืองใหญ่ เริ่มกลับสู่สภาวะปกติ การคลายล็อกเฟส 5 นับหนึ่งตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2563 ที่ศบค.อนุญาตให้ภาคธุรกิจกลับมาดำเนิน

ธุรกรรมได้มากขึ้น อาทิ ศูนย์การค้าเปิดได้ถึง 22.00 น.เช่นเดิม พร้อมกับผับบาร์ รวมทั้งสถานบริการ อาบอบนวด นักเรียนกลับเข้าห้องเรียนหลังเลื่อนเปิดเทอมมา 45 วัน ในช่วงเวลานั้นนักเรียนต้องเข้าห้องเรียนออนไลน์ นักศึกษาหลายคน เรียนจบหลักสูตรเทอมสุดท้ายผ่านช่องทางออนไลน์ แม้ห้องเรียนเปิดแล้วแต่นักเรียนยังต้องสลับกันไปโรงเรียนตามหลัก "เว้นระยะห่างทางสังคม" ควบคู่กับการเรียนออนไลน์ คำว่า นิวนอร์มอล (New normal) ถูกกล่าว และถูกอ้างถึงมากขึ้น

ขณะเดียวกันรัฐบาลเริ่มอนุญาตให้ต่างชาติเข้าไทยผ่านโปรแกรม (Medical wellness) หรือ กลุ่มคนไข้ต่างชาติ ของโรงพยาบาลหลายแห่งที่เดินทางเข้ามารักษาและดูแลสุขภาพพร้อมกักตัว 14 วัน นับเป็นผู้เดินทางจากต่างประเทศกลุ่มแรก ๆ ที่รัฐบาลอนุญาตให้เดินทางเข้าไทยหลังเริ่มอนุญาตให้คนไทยในต่างแดนเดินทางกลับบ้านได้ตั้งแต่วันที่ 3 เมษายน 2563 และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเริ่มนำเสนอแนวคิด จับคู่เที่ยว ทราเวล บับเบิ้ล (Travel bubble) หรือประเทศที่มีความเสี่ยงในการระบาดของไวรัสโควิด-19 ในระดับใกล้เคียง จับมือให้พลเมืองของ 2 ประเทศเข้ามาท่องเที่ยวโดยไม่ต้องกักตัว วันที่ 12 มิถุนายน 2563 กระทรวงสาธารณสุขได้แถลงเรื่องที่น่ายินดีว่า ประเทศไทยได้ผ่านพ้นการระบาดระลอกแรกไปแล้ว หลังไม่พบผู้ติดเชื้อต่อเนื่องเป็นเวลา 48 วัน และอันดับยอดผู้ป่วยสะสมของไทยอยู่ที่อันดับ 100 แต่คนไทยมีโอกาสชื่นชมในเรื่องน่ายินดีได้ไม่นาน ก็ถูกแทนที่ด้วยความกังวลอีกครั้งจากกรณีทหารอียิปต์ที่จังหวัดระยอง

กรณีทหารอียิปต์ที่ระยอง

เรื่องราวมีอยู่ว่าทหารอียิปต์ 31 นาย เดินทางไปปฏิบัติภารกิจทางทหารที่เมืองเฉิงตู ประเทศจีน โดยทางอียิปต์ได้ขอใช้ไทยเป็นจุดพักทั้งขาไปและขากลับเพื่อเติมน้ำมัน และซ่อมบำรุงที่สนามบินอู่ตะเภา ในวันที่ 8 กรกฎาคม 2563 คณะทหารจากอียิปต์เข้าพักที่โรงแรมดีวารี ดีว่าเซ็นทรัลระยอง ในจังหวัดระยองซึ่งเป็น

สถานที่กักกัน เช้าวันที่ 9 ทหารอียิปต์บินไปจีนและกลับมาวันเดียวกัน เข้าพักที่โรงแรมเดิมมีการคัดกรองคณะทหารอียิปต์ทั้ง 31 คน ในวันที่ 10 กรกฎาคม ทหารอียิปต์แหกกฎ "กักตัว" เดินไปหลายสถานที่ รวมทั้งห้างเซ็นทรัลพลาซา ระยอง และห้างแหลมทอง ใกล้ๆโรงแรมที่พักระหว่างเวลา 11.00-15.00 น. ต่อมาผลการตรวจสอบพบ 1 คน ติดเชื้อไวรัสโควิด-19

นพ.พลวรรธน์ วิทูรกลชิต ผู้ตรวจราชการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ในฐานะหัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการด้านข้อมูลมาตรการการแก้ปัญหา ศบค. แถลงผลสอบเบื้องต้นผ่านแอพพลิเคชั่นไทยชนะและการลงทะเบียนเวลานั้น พบว่ามีประชาชนมากกว่า 394 คนอยู่ในห้างสรรพสินค้าแห่งนั้นในช่วงเวลาเดียวกับทหารอียิปต์ จากฐานข้อมูลดังกล่าวนำไปสู่การสอบสวนโรคครั้งใหญ่อีกครั้ง มีการตรวจหาเชื้อในกลุ่มเสี่ยงมากกว่า 7,200 คน ทั้งหมดไม่พบการติดเชื้อ นอกจากนี้หลายจังหวัดประกาศให้ประชาชนในพื้นที่ที่เดินทางไปจังหวัดระยองในช่วงเวลาดังกล่าวให้ไปรายงานตัว เช่น กรุงเทพมหานคร

ห้วงเวลาเดียวกันที่เกิดเหตุการณ์ "**กรณีทหารอียิปต์**" ก็มีกรณีลูกสาวอุปทูตจากซูดานตรวจพบว่าติดเชื้อหลังเดินทางเข้าไทยเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2563 และเข้าพักที่คอนโดมีเนียมที่พักโดยใช้เอกสิทธิ์ทางการทูตไม่ต้องกักตัวในสถานที่ๆรัฐกำหนด แม้ทั้ง 2 เหตุการณ์ ผลการสอบสวนโรคกลุ่มเสี่ยงไม่พบผู้สัมผัสติดเชื้อ แต่ก่อให้เกิดความตื่นตระหนกในสังคมไทย ที่เริ่มคุ้นเคยกับสถานะไม่พบผู้ติดเชื้อในประเทศมาพักใหญ่ มาตรการคัดกรองของ ศบค.ถูกวิจารณ์และมีคำถามกึ่งประชดประชันว่า ทำไมศบค.ถึงการ์ดตกเสียเองทั้งที่รณรงค์ให้ชาวบ้าน "การ์ดอย่าตก" ซึ่งนพ.ทวีศิลป์ตอบคำถามสื่อระหว่างการแถลงประจำวันว่า "**เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ศบค.เป็นผู้รับผิดชอบ**" และได้กล่าวถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไม่ใช่วิกฤติด้านสาธารณสุขหากเป็นวิกฤติด้านการสื่อสาร

กรณีทหารอียิปต์และลูกสาวอุปทูตซูดาน นำไปสู่การยกเลิกคำอนุญาตให้เที่ยวบินจากกองทัพอียิปต์ที่จะบินเข้าไทยในส่วนที่เหลือทั้งหมด พร้อมทบทวนสิทธิให้นักการทูตกักตัวที่สถานทูตมาเป็นต้องเข้าสถานกักกันที่รัฐกำหนดให้ทั้งหมดเท่านั้น เหตุการณ์ดังกล่าวทำให้แผนเปิดประเทศแบบ ทราเวล บับเบิ้ล ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ที่เตรียมเสนอ ศบค. พิจารณา เจอลูกหลง ต้องพับแผนไปโดยปริยาย

แต่เดือนกรกฎาคมไม่ใช่มีแต่ข่าวร้ายๆทั้งหมด เวลานั้นประเทศไทยได้รับการยอมรับจากนานาชาติว่า เป็นหนึ่งในประเทศที่รับมือกับสถานการณ์ระบาดของไวรัสโควิด-19 ได้ดีที่สุดจากการจัดอันดับโดย **สภาผู้เชี่ยวชาญระดับวิชาชีพในระดับนานาชาติ** ให้ไทยเป็นประเทศที่ฟื้นตัวจากการระบาดของโรคโควิด-19 ที่ดีที่สุดอันดับ 1 จาก 184 ประเทศ องค์การอนามัยโลกเลือกไทยกับนิวซีแลนด์ถ่ายทำสารคดีเกี่ยวกับการรับมือการระบาดของไวรัสโควิด-19 ฯลฯ

สำนักข่าวบลูมเบิร์ก จัดอันดับให้ไทยเป็นประเทศที่จัดการกับโควิดได้ดีอันดับ 4 ของโลก ในกลุ่มประเทศเศรษฐกิจกำลังพัฒนา 75 ประเทศ อันดับหนึ่งคือไต้หวัน สอง คือ บอตสวานา สาม เกาหลีใต้ สี่ ไทย และห้า จีน โดยพิจารณาจากตัวชี้วัดหลัก อาทิ อัตราผู้เสียชีวิต เปรียบเทียบการดำเนินกิจกรรมของประชาชนเมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์ก่อนโควิด และการดำเนินนโยบายภาครัฐในการลดความเสียหายที่เกิดขึ้น

วันที่ 31 กรกฎาคม 2563 มีรายงานเวียดนามพบผู้เสียชีวิตจากโรคโควิด-19 รายแรกของประเทศ

กรณีดีเจวัย 37 ปี

นอกจากเหตุการณ์ทหารอียิปต์ที่ระยองแล้วกรณีดีเจวัย 37 ปี ที่ตรวจพบว่าติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ระหว่างกักตัวของทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2563 ได้กลายเป็นประเด็นคำถามตามมาว่า **ดีเจรายที่ว่าติดเชื้อจากที่ไหน ?** ข้อมูลการสอบสวนโรคของกระทรวงสาธารณสุข เผยให้เห็นรายละเอียดบุคคลที่ดีเจรายดังกล่าวสัมผัส กลุ่มเสี่ยงสูง ประกอบด้วย สมาชิกในครอบครัวและผู้สัมผัสใกล้ชิดรวม 12 คน ผลเป็นลบ สอง ผู้อาศัยในคอนโดมิเนียมเดียวกับดีเจและครอบครัว 137 คน ผลเป็นลบ สาม เจ้าหน้าที่ศาลอาญา 14 คน

สำหรับกลุ่มเสี่ยงต่ำ ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลราชทัณฑ์ 6 คน ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง 111 คน เจ้าหน้าที่เรือนจำกรุงเทพมหานคร 8 คน ร้านอาหารพระราม3 *(ดีเจทำงานอยู่)* 34 คน ร้านอาหารย่านพระราม 5 *(ดีเจทำงานอยู่)* 60 คน ร้านอาหารย่านถนนข้าวสาร *(ดีเจทำงานอยู่)* 15 คน รวมทั้งสถานที่อื่นรวมแล้วมีการสอบสวนโรคจากกรณีนี้ไม่น้อยกว่า 1,004 คน ผลตรวจสอบ ทั้งหมดไม่ติดเชื้อ

กรณีดีเจวัย 37 ปี ติดเชื้อไวรัสโควิด-19 เป็นการหยุดสถิติไม่พบผู้ติดเชื้อในประเทศต่อเนื่องของไทยไว้ที่ 100 วัน.

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

บทที่ 7
วาระเปิดประเทศ

หลังควบคุมสถานการณ์ระบาดของไวรัสโควิด-19ได้ โจทย์ใหญ่ของรัฐบาลคือการฟื้นฟูเศรษฐกิจจากสภาวะถดถอย โดยไตรมาส2 ของปี 2563 จีดีพีได้ไหลลงลึกติดลบ 12.2% ทำสถิติติดลบลงลึกเป็นรองแค่ช่วงวิกฤติต้มยำกุ้ง *(ไตรมาส2ปี 2541จีดีพีติดลบ 12.5%)* ซึ่งสถาบันทางเศรษฐกิจหลัก ได้ออกมาประกาศว่า *"เศรษฐกิจได้ลงมาถึงจุดต่ำสุดแล้ว"* และคาดการณ์ว่าปี 2563 จีดีพีจะติดลบ 7-8 %

แต่การดันเศรษฐกิจที่ติดลบให้กลับมายืนที่จุดเดิม ไม่ต่างจากการเข็นครกหินขนาดใหญ่ให้ขึ้นจากก้นบ่อลึก ซึ่งไม่ใช่เรื่องง่าย ลำพังมาตรการเยียวยา และกระตุ้นที่รัฐบาลออกมาเป็นระยะ ๆ นับจากวิกฤติปะทุ คงทำได้เพียงประคองให้เศรษฐกิจขับเคลื่อนไปได้เพื่อรอเวลาการฟื้นตัวกลับมาในอนาคตเท่านั้น ซึ่งสถาบันหลักทางเศรษฐกิจไม่ว่า สศช. แบงก์ชาติ กระทรวงการคลัง และหน่วยงานเศรษฐกิจภาคเอกชนประเมินว่าต้องใช้เวลาไม่น้อยกว่า 2-5 ปี **เศรษฐกิจไทย** จึงจะกลับไปอยู่ที่จุดเดิมก่อนวิกฤติโควิดมาเยือน

โดยจังหวะการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ แบงก์ชาติมองว่าจะเหมือนเครื่องหมายถูกหางยาว หรือเศรษฐกิจสามารถดีดขึ้นจากก้นบ่อ แต่จากนั้นจะขยับ

ตัวอย่างช้าๆ เนื่องจากประเทศไทยพึ่งพาเศรษฐกิจจากต่างประเทศสูง โดยเฉพาะภาคท่องเที่ยวต้องใช้เวลาอีกนาน กว่าจำนวนนักท่องเที่ยวจะกลับมาเกือบ 40 ล้านคน *(จำนวนนักท่องเที่ยวก่อนเกิดวิกฤติโควิด)* เช่นเดียวกับภาคส่งออกที่ต้องใช้เวลาอีกนานเช่นกัน กว่าจะกลับมาอยู่ในระดับเดียวกับก่อนวิกฤติโควิด แต่บางสำนักมองว่าเศรษฐกิจจะฟื้นตัวแบบ เคเชฟ คือบางธุรกิจสามารถฟื้นตัวได้แต่บางกลุ่มไม่สามารถฟื้นตัว หนำซ้ำยังถดถอยลงมากกว่าเดิม

ในห้วงเวลานั้น มีเสียงเรียกร้องจากภาคธุรกิจโดยเฉพาะอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่เผชิญกับวิกฤติรุนแรงสุดนับแต่ประเทศไทยเริ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างจริงๆจังๆ ในปี 2530 ให้เปิดประเทศปูทางให้ระบบเศรษฐกิจค่อยๆ ฟื้นตัวกลับมา โดยอาศัยจุดแข็งที่ไทยสามรถควบคุมการระบาดไวรัสโควิด-19 ในรอบแรกได้ดีเป็นใบเบิกทาง

สาธารณสุข-เศรษฐกิจ "สมดุล"

"มันจะต้องอยู่ในจุดสมดุล" **ศ.นพ.ยง** ให้ความเห็นเมื่อกล่าวถึงสถานการณ์ที่ต้องดูแลทั้งเรื่องการระบาดและเศรษฐกิจ ปรมาจารย์ด้านระบาดวิทยาเปรียบเทียบการรับมือกับการระบาดของไวรัสโควิด-19 ครั้งนี้ เหมือนกับการวิ่งมาราธอน *"ขณะนี้ (หมายถึงเดือนกันยายน) เราเพิ่งวิ่งมาไม่กี่กิโลเลย เพิ่งวิ่งมานิดเดียวหากเราทุ่มไปทั้งหมด เราอาจจะตายเสียก่อน ฉะนั้นการจะให้ถึงเป้าเพื่อชนะโควิด เราต้องมี ผ่อนหนัก ผ่อนเบา เหมือนกับการวิ่งมาราธอนบางครั้งต้องชะลอ หรือ จะเดินก็ต้องเดิน ในทำนองเดียวกัน คือเดินเพื่อให้เศรษฐกิจมันเดินได้ หากฝ่ายโรครุกเข้ามานิดก็ต้องออกแรงหน่อยสลับกันไป"*

ศ.นพ.ยงกล่าวด้วยว่า *"ผมไม่มีความรู้ทางเศรษฐกิจเท่าที่ควร แต่รู้ว่าการล็อกดาวน์แต่ละครั้งคนจะอดคนจะไม่มีกิน เราบอกว่าหยุดหมดห้างสรรพสินค้าปิดไอ้โน่นไอ้นี่หมด รัฐไม่มีทาง ซับซีไดส์ (Subsidies) หรือ อุดหนุน ให้อีกแล้ว ฉะนั้นเมื่อไปถึงช่วงที่สองต้องให้บาลานซ์ (สมดุล) กัน"*

วาระเปิดประเทศเริ่มต้นในเดือนกรกฎาคม 2563 เมื่อศบค.คลายล็อกเฟส5และ6 ตามลำดับ โดยนับหนึ่งจากการอนุญาตให้ต่างชาติบางกลุ่มเดินทางเข้าไทย ขณะเดียวกัน กระทรวงสาธารณสุขได้ปรับทิศทางการจัดการสถานการณ์ระบาดของไวรัสโควิด-19ใหม่ จากเดิมที่เน้นควบคุมจำนวนผู้ติดเชื้อให้อยู่ในระดับต่ำที่สุดมาเป็น *"รักษาสมดุลระหว่างสุขภาพกับเศรษฐกิจ"* **พร้อมกับนำเสนอแนวทาง ลดการกักตัวจาก 14 วันเหลือ 10 วัน** และในวันที่ 25 กรกฎาคม 2563 พล.อ.ประยุทธ์นายกรัฐมนตรีและรมว.กระทรวงกลาโหมได้กล่าวสุนทรพจน์ผ่านวิดีโอคอนเฟอเรนซ์ ต่อที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติ สมัยสามัญ ครั้งที่ 75 ตอนหนึ่งว่า *"หยุดโควิดแต่ไม่หยุดเศรษฐกิจไทย"* ซึ่งย้ำทิศทางการเปิดประเทศของไทยได้เป็นอย่างดี

ไทม์ไลน์เปิดประเทศ

รัฐบาลเริ่มต้นเปิดประเทศ ด้วยการอนุญาตให้คนไทยที่อยู่ต่างแดน เดินทางกลับบ้านได้ตั้งแต่วันที่ 3 เมษายน 2563 โดยภารกิจนี้อยู่ในความดูแลของกระทรวงการต่างประเทศ ในช่วงแรก ศบค. จำกัดโควตาไว้ 200 คนต่อวันก่อนเพิ่มเป็น 600 คนต่อวัน ถึงเดือนตุลาคมมีคนไทยเดินทางกลับบ้านแล้วมากกว่าหนึ่งแสนคน ทุกคนต้องผ่านการกักตัว 14 วัน ซึ่งมาตรการกักตัวเป็นทั้งกลไกป้องกันการระบาด และ สนับสนุนการเปิดประเทศในเวลาต่อมา

ต่อมาวันที่ 1 กรกฎาคม 2563 หรือ วันคลายล็อกเฟส5 นับหนึ่ง รัฐบาลเริ่มเปิดให้ต่างชาติเดินทางเข้าไทย 6 กลุ่ม เช่น คู่สมรสและบุตรของต่างชาติที่มีถิ่นพำนักในไทย คู่สมรสและบุตรที่มีสัญชาติไทยที่ชอบด้วยกฎหมาย บุคคลในคณะทูต คณะกงสุล องค์กรระหว่างประเทศ ผู้แทนรัฐบาล นักเรียนนักศึกษาต่างชาติและผู้ปกครอง ชาวต่างชาติที่ได้รับอนุญาตให้เดินทางเข้าไทยตามข้อตกลงพิเศษ *(กลุ่มละไม่เกิน 10 คน)* เบื้องต้นกำหนด 5 ประเทศคือ จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ฮ่องกง

และสิงคโปร์ ซึ่งสามารถควบคุมสถานการณ์ระบาดได้ดี ส่วนใหญ่เป็นนักลงทุน โดยกลุ่มนี้ต้องมีเจ้าหน้าที่ติดตาม ห้ามเดินทางออกนอกเส้นทาง หรือไปในที่สาธารณะ เป็นต้น รวมถึง ชาวต่างชาติที่มีความจำเป็นต้องเข้ามารักษาในไทย *(ไม่รวมโรคโควิด)* เช่น การทำศัลยกรรม แก้ปัญหาการมีบุตรยาก เป็นต้น เบื้องต้นให้เดินทางเข้ามาเดือนละ 200 คน

การเปิดให้ต่างชาติเดินทางเข้าไทยเริ่มขยายไปสู่กลุ่มที่มีศักยภาพอื่นๆ โดยกระทรวงการต่างประเทศได้จัดทำแผนการออกวีซ่า สำหรับกลุ่มบุคคลประเภทต่างๆออกเป็น 2 เฟสๆที่หนึ่ง เริ่มตั้งแต่ 29 กันยายน 2563 ประกอบด้วย **หนึ่ง** การออกวีซ่าแบบ Non-Immigrant “O-A” สำหรับชาวต่างชาติอายุ 50 ปีขึ้นไป เข้ามาพักผ่อนอย่างเดียวไม่ประกอบอาชีพ หรือกลุ่มเกษียณอายุ สามารถอยู่ได้ 1 ปี โดยต้องแสดงสำเนาบัญชีเงินฝากแบงก์ในประเทศไทยจำนวนไม่ต่ำกว่า 800,000 บาท

สอง ออกวีซ่าแบบ Non-Immigrant “o-x” สามารถอยู่ได้ 5 ปี สำหรับชาวต่างชาติที่อายุ 50 ปีขึ้นไปเช่นกัน แต่ต้องมีสัญชาติและถือหนังสือเดินทางของ 14 ประเทศ อาทิ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย เดนมาร์ก ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส เยอรมนี อิตาลี เนเธอร์แลนด์ นอร์เวย์ สวีเดน สวิตเซอร์แลนด์ สหราชอาณาจักร แคนาดา สหรัฐอเมริกา กลุ่มนี้ต้องแสดงสำเนาบัญชีเงินฝากแบงก์ในไทยไม่ต่ำกว่า 3 ล้านบาท

โดยผู้ขอวีซ่าทั้ง 2 กลุ่มนอกจากคุณสมบัติด้านการเงินแล้ว ต้องมีคุณสมบัติอื่นประกอบด้วยเช่น ไม่มีประวัติที่เป็นภัยต่อความมั่นคงทั้งต่อไทย และประเทศที่บุคคลนั้นถือสัญชาติหรือมีถิ่นพำนักถาวร ไม่เป็นโรคต้องห้ามตามกฎกระทรวงมหาดไทยฉบับที่ 14 ต้องมีกรมธรรม์ประกันสุขภาพของไทยคุ้มครองตลอดระยะเวลาที่พำนักในไทย ซึ่งมีจำนวนเงินประกันภัยสำหรับรักษาพยาบาลกรณีผู้ป่วยนอก ไม่น้อยกว่า 40,000 บาท และกรณีผู้ป่วยในไม่น้อยกว่า 400,000 บาท โดยสามารถยื่นขอวีซ่าในประเทศที่ตนเองมีถิ่นพำนัก

กลุ่มที่ 3 นักธุรกิจต่างชาติที่ถือบัตรเดินทางเอเปก (APEC Business Travel Card)* สามารถพำนักในไทยได้ 30-90 วัน ไม่สามารถต่ออายุได้ โดยนำร่องบุคคลที่มาจาก 8 ประเทศ หรือ เขตเศรษฐกิจที่มีอัตราการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ต่ำ คือ นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย สิงคโปร์ มาเลเซีย เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น และฮ่องกง โดยทั้ง 3 กลุ่มต้องกักตัวในสถานกักกันที่รัฐกำหนด 14 วัน

ส่วนมาตรการผ่อนคลายให้ชาวต่างชาติเดินทางเข้าไทยเฟส2 เริ่มตั้งแต่วันที่ 9 ตุลาคม 2563 มีการออกวีซ่าให้ 4 กลุ่ม ประกอบด้วย **หนึ่ง** ผู้ถือวีซ่า Non-Immigrant รหัส B สำหรับผู้ที่เข้ามาติดต่อ หรือประกอบธุรกิจ และทำงานในประเทศไทยที่เข้าเงื่อนไขไม่มีใบอนุญาตทำงาน **สอง** ผู้ถือวีซ่า Non-Immigrant รหัส Ex เป็นกลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้านช่างฝีมือ อยู่ได้ 90 วัน **สาม** ผู้ถือวีซ่า Non-Immigrant RS เป็นกลุ่มนักวิจัย ค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ หรือผู้ฝึกสอนในสถาบันการศึกษา กลุ่มนี้อยู่ได้ 90 วันเช่นกัน และ**สี่** กลุ่มผู้ถือวีซ่าประเภทท่องเที่ยวรหัส TR เป็นผู้พำนักในประเทศไทยระยะสั้นและยาว ต้องแสดงสำเนาบัญชีเงินฝากไม่ต่ำกว่า 500,000 บาท กลุ่มนี้อยู่ได้ 60 วัน

ทั้งนี้รัฐบาลเคาะให้กลุ่มผู้ถือวีซ่านักท่องเที่ยวพิเศษ(Spacial Tourist Visa) หรือ เอสทีวี เริ่มเดินทางเข้าไทยตั้งแต่เดือนตุลาคม 2563 โดยมีเงื่อนไขว่าต้องมาจากกลุ่มประเทศ ที่สถานการณ์ระบาดของไวรัสโควิด-19 มีความเสี่ยงต่ำ ต้องแสดงหลักฐานการชำระค่าที่พัก หรือสำเนาโฉนดกรรมสิทธิ์ห้องชุดของตัวเองหรือคนในครอบครัว หลักฐานกรมธรรม์ประกันสุขภาพ วีซ่าใช้ได้ครั้งเดียวอยู่ได้ 90 วัน ต่อได้ 2 ครั้ง ๆ ละ 90 วันรวม 270 วัน

* เสมือนวีซ่าใช้คู่กับหนังสือเดินทาง เข้าดินแดนของสมาชิกเอเปกที่ร่วมโครงการในการติดต่อธุรกิจระยะสั้นโดยไม่ต้องขอวีซ่า

ในช่วงปลายปีกระทรวงการต่างประเทศ ประกาศผ่อนคลายเพิ่มเติมให้ชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเพิ่มเป็น 56 ประเทศรวมรัสเซีย เนื่องจากข้อกำหนดเดิมระบุว่าต้องเป็นประเทศที่มีความเสี่ยงด้านการระบาดของไวรัสโควิด-19 ระดับปานกลางถึงต่ำ แต่สถานการณ์ระบาดมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จึงกำหนดให้ชาวต่างชาติทุกประเทศเดินทางเข้าไทยได้ แต่ต้องกักตัวตามมาตรการของรัฐ และขยายเวลาพำนักในประเทศไทยจาก 30 วันเป็น 45 วัน รวมกักตัว 14 วัน โดย นาย**จาตุรนต์ ไชยะคำ** รองอธิบดีกรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ ให้ข้อมูลว่า ถึงวันที่ 6 ธันวาคม 2563 กระทรวงการต่างประเทศ ออกเอกสารอนุญาตให้เดินทางเข้าประเทศ(ซีโออี) แก่ชาวต่างชาติแล้ว 6,700 ราย

สถานกักตัว

ส่วนมาตรการกักตัว เดิมเป็นกลไกที่รัฐบาลออกแบบขึ้นมาเพื่อรองรับคนไทยกลับบ้าน โดยให้ทุกคนที่เดินทางเข้ามาในประเทศต้องกักตัวเฝ้าดูอาการ 14 วัน ในสถานกักกันของรัฐ (State Quarantine) ซึ่งอยู่ในความดูแลของกระทรวงกลาโหม ต่อมาเมื่อคนต่างชาติเดินทางเข้าประเทศไทยมากขึ้นและบางกลุ่มพร้อมดูแลค่าใช้จ่ายเอง จึงเกิดสถานกักกันทางเลือก (Alternative State Quarantine) โดยใช้โรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ ฯลฯ *(ระยะแรกที่เปิดน่านฟ้าเครื่องบินใช้สนามบินสุวรรณภูมิภาคเป็นหลัก)* นอกจากนี้ในส่วนภูมิภาค เช่น จังหวัดชายแดนมีสถานกักกันในพื้นที่ (Local Quarantine)

มาตรการกักตัวได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมเพื่อรองรับกับสถานการณ์ใหม่ๆ เช่นสถานกักกันสำหรับผู้ป่วย (Alternative Hospital Quarantine) เพื่อรองรับกลุ่มผู้ป่วย *(ยกเว้นโรคโควิด)* ที่เดินทางเข้าไทย สถานกักกันทางเลือกในท้องถิ่น (Alternative Local State Quarantine) เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในเมืองท่องเที่ยวหลัก เช่นที่ เชียงใหม่ เกาะภูเก็ต เกาะสมุย การกักตัวแบบบำบัดและฟื้นฟู (Wellness

Quarantine) ซึ่ง ศบค.อนุมัติให้ดำเนินการ *(21 ต.ค.63)* ในรูปแบบ Medical Spa /Wellness Resort/Spa Resort รูปแบบ แพ็กเกจ 7-10 วัน *(ต้องกักตัวครบ 14 วัน)* เน้นโปรแกรมสุขภาพ ฟิตเนส ความสวยความงาม *(มีสถานบริการ 40 แห่งร่วมโครงการ)* และ Long Term Care สำหรับผู้สูงอายุ แพ็กเกจ 1 เดือน เน้นกายภาพบำบัดทำสมาธิ *(มีสถานบริการ 20 แห่งรวมโครงการ)*

นพ.ธเรศ กรัษนัยรวิวงค์ อธิบดีกรม สนับสนุนบริการสุขภาพ หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านสถานกักกัน บอกว่าแนวคิดสถานกักกันเฝ้าดูอาการผู้เดินทางมาจากต่างประเทศ เริ่มจากเราพบว่าคนเดินทางมาจากต่างประเทศจำนวนมากป่วย บางลำมีคนป่วยนั่งรถเข็น 20-30 คนจากนั้นต้องไปส่งที่สถานกักกันทางเลือก แล้วต้องส่งต่อไปโรงพยาบาล ส่วนทางโรงพยาบาลหลายแห่งก็บอกว่าคนไข้ของเขาที่อยู่ประเทศรอบๆบ้านเราถึงเวลาต้องมาตรวจรับยาเป็นประจำ กรมฯจึงนำสองเรื่องมาผนวกเป็น สถานกักกันทางเลือก

"สถานพยาบาลที่เข้าร่วมให้บริการสถานกักกันสำหรับผู้ป่วยมีทั้งหมด 154 แห่ง ได้แก่ สถานพยาบาลที่รับผู้ป่วยค้างคืน 118 แห่ง และ สถานพยาบาลที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืนอีก 36 แห่ง" นพ.ธเรศ กล่าวตอนหนึ่ง *(ณ วันที่ 28 ก.ย.63)* ส่วนจำนวนผู้ป่วยจากต่างประเทศที่ยื่นขอเอกสารเพื่อเดินทางเข้าไทยตามโปรแกรมกักตัวสำหรับผู้ป่วย มีทั้งสิ้น 2,964 ราย แยกเป็นผู้ป่วย 1,896 ราย ผู้ติดตาม 1,068 ราย *(22ก.ย.63)* ทั้งนี้กลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้าไทยตามโปรแกรมกักตัวในสถานพยาบาล มากกว่า 60 % มาจากกลุ่มประเทศอาเซียน

นพ.ธเรศ กล่าวถึงความสำคัญของมาตรการกักตัวว่า *"ตอนนี้เราเห็นว่าภายในประเทศเราไม่มีคนป่วยโควิดรายใหม่แล้ว ฉะนั้นด่านการควบคุม อิมพอร์ตเคส(ผู้ติดเชื้อนำเข้า)มีความสำคัญ การกักตัวเป็นการคัดกรองคนเข้าประเทศเมื่ออยู่ในสถานกักตัวแล้วมั่นใจได้เกือบ 100 % ว่าเมื่อออกไปอยู่ในระบบปกติเขาจะเป็นคนปลอดจากโควิด" (สัมภาษณ์28ก.ย.63)*

แม้กลไกเปิดประเทศเริ่มทำงาน แต่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย คาดว่าปี 2563 จะมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไทยประมาณ 6.7 ล้านคน *(ต้นปี 6.69 ล้านคน)* เทียบกับปีก่อนหน้าที่มีเกือบ 40 ล้านคน

เหตุเกิดที่แม่สอด

ในช่วงรอยต่อระหว่าง ล็อกดาวน์กับวาระเปิดประเทศ มีเหตุการณ์ที่ทำให้ "**วาระเปิดประเทศ**" สะดุดเป็นช่วงๆ จากสถานการณ์ระบาด 4 ระลอก คือ กรณีแม่สอด เกาะสมุย ท่าขี้เหล็ก และตลาดกลางกุ้ง

กรณีแรก อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ที่ชายแดนติดกับจังหวัดเมียวดีของเมียนมา มีแม่น้ำเมย เป็นเขตกั้น ในช่วงเวลานั้นสถานการณ์ชายแดนด้านตะวันตกถูกจับจ้องเป็นพิเศษ เนื่องจากสถานการณ์ระบาดของ ไวรัสโควิด-19 ในประเทศเพื่อนบ้านทวีความรุนแรง โดยเฉพาะรัฐยะไข่ที่มีพรมแดนติดกับอินเดีย หนึ่งในประเทศที่สถานการณ์ระบาดรุนแรงอันดับ 2 ของโลกมียอดผู้ติดเชื้อกว่า 4.2 ล้านราย ทางกระทรวงมหาดไทย มีคำสั่งให้ 10 จังหวัดที่ชายแดนติดเมียนมาเข้มงวดการเดินทางเข้าออกของประชาชนจากฝั่งเพื่อนบ้าน และสาธารณสุขจังหวัดตาก หน่วยงานด้านความมั่นคง และฝ่ายปกครอง เน้นมาตรการเชิงรุกตั้งแต่วันที่ 8 ตุลาคม 2563

ต่อมาวันที่ 9 ตุลาคม ด่านคัดกรองที่แม่สอดตรวจพบพนักงานขับรถบรรทุกชาวเมียนมา 2 คน ติดเชื้อแต่ไม่มีอาการ ก่อนขยายผลไปตรวจกลุ่มเสี่ยงบริเวณอำเภอแม่สอดพบพนักงานขับรถบรรทุกติดเชื้อเพิ่มอีก 1 คน รวมเป็น 3 คน จากนั้น วันที่ 11 ตุลาคม เริ่มตรวจคัดกรองในชุมชน หมู่บ้านถุงทอง บริเวณแนวชายแดน 2 แห่ง รวม 1,007 ราย พบ 2 สามีชาวเมียนมาติดเชื้อ ก่อนตรวจพบสมาชิกในครอบครัวอีก 5 คนติดเชื้อเช่นกัน

การตรวจเชิงรุกหลังตรวจพบ 2 สามีภริยาชาวเมียนมาติดเชื้อแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนแรก ตรวจเชิงรุกในชุมชนที่พบผู้ติดเชื้อ 4,000 คน ส่วนที่สอง ในอำเภอแม่สอด โดยนำรถตรวจโรคติดเชื้อชีวนิรภัยพระราชทานไป ตั้งจุดตรวจในห้างสรรพสินค้า โมเดิร์นเทรด และ ส่วนที่สาม 4 อำเภอชายแดน *(อุ้มผาง พบพระ แม่ระมาด และท่าสองยาง)* โดยตั้งเป้ากลุ่มตำรวจตระเวนชายแดน รวมแล้วมากกว่า 10,000 คน และมีการประกาศยกเลิกมาตรการล็อกดาวน์ในวันที่ 26 ตุลาคม 2563 กรณี "พบผู้ติดเชื้อ" ที่อำเภอแม่สอด ได้เพิ่มความกังวลต่อวาระเปิดประเทศ เพราะผู้ติดเชื้อระลอกนี้ เป็นการนำเข้าผ่านชายแดน ซึ่งมีทั้งมาเป็นหมู่คณะโดยรถยนต์ เรือ หรือลักลอบผ่านเข้ามาทางช่องทางธรรมชาติ ด้วยการเดินหรือว่ายน้ำ

เปรียบเทียบ สมุย กับ ภูเก็ต

ในช่วงเวลาที่คาบเกี่ยวกันนั้น เกิดกรณีนักท่องเที่ยวหญิงชาวฝรั่งเศส วัย 57 ปี ถูกตรวจพบว่าติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่เกาะสมุย แหล่งท่องเที่ยวชื่อดังของไทย นักท่องเที่ยวรายดังกล่าวเดินทางมาจากฝรั่งเศสพร้อมสามีและบุตรชาย เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2563 ผ่านการกักตัวในสถานกักกันทางเลือก มีการตรวจหาเชื้อโควิด 2 ครั้ง ไม่พบการติดเชื้อ วันที่ 15 ตุลาคม เดินทางไปเกาะสมุย สองวันต่อมาเริ่มมีไข้ ไอ มีเสมหะ ปวดกล้ามเนื้อ และเข้าไปซื้อของใน บิ๊กซี และ ร้านเซเว่นฯ ใกล้ที่พัก วันที่ 20 ตุลาคม เข้าตรวจที่โรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่ง วันที่ 21 ตุลาคม ออกจากโรงพยาบาลผลการตรวจพบติดเชื้อ วันที่ 22 ตุลาคม ตรวจซ้ำผลติดเชื้อเหมือนเดิม เข้ารักษาตัวในโรงพยาบาลเกาะสมุย วันที่ 23 ตุลาคมสื่อรายงาน "**พบนักท่องเที่ยวฝรั่งเศสติดโควิด 1 รายที่เกาะสมุย**"

การสอบสวนโรคของกระทรวงสาธารณสุขคาดว่า นักท่องเที่ยวชาวฝรั่งเศสรายดังกล่าวติดเชื้อที่ตกค้างในระบบระบายอากาศในสถานกักกัน ส่วนผู้สัมผัสผู้ป่วยพบ มีผู้สัมผัสเสี่ยงสูง 47 คน และ เสี่ยงต่ำ 80 คน รวม 127 คน ผลการตรวจ

ทั้งหมดไม่ติดเชื้อ นักท่องเที่ยวฝรั่งเศสรักษาหายและออกจากโรงพยาบาลในวันที่ 5 พฤศจิกายน ไปกักตัวต่อที่บ้านอีก 30 วัน **นพ.วีระศักดิ์ หล่อทองคำ** ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเกาะสมุย กล่าวว่า *"พอรู้ตัวเราไปตาม มีร้านอาหารร้านเดียว เราปิดร้านอาหาร ทั้งเจ้าของ พนักงานเราเอามาอยู่ใน โลคัลควอรันทีน (สถานกักกันในท้องถิ่น) แยกมาอยู่โดยเฉพาะ"*

นพ.วีระศักดิ์ ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงพยาบาลวชิระภูเก็ต ก่อนย้ายมาดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเกาะสมุย ให้มุมมองเชิงเปรียบเทียบระหว่างกรณีนักท่องเที่ยวฝรั่งเศสที่เกาะสมุย กับกรณีการระบาดในสถานบันเทิงซอยบางลาป่าตองเกาะภูเก็ต ในช่วงเดือนเมษายน 2563 ที่มีผู้ป่วยยืนยันมากกว่า 182 ราย ส่วนใหญ่เชื่อมโยงกับสถานบันเทิงในซอยบางลา ว่า

"ที่เหมือนหรือต่างระหว่างกรณีที่เกาะสมุยกับภูเก็ต ที่สมุยเราคุมเคสได้เร็ว นักท่องเที่ยวไปร้านอาหารแบบโอเพ่นแอร์ไม่ติดแอร์ การปนเปื้อนเชื้อมีโอกาสน้อยมาก เราสอบสวนโรคมา 47 คน (กลุ่มเสี่ยงสูง)ไม่มีใครติดเชื้อเลย ต่างจากทิภูเก็ต (นักท่องเที่ยว) ไปเที่ยวในบาร์ ทั้งผู้จัดการ เด็กเสิร์ฟติดหมด นักท่องเที่ยวทิอยู่ในบาร์ก็ติดด้วย พอกลุ่มนี้ออกมาข้างนอก ไม่ได้เที่ยวบาร์เดียว ไปบาร์อื่นต่อคืนนั้นนักท่องเที่ยวกระจายเชื้อไปยังบาร์ข้างเคียง การกระจายเชื้ออยู่ในซอยบางลาเยอะ ขณะที่(นักท่องเที่ยวฝรั่งเศสที่เกาะสมุย) พอรู้ตัวปุ๊บเราไปตามก็มีแต่ร้านอาหารร้านเดียว"

ณ เดือนพฤศจิกายน 2563 เกาะสมุย มีโรงแรมที่เข้าร่วมในโครงการสถานกักกันทางเลือกในท้องถิ่น 8 แห่งรวม 226 ห้อง และอยู่ในบัญชีที่จะทำสัญญากับโรงแรมอีกหลายสิบแห่ง นพ.วีระศักดิ์กล่าวถึงเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกโรงแรมเข้าโครงการดังกล่าวว่า โรงแรมต้องไม่ติดหาด ช่วงกักตัวนักท่องเที่ยวห้ามออกจากโรงแรมเพื่อป้องกันการปนเปื้อน กรณีนักท่องเที่ยวชาวฝรั่งเศส *(ที่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้เร็ว)* ทำให้ชุมชนมั่นใจว่า ระบบสาธารณสุขสามารถดูแล

ไม่ให้เชื้อรั่วไปสู่ชุมชนได้ นพ.วีระศักดิ์บอกว่าเขาสนับสนุนแนวคิดสมดุลระหว่างสาธารณสุขและเศรษฐกิจ โดยยกตัวอย่างโรงแรมในเกาะสมุยเป็นการลงทุนเพื่อรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ นักท่องเที่ยวต่างชาติที่หายไปย่อมกระทบกับการลงทุน หากไม่เปิดรับนักท่องเที่ยว ย่อมมีผลกระทบกับการลงทุนเหล่านั้น

ข่าวจากท่าขี้เหล็ก

หลังสถานการณ์เกาะสมุยคืนสู่ภาวะปกติ วันที่ 28 พฤศจิกายน ศบค. รายงานสถานการณ์การระบาดของไวรัสโควิด-19 ประจำวันว่าพบผู้ป่วยใหม่ 5 ราย ทั้งหมดเดินทางมาจากต่างประเทศ หนึ่งในนั้นมาจากจังหวัดท่าขี้เหล็ก เมียนมา ติดอำเภอแม่สายจังหวัดเชียงราย ลักลอบเข้าไทยผ่านช่องทางธรรมชาติ เป็นสาวไทยวัย 29 ปี เธอนับเป็นผู้ป่วยรายที่ 9 ที่พบในประเทศ *(ณ วันที่ 28 พ.ย.63)* ในรอบ 2 เดือน จากการสอบสวนโรคพบว่า หญิงรายดังกล่าว ทำงานในสถานบันเทิงครบวงจร “1G1” ที่ท่าขี้เหล็กฝั่งเมียนมา ก่อนลักลอบผ่านเส้นทางธรรมชาติกลับไทย หลังเกิดการระบาดในจังหวัดท่าขี้เหล็ก และไม่ใช่เธอคนเดียวที่ใช้เส้นทางดังกล่าวกลับบ้าน

ข้อมูลจากกระทรวงสาธารณสุข ระบุว่ากรณีระบาดจากท่าขี้เหล็กมีผู้ติดเชื้อ 67 ราย *(ณ 16 ธ.ค.63)* โดย 48 ราย พบในสถานกักกันในพื้นที่ จำนวน 2 ราย เป็นการติดเชื้อในประเทศ และ มี 17 ราย ลักลอบเข้าเมืองผ่านเส้นทางธรรมชาติ ก่อนเชื้อกระจายไป 7 จังหวัด คือ เชียงราย เชียงใหม่ กรุงเทพฯ พะเยา พิจิตร ราชบุรี และสิงห์บุรี กรณีผู้ติดเชื้อลักลอบนำเข้าจากจังหวัดท่าขี้เหล็ก สร้างความกังวลให้กับสังคมว่าสถานการณ์ระบาดในประเทศจะลุกลาม เนื่องจากเวลานั้นเกิดกรณีพยาบาลที่ทำงานในสถานกักกันทางเลือกในกรุงเทพฯ ทยอยติดเชื้อเป็นกลุ่มเป็นก้อนรวมกันถึง 7 คน การพบผู้ติดเชื้อในประเทศเพิ่มขึ้นต่อเนื่องจากกรณีท่าขี้เหล็กและกลุ่มพยาบาล สร้างความตระหนกให้กับสังคม คล้ายกับกรณีสนามมวย

ลุมพินี และผับย่านทองหล่อในเดือนมีนาคม ก่อนที่กระทรวงสาธารณสุขออกมายืนยันความปลอดภัยว่า 7 จังหวัดที่เชื่อมโยงจากกรณีท่าขี้เหล็ก "**ไปเที่ยวได้**" หลังไม่พบผู้ติดเชื้อในกลุ่มจังหวัดดังกล่าวต่อเนื่องเป็นเวลา 10 วัน .

เหตุเกิดที่ตลาดกลางกุ้ง

หากการระบาดที่สั่นสะเทือนสุด นับแต่ประเทศไทยเผชิญกับสถานการณ์ระบาดของไวรัสโควิด-19 คือ กรณีระบาดที่ตลาดกลางกุ้ง จังหวัดสมุทรสาคร ที่เปลี่ยนสถานการณ์ระบาดไวรัสโควิด-19ในไทยอย่างสิ้นเชิง การระบาดครั้งนั้นเริ่มต้นจากการตรวจพบคุณป้า เจ้าของแพกุ้ง วัย 67 ปี ในตลาดกลางกุ้ง ติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ในวันที่ 17 ธันวาคม 2563 ก่อนตรวจพบสมาชิกในครอบครัว และคนรอบตัว ติดเชื้อร่วมด้วยรวมเป็น 13 คน จากนั้นการระบาดลุกลามขยายวงกว้างออกไปกลายเป็นซูเปอร์สเปรดเดอร์ใหญ่ เมื่อกระทรวงสาธารณสุข ตรวจเชิงรุกกลุ่มแรงงานต่างด้าว ที่ทำงานในตลาดกลางกุ้ง และพักในหอพักศรีเมือง ซึ่งตั้งอยู่บริเวณข้างเคียงตลาดดังกล่าว ในวันที่ 19 ธันวาคม 2563 จำนวน 1,192 คน พบผู้ติดเชื้อถึง 548 คน หรือ 43 % เป็นสถิติสูงสุดใหม่ และยิ่งตรวจเชิงรุกในกลุ่มแรงงานต่างด้าว จำนวนผู้ติดเชื้อเพิ่มขึ้นๆทั้งของแรงงานต่างด้าวและกลุ่มผู้สัมผัส

ศบค.เรียกกรณีระบาดที่ตลาดกลางกุ้ง จังหวัดสมุทรสาคร ว่าเป็น **การระบาดใหม่** ไม่ใช่การระบาดระลอกสอง เนื่องจาก 2 เหตุการณ์ไม่ได้เชื่อมโยงกับกรณีระบาดครั้งแรกในช่วงต้นปี (2563) พล.อ.ประยุทธ์ นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม แถลงการณ์ผ่านโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจฯ ตอนเย็นของวันที่ 22 ธันวาคม 2563 โดยกล่าวถึงสถานการณ์ระบาดในเดือนธันวาคมว่า เลวร้ายสุดนับแต่มีการระบาดเกิดขึ้น นายกฯระบุด้วยว่าสถานการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบ 3 ด้านคือ **หนึ่ง** เศรษฐกิจจะฟื้นตัวช้ากว่าที่คาดการณ์ไว้ **สอง** ยังคงระมัดระวังการผ่อนคลายให้คนต่างชาติเดินทางเข้าประเทศต่อไปอีก และ

สาม ประชาชนต้องยกการ์ดให้สูงขึ้นเพื่อรับมือกับสถานการณ์ระบาดที่เลวร้าย

สถานการณ์ระบาดทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น เมื่อเกิดกรณีซูเปอร์สเปรดเดอร์จากบ่อนพนันในจังหวัดระยอง ชลบุรี จันทบุรี ตราด กรุงเทพฯ เข้าร่วมขยายอำนาจการระบาดด้วย จำนวนผู้ป่วยเพิ่มขึ้นในอัตราทวีคูณ ยอดผู้ป่วยสะสมเพิ่มจาก 3,989 คนในวันที่ 17 ธันวาคม 2563 ที่การระบาดตลาดกลางกุ้ง จังหวัดสมุทรสาคร ถูกรายงาน เป็น 10,053 คน *(วันแรกที่ผู้ป่วยสะสมทะลุหลักหมื่นคน-ผู้เขียน)* ณ วันที่ 9 มกราคม 2564 หรือเพิ่มขึ้น 6,064 คนในช่วงเวลาเพียง 24 วัน มีผู้เสียชีวิตเพิ่มอีก 7 คนรวมเป็น 67 คน และการระบาดกระจายไป 58 จังหวัด

การระบาดใหม่ที่อุบัติขึ้น หลังประเทศไทยผ่านช่วงเวลาไม่พบผู้ติดเชื้อในประเทศมากว่า 3 เดือน ท้าทาย วาระเปิดประเทศ ภายใต้หลักการสมดุลระหว่างสาธารณสุขกับเศรษฐกิจเป็นอย่างยิ่ง .

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

บทที่ 8
1 ปี "วิกฤติโควิด"

1 ธันวาคม 2563 คือวันครบรอบ 1 ปีวิกฤติโควิด หากนับตั้งแต่มีรายงานพบผู้ป่วยปอดอักเสบที่เมืองอู่ฮั่นเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2562 ก่อนที่ผลตรวจสอบภายหลังพบว่า อาการดังกล่าวมีที่มาจากไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ ที่มีชื่อเป็นทางการว่า SARS-CoV-2 และเรียกโรคที่เกิดจากเจ้าไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 นี้ว่า **โรคโควิด-19** การระบาดใหญ่จากไวรัสโควิด-19 ที่ลุกลามไปทั่วโลกถือว่ารุนแรงสุดในรอบศตวรรษนี้ เทียบเคียงได้กับ การระบาดของไข้หวัดใหญ่สเปน (Spanish flu) ระหว่างปี 2461-2463 (ค.ศ.1918-1920) การระบาดในครั้งนั้นคร่าชีวิตพลเมืองโลกไปมากกว่า 20-40 ล้านคน

ในวาระครบหนึ่งปีของ "โรคโควิด-19" จำนวนผู้ติดเชื้อทั่วโลกสูงถึง 63,641,374 คน เสียชีวิต 1,474,984 คน ระบาดไปทั่วโลกรวม 218 ประเทศ กับ 2 เขตบริหารพิเศษ หากมองย้อนกลับไป ณ จุดที่การระบาดเริ่มต้นนับหนึ่งที่เมืองอู่ฮั่น จำนวนผู้ป่วย ยอดผู้เสียชีวิต ถือว่าเพิ่มขึ้นในอัตราก้าวกระโดด และที่สำคัญสถานการณ์ระบาดยังอยู่ในช่วงขาขึ้น แพทย์ผู้เชี่ยวชาญประเมินสถานการณ์ระบาดในช่วงปลายปี (2563) ว่าภายใน 2-3 วันมีผู้ติดเชื้อทั่วโลกเพิ่มขึ้น 1 ล้านคน ส่งผลให้การพยากรณ์การระบาดเปลี่ยนไป จากเดิมที่คาดกันว่า ผู้ติดเชื้อทั่วโลก

จะแตะหลัก 50 ล้านคนตอนสิ้นปี แต่ทว่า ... ยอดผู้ติดเชื้อทั่วโลกทะลุ 50 ล้านคน ตั้งแต่วันที่ 8 พฤศจิกายน 2563

บทที่ 3 โควิด-19 กับความมั่งคั่งในโลกแห่งทุน เราได้พูดถึงวิกฤติโควิดว่าเป็นวิกฤติคู่ขนานระหว่างวิกฤติด้านสาธารณสุขกับวิกฤติเศรษฐกิจ ในส่วนวิกฤติสาธารณสุข ประเทศไทยสามารถควบคุมสถานการณ์ระบาดรอบแรกที่ทวีความรุนแรงในช่วงเดือน มีนาคม-พฤษภาคม 2563 ให้อยู่ในวงจำกัด ไม่ลุกลามจนเกิดวิกฤติสาธารณสุข สำหรับวาระ1 ปีวิกฤติโควิดของประเทศไทย ณ วันที่ 1 ธันวาคม 2563 เมืองไทยของเรา มีผู้ติดเชื้อ 4,008 ราย *(ติดเชื้อในประเทศ 2,454 ราย)* หายป่วย 3,811 ราย รักษาในโรงพยาบาล 137 ราย และเสียชีวิต 60 ราย

ความสำเร็จในการจัดการกับสถานการณ์ระบาดไวรัสของไทยถูกโจษจันในหลายแง่หลายมุม อาทิ ไทยเป็น 1 ใน 7 ประเทศที่องค์การอนามัยโลกชื่นชม การควบคุมสถานการณ์การระบาด หรือ สภาผู้เชี่ยวชาญสหวิชาชีพในระดับนานาชาติจัดให้ไทยเป็นประเทศที่ฟื้นตัวจากการระบาดของไวรัสโควิด-19 ดีที่สุดอันดับหนึ่งจาก 184 ประเทศทั่วโลก ฯลฯ กล่าวได้ว่าเบื้องหลังคำชมมาจากผลสำเร็จที่เริ่มต้นจากรัฐบาลวางแนวทาง โดยยึดหลัก**วิชาการนำการเมือง** หรือ **แพทย์นำการเมือง** ในการจัดการกับสถานการณ์ระบาด จากผลสำเร็จดังกล่าว กระทรวงสาธารณสุขได้เปลี่ยนแนวทางรับมือสถานการณ์ระบาดจาก “รับ”มาเป็น“รุก” ด้วยการประกาศแนวทาง **สมดุลระหว่างสาธารณสุขกับเศรษฐกิจ** เพื่อปูทางไปสู่การเปิดประเทศ

เมื่อโลกล็อกดาวน์

เมื่อโลกเข้าสู่สภาวะล็อกดาวน์ น่านฟ้าปิด พรมแดนปิด ธุรกรรมหยุด ธุรกิจชะงัก มนุษย์ถูกจำกัดการเคลื่อนไหว ฯลฯ เพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายเดียว คือ หยุดการระบาดของไวรัสโควิด-19 การบริโภค การค้า การท่องเที่ยว การลงทุน หายไปอย่างเฉียบพลัน มาตรการหยุดเชื้อได้ชุดให้เศรษฐกิจโลกเข้าสู่ภาวะถดถอยครั้งประวัติศาสตร์ กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (ไอเอ็มเอฟ) คาดจีดีพีโลกปี 2563

ติดลบ 4.9 % นักเศรษฐศาสตร์ ยกวิกฤติโควิดด้านเศรษฐกิจ เปรียบเทียบกับความตกต่ำทางเศรษฐกิจครั้งใหญ่ของโลกเมื่อครั้ง มหาวิกฤติเศรษฐกิจ (The Great Depression) ที่อุบัติขึ้นระหว่างปี 2472-2478 (ค.ศ.1929-1935)

เช่นเดียวกับเศรษฐกิจไทยที่หนีไม่พ้นภาวะถดถอย เศรษฐกิจไตรมาส2ของปี 2563 ซึ่งเป็นช่วงเวลาแห่งการล็อกดาวน์จีดีพีไทยติดลบ 12.2 % ทำสถิติจีดีพีติดลบ เป็นรอง แค่ไตรมาส2ของปี 2541 ช่วงวิกฤติต้มยำกุ้ง (2540) ที่จีดีพีติดลบ 12.5% เท่านั้น และเป็นจุดที่ สศช. แบงก์ชาติ กระทรวงการคลัง สถาบันเอกชน ออกมาประกาศพร้อมกันว่า "**เป็นจุดต่ำสุดแล้ว**" เมื่อผ่านไตรมาส3 จีดีพีลดลงเหลือ ติดลบ 6.4 % ซึ่งสถาบันทางเศรษฐกิจระบุว่าสาเหตุที่เศรษฐกิจถดถอยลดลง หรือนัยหนึ่งคือ เศรษฐกิจเริ่มปรับตัวดีขึ้น มาจากแรงขับเคลื่อนของมาตรการรัฐกิจกรรมเศรษฐกิจที่เริ่มฟื้นกลับมาหลังรัฐบาลทยอย คลายล็อกดาวน์ ซึ่งเป็นแรงส่งต่อเนื่องไปจนตลอดโค้งสุดท้ายของปี พร้อมปรับคาดการณ์เศรษฐกิจปีนี้ใหม่จากเดิมคาด จีดีพีติดลบไม่น้อยกว่า10 % เหลือติดลบ 6-7 %

มาตรการเยียวยาทางเศรษฐกิจที่รัฐบาลลำเลียงออกมา ควบคู่ไปกับการประกาศล็อกดาวน์ ไม่ว่าการอุดหนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ (ซอฟต์โลน) ผู้ประกอบการเอสเอ็มอี การดูแลแรงงานที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤติโควิดและคำสั่งล็อกดาวน์ของรัฐ อาทิ มาตรการเยียวยาชุดใหญ่ที่ออกมาในวันที่ 24 มีนาคม 2563 ที่มีมาตรการ "**เราไม่ทิ้งกัน**" เป็นเรือธง มาตรการดังกล่าวรัฐบาลมุ่งชดเชยให้กับผู้ประกอบอาชีพ ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ระบาดของไวรัสโควิด-19 และมาตรการปิดเมืองมากกว่า 38.3 ล้านคน พร้อมมาตรการลดภาระภาษี ค่าใช้จ่ายสาธารณูปโภคมาตรการพักหนี้เพื่อต่ออายุธุรกิจของแบงก์ชาติ มาตรการหนุนการจ้างงาน "โค-เพย์เมนต์" เป้าหมายจ้างงาน 1 ล้านตำแหน่งที่รัฐอุดหนุนการจ้างงานเด็กจบใหม่ ตั้งแต่มัธยมศึกษาปีที่ 6 ถึงปริญญาตรี ด้วยการร่วมออกค่าจ้างครึ่งหนึ่งกับสถานประกอบการที่ร่วมโครงการนาน 1 ปี โดยหวังฟื้นฟูเศรษฐกิจฐานราก

รักษาการจ้างงาน ฯลฯ แต่ชุดมาตรการเหล่านั้นทำได้เพียงประคองเพื่อรอเวลาให้โลกกลับคืนสู่ภาวะปกติเท่านั้น

ระบาดใหญ่จากอดีตสู่ปัจจุบัน

หากย้อนกลับไปมองจุดเริ่มต้นและบทจบ ของวิกฤติสาธารณสุขและวิกฤติเศรษฐกิจ ที่เคยเกิดขึ้นในอดีต เราจะมองความเป็นไปของวิกฤติครั้งล่าสุดได้ชัดเจนขึ้น ในรอบ 64 ปีที่ผ่านมา เกิดการระบาดใหญ่ของโรคเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจมาแล้ว 5 ครั้ง คือ **หนึ่ง** ไข้หวัดใหญ่เอเชีย *(Asia flu)* ในปี 2499 **สอง** ไข้หวัดใหญ่ฮ่องกงปี 2511 **สาม** ซาร์ส *(โรคทางเดินหายใจอักเสบเฉียบพลัน)*ปี 2546 **สี่** ไข้หวัดใหญ่ สายพันธุ์ใหม่ ชนิด เอ เอช1เอ็น1 หรือ "ไข้หวัดใหญ่ 2009" ปี 2552 และ **ห้า** เมอร์ส *(โรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง)* ปี 2555 และล่าสุดคือ โรคโควิด-19 ปี 2563 เฉลี่ยแล้วโรคระบาดที่ทำลายระบบทางเดินหายใจจะเวียนกลับมาเยือนมนุษย์ทุกๆ 10 ปีเศษ

เมื่อนำสถานการณ์ระบาดใหญ่แต่ละครั้งมาเปรียบเทียบกันจะพบว่า การระบาดของไข้หวัดใหญ่ 2009 กับ การระบาดของโรคโควิด 19 มีความคล้ายกันในหลายแง่มุม ไล่เลียงจากลักษณะอาการ ผู้ป่วยรับเชื้อจะไม่แสดงอาการ ผู้ป่วยสามารถใช้ชีวิตเป็นปกติ และทำให้การระบาดสามารถกระจายในวงกว้างเมื่อเทียบกับโรคระบบทางเดินหายใจประเภทอื่น การติดเชื้อไข้หวัดใหญ่ 2009 ติดเชื้อจากการถูกละอองฝอยไอจาม น้ำมูก น้ำลาย ของผู้ป่วย หรือ รับเชื้อทางอ้อมผ่านทางมือหรือสิ่งของต่างๆ ผ้าเช็ดหน้า ลูกบิดประตู ก๊อกน้ำ โรคโควิด-19 ก็ติดเชื้อในช่องทางไม่ต่างกันนี้

ไข้หวัดใหญ่ 2009 ผู้ป่วยจะมีอาการหลังรับเชื้อ 1-3 วัน สามารถแพร่เชื้อได้ตั้งแต่ 1 วันก่อนป่วย ช่วง 3 วันแรกแพร่เชื้อได้มากที่สุด ระยะแพร่เชื้อไม่เกิน 7 วัน ส่วนโรคโควิด-19 เริ่มแพร่เชื้อในเวลา 5-6 วันหลังติดเชื้อ โดยผู้ป่วยที่ไม่แสดง

อาการสามารถแพร่เชื้อได้ 12 วัน ส่วนผู้ป่วยที่แสดงอาการสามารถแพร่เชื้อได้นานถึง 24 วัน

นอกจากนี้ทั้งไข้หวัดใหญ่ 2009 และโควิด-19 มีการระบาดใหญ่ไปทั่วโลกเหมือนกัน โดยไข้หวัดใหญ่ 2009 ระบาดใน 136 ประเทศ ส่วน โรคโควิด-19 ระบาดใน 219 ประเทศ และ 2 เขตบริหารพิเศษ ทั่วโลก (ณ 1 ธันวาคม 2563) และผู้ป่วยของทั้ง2โรคมีอาการไม่รุนแรงเช่นเดียวกัน โดยผู้ป่วยไข้หวัดใหญ่ 2009 จำนวน 90-95% อาการไม่รุนแรง ส่วนโควิด-19 ประมาณ 80% อาการไม่รุนแรง กลุ่มเสี่ยงผู้มีโรคประจำตัว เช่น โรคระบบทางเดินหายใจ โรคหัวใจ หลอดเลือด เบาหวาน ฯลฯ

หากจุดที่ต่างกันคือ โรคโควิด-19 "**ดุ**" กว่า ไข้หวัดใหญ่ 2009 มาก ไข้หวัดใหญ่ 2009 อัตราป่วยตายประมาณ 0.45 % *(รุนแรงระดับต่ำ)* ส่วนโรคโควิด-19 อัตราป่วยตายอยู่ 3 % *(รุนแรงระดับสูง)* ประมาณว่าไข้หวัด 2009 ที่ระบาดระหว่างปี 2552-2553 มีคนไทยเสียชีวิต 200 คน ส่วนโรคโควิด-19 ระบาดมา 12 เดือนเศษ มีผู้เสียชีวิตแล้ว 67 คน *(ณ 7 ม.ค. 64)*

ทั้งนี้การระบาดของไข้หวัดใหญ่2009 และโรคโควิด-19 ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวและเศรษฐกิจภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญเช่นเดียวกัน ในมุมเศรษฐกิจไข้หวัดใหญ่ 2009 ทำให้ธุรกิจท่องเที่ยวและธุรกิจอื่นที่เกี่ยวเนื่องหายไป 6 หมื่นล้านบาท และจีดีพีหายไปประมาณ 0.6 % *(ไข้หวัดใหญ่ 2009 กระทบจีดีพีไม่ต่ำกว่า 0.6% :โจทย์ที่รัฐต้องเร่งแก้ไข:ศูนย์วิจัยกสิกรไทย 27 กรกฎาคม 2552)* ส่วนโรคโควิด-19 อุตสาหกรรมท่องเที่ยวอยู่ในสภาพใกล้ล่มสลาย เมื่อโลกล็อกดาวน์และการติดเชื้อยังเป็นอุปสรรคในการเดินทาง 9 เดือนแรกของปี 2563 มีนักท่องเที่ยวเข้าไทย 6.69 ล้านคน ลดลง 22.79 ล้านคนเมื่อเทียบช่วงเดียวกันปีก่อนหน้า หรือลดลง 77.29 % รายได้เข้าประเทศอยู่ที่ 6.55 แสนล้านบาท หายไปประมาณ 1.57 ล้านล้านบาทหรือลดลง 70.57 %

ไข้หวัดใหญ่ 2009 VS โควิด-19

ศ.นพ.ยงวิเคราะห์ เปรียบเทียบระหว่างการระบาดของไข้หวัดใหญ่ 2009 ที่ระบาดระหว่างปี 2552-2553 กับ โรคโควิด-19 ที่เริ่มระบาดนับจากช่วงปลายปี 2562 ถึงปัจจุบัน*(ม.ค.64)* ว่า ทั้งไข้หวัดใหญ่ 2009 กับ โรคโควิด-19 มีลักษณะคล้ายกันคือ ผู้ป่วยจำนวนมากมีอาการน้อยหรือไม่มีอาการเลย และสามารถเดินทางไปได้ไกลการระบาดจึงกว้างขวางและรวดเร็ว ไข้หวัดใหญ่ 2009 กับ โควิด –19 มีอัตราการแพร่กระจายโรคไม่ต่างกัน หากความแตกต่างระหว่างโรคระบาด 2 โรคนี้ อยู่ที่**อัตราการเสียชีวิต โรคโควิด-19 สูงกว่าไข้หวัดใหญ่ 2009 ประมาณ 2-3 %**

ส่วนเหตุผลที่ช่วงไข้หวัดใหญ่ 2009 ระบาด มาตรการรับมือ ถึงไม่เข้มข้นเหมือนกับโรคโควิด-19 ระบาดในยุคนี้ ศ.นพ.ยงให้ข้อมูลว่า *"ระยะแรกตื่นตระหนกพอสมควร" (ช่วงไข้หวัดใหญ่ 2009 ระบาด)* โรคเข้ามาเมืองไทยวันที่ 2 พฤษภาคม 2552 ช่วงแรกเราตระหนกกันมากจำนวนเพิ่มขึ้นสูงสุดในเดือนมิถุนายนคนไข้ไปโรงพยาบาลไม่มีเตียงแอดมิท(รับเข้า) เลย แต่ข้อดีของสถานการณ์ในช่วงนั้น คือ ผู้สูงอายุมีภูมิต้านทานเก่าอัตราเสียชีวิตจึงน้อยและเป้าหมายของไข้หวัดใหญ่ 2009 คือคนอายุน้อย *" ปีนั้นเป็นปีทองของโรงพยาบาลเอกชน รับคนไข้ไม่หวาดไม่ไหว ซึ่งตรงข้ามกับตอนนี้ ตอนนั้น 2009 อัตราตายต่ำ ผู้ป่วย 10,000 คนตาย 1 คนหากเทียบกับโรคนี้แล้ว 100 คนตาย 2 คน เราจึงไม่ยอมให้เกิด เราจึงต้องรณรงค์ให้ใส่หน้ากากอนามัย มีมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม ล็อกดาวน์ แต่ไข้หวัด 2009 เมื่อเรารู้ว่าไม่รุนแรงจึงปล่อยให้เป็นโรคตามฤดูกาล คนไข้พุ่งเป็นแสนเป็นล้านเลย แล้วมันก็สงบ แต่ตอนนี้(โควิด-19) เราปล่อยไม่ได้เพราะอัตราเสียชีวิตสูงจะเป็นปัญหากับระบบสาธารณสุข"*

ปรมาจารย์ด้านระบาดวิทยาของเมืองไทยยังบอกด้วยว่า ปัจจัยที่ทำให้ความกังวลต่อการระบาดของไข้หวัดใหญ่ 2009 ลดลง เพราะมียาต้านไวรัสมาช่วย

อีกแรง และปลายปีเดียวกันนั้น *(ปีที่มีการระบาด 2552)* "**เรามีวัคซีนป้องกันแล้ว เพราะการพัฒนาวัคซีนมีการพัฒนาอยู่แล้วเพียงแต่เปลี่ยนสายพันธุ์เท่านั้น**" ซึ่งตรงข้ามกับ โรคโควิด-19 ที่มีความรุนแรงมากกว่าและมีอัตราการตายเสียชีวิตมากกว่า ประกอบกับยังไม่มียาที่รักษาเฉพาะและยังไม่มีวัคซีนในการป้องกัน *(หมายถึง ณ สิ้นปี 2563)*

ตามรอยวิกฤติเศรษฐกิจ

สำหรับวิกฤติเศรษฐกิจ 2 ทศวรรษเศษที่ผ่านมา เศรษฐกิจไทยเผชิญกับวิกฤติเศรษฐกิจมาแล้ว 3 ครั้งคือ วิกฤติต้มยำกุ้งปี 2540, วิกฤติซับไพรม์ หรือ แฮมเบอร์เกอร์ไครซิส ปี 2551 และครั้งล่าสุดคือ วิกฤติโควิด ปี 2563 เฉลี่ยแล้วทุก 10 ปีเศษๆ วิกฤติเศรษฐกิจจะเวียนกลับมาครั้งหนึ่ง ทั้งนี้ วิกฤติโควิด มักถูกนำไปเปรียบเทียบกับวิกฤติต้มยำกุ้งเสมอ เนื่องจากทั้ง 2 วิกฤติ มีจุดเหมือนตรงที่ว่า ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยอย่างลึกซึ้งเช่นเดียวกัน

ชนวนวิกฤติต้มยำกุ้ง มีรากฐานมาจากวิกฤติการเงิน เริ่มจากการกู้เงินจากต่างประเทศมาลงทุนเกินตัว และนำเงินทุนมาเก็งกำไรมากกว่าลงทุนเพื่อสร้างผลผลิตจริง โดยเฉพาะกิจการในตลาดหุ้น การกำหนดค่าเงินด้วยสูตรตะกร้าเงิน *(น้ำหนักถ่วงหลักอยู่ที่ดอลลาร์สหรัฐฯ)* ของแบงก์ชาติเวลานั้น ทำให้อัตราแลกเปลี่ยนเกือบคงที่ แต่กลับเปิดให้เงินทุนเคลื่อนย้ายเสรี ขณะเดียวกันในห้วงเวลานั้น เสถียรภาพเศรษฐกิจมหภาคอยู่ในสภาพที่เปราะบางมาก ดุลบัญชีเดินสะพัดขาดดุลต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2530 และรุนแรงขึ้นในปี 2539 ขาดดุลบัญชีเดินสะพัดพุ่งขึ้นไปมากกว่า 8 % ต่อจีดีพี *(ต่อเนื่องจากปี2538)* ส่งออก ติดลบ 1.9 % ดุลเงินสดขาดดุล หนี้ต่างประเทศประมาณ 60 % เป็นหนี้ภาคเอกชนและมากกว่าครึ่งเป็นหนี้ระยะสั้นไม่เกิน 1 ปี เสถียรภาพที่เปราะบางคือจุดอ่อน ให้กองทุนต่างชาติ

นำโดยกองทุนควอนตัมของ **จอร์จ โซรอส*** พ่อมดการเงิน ที่สื่อเมืองผู้ดีให้สมญาว่าผู้ปล้นแบงก์ชาติอังกฤษ เข้ามาโจมตีค่าเงินในช่วงต้นปี 2540 ตอนนั้นแบงก์ชาตินำทุนสำรองระหว่างประเทศเข้าปกป้องค่าเงินบาท ก่อนจบลงด้วยชัยชนะของกองทุน ที่นำโดยกองทุนควอนตัม ของ จอร์จ โซรอส และแบงก์ชาติจำใจประกาศลอยตัวค่าเงินบาทในวันที่ 2 กรกฎาคม 2540 ซึ่งเปรียบเหมือนจุดเริ่มต้นของวิกฤติต้มยำกุ้ง

อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างบาทกับดอลลาร์สหรัฐฯที่เปลี่ยนจาก 25 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ ไปเป็น 40-50 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ ส่งผลให้ ธุรกิจขนาดใหญ่ล้มครืน เมื่อหนี้เพิ่มขึ้นกว่าเท่าตัวในชั่วข้ามคืน ธุรกิจจำนวนมากไม่สามารถชำระหนี้ได้ กลายเป็นลูกหนี้เอ็นพีแอล *(ค้างชำระหนี้ต่อเนื่อง3เดือน)* ลามไปถึงเสถียรภาพระบบสถาบันการเงิน แบงก์ 8 แห่งถูกยุบควบรวมหลังไม่สามารถเพิ่มทุนเพื่อชดเชยหนี้เสีย ไฟแนนซ์ 56 แห่งถูกสั่งปิด รัฐบาลเวลานั้น ต้องขอความช่วยเหลือทางการเงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (ไอเอ็มเอฟ) โดยการกู้เงินจากไอเอ็มเอฟและประเทศสมาชิก 17,200 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในที่สุด

นาย **ศิริวัฒน์ วรเวทวุฒิคุณ** อดีตซีอีโอบริษัทหลักทรัพย์ใหญ่ที่เจอพิษวิกฤติต้มยำกุ้งในปี 2540 ก่อนผันตัวมาเป็นผู้ค้าแซนด์วิช สะท้อนมุมมองว่าไทยเป็นหนึ่งในประเทศเศรษฐกิจเกิดใหม่ *(ประเทศกำลังพัฒนา)* เศรษฐกิจขยายตัวเร็ว ภาคธุรกิจมีความต้องการเงินทุนเพื่อนำมาขยายกิจการ ซึ่งดันให้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ในตลาดสูงมากประมาณ 16-17 % ขณะเดียวกัน กองทุนในสหรัฐฯหรือในยุโรปหันมาลงทุนในประเทศเศรษฐกิจเกิดใหม่ โดยเฉพาะแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

*จอร์จ โซรอส พ่อมดการเงิน ชาวอเมริกัน-ฮังการี วัย 90 ปี ได้รับสมญาผู้ปล้นธนาคารกลางอังกฤษหลังนำกองทุนควอนตัมทุบค่าเงินปอนด์ในปี 2535 เป็นหัวหอกโจมตีค่าเงินบาทจนเกิดวิกฤติต้มยำกุ้งในปี 2540 และเป็นผู้ก่อตั้งมูลนิธิสังคมเปิด

อดีตผู้บริหารบริษัทนายหน้าค้าหลักทรัพย์เล่าถึง วิธีการที่กองทุนเหล่านั้นเข้ามาลงทุนว่า หากไม่ซื้อหุ้นก็ลงทุนในหุ้นกู้โดยเฉพาะหุ้นกู้แปลงสภาพ ในอัตราดอกเบี้ย 5-7 % โดยมีเงื่อนไขกับลูกหนี้ว่าสามารถแปลงสภาพไปเป็นหุ้นสามัญได้เมื่อครบกำหนด ด้วยต้นทุนการเงินที่ต่ำทำให้ผลประกอบการบริษัทเหล่านั้นมีกำไรดีและดันราคาหุ้นให้ขยับ เมื่อถึงกำหนดกองทุนต่างชาติจะแปลงสภาพจากหนี้เป็นหุ้นแล้วนำหุ้นไปขายในตลาดหลักทรัพย์ฯ กองทุนต่างชาติจะได้กำไรทั้งส่วนต่างราคาหุ้นและดอกเบี้ย

เขาบอกว่าอัตราแลกเปลี่ยนที่ค่อนข้างคงที่และอัตราดอกเบี้ยในตลาดสูงคือปัจจัยที่ดึงเงินทุนต่างประเทศเหล่านั้นเข้ามา ในมุมมองเชิงเปรียบเทียบระหว่างวิกฤติต้มยำกุ้งในปี 2540 กับ วิกฤติโควิด 2563 นายศิริวัฒน์มองว่า วิกฤติต้มยำกุ้งผลกระทบเกิดขึ้นกับประเทศไทยและบางประเทศในภูมิภาคนี้ อาทิ อินโดนีเซีย เกาหลีใต้ แต่วิกฤติโควิดรอบนี้เกิดขึ้นทั้งโลก มีความรุนแรงมากกว่าหลายเท่า ก่อนจะสรุปว่า *"วิกฤติต้มยำกุ้งผลกระทบเริ่มจากธุรกิจรายใหญ่ แบงก์ล้มเกิดเจ้าสัวเยสเธอร์เดย์ (คนเคยรวย-ผู้เขียน) แต่โควิดผลกระทบเริ่มจากผู้ประกอบการรายเล็ก"*

จุดเริ่มต้นวิกฤติโควิด

ส่วนวิกฤติโควิดชนวนมาจากวิกฤติด้านสาธารณสุข เมื่อไวรัสโควิด-19 ระบาดถึงไทยในเดือนมกราคม 2563 เวลานั้นรัฐบาลชูธงหลักการ สาธารณสุขนำการเมือง เป็นแนวทางรับมือ ประกาศใช้มาตรการล็อกดาวน์ *(ปิดเมือง)* จำกัดการเดินทางของผู้คนเพื่อชะลอการระบาดตั้งแต่ปลายเดือนมีนาคม 2563 ถึงเดือนพฤษภาคมปีเดียวกัน ในห้วงเวลาเดียวกันทุกประเทศต่างประกาศล็อกดาวน์ ปิดการสัญจรทางบก น้ำ อากาศ มาตรการดังกล่าวส่งผลให้ธุรกรรมของกิจการร้านค้าต่างๆหยุดชะงัก ประมาณว่าเมื่อเริ่มมาตรการล็อกดาวน์ มีคนตกงานไม่น้อยกว่า

10 ล้านคน นักท่องเที่ยวหายไปกว่า 80% *(จากเกือบ 40 ล้านคนในปีก่อนหน้า)* รัฐบาลต้องดำเนินมาตรการด้านสาธารณสุขเพื่อชะลอการระบาด และเยียวยาด้านเศรษฐกิจเพื่อบรรเทาผลกระทบกับธุรกิจและประชาชนทั่วไป

ทางด้านสาธารณสุข มาตรการที่ถูกนำมาใช้ อาทิ มาตรการล็อกดาวน์เพื่อลดการสัญจรของผู้คน ขยายศักยภาพด้านสาธารณสุข รวมทั้งจัดหาวัคซีนป้องกัน มาตรการด้านเศรษฐกิจ อาทิ ออก พ.ร.ก. 3 ฉบับ เพื่อรับมือกับวิกฤติ คือ พ.ร.ก.ให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงิน 1 ล้านล้านบาท , พ.ร.ก. ซอฟต์โลน 5 แสนล้าน และพ.ร.ก.หุ้นกู้ 4แสนล้าน เพื่อขับเคลื่อนมาตรการทางการคลัง ทั้งเยียวยา รักษาเสถียรภาพ และฟื้นฟูเศรษฐกิจ

ต้มยำกุ้ง VS โควิด-19

ในมุมมองเปรียบเทียบ วิกฤติต้มยำกุ้งกับวิกฤติโควิดมีความแตกต่างกันในหลาย ๆ ประเด็นดังนี้

จุดเริ่มต้น วิกฤติต้มยำกุ้ง 2540 ต้นตอมาจากวิกฤติการเงินในภาคเอกชน ความเปราะบางของเสถียรภาพเศรษฐกิจมหภาค การลดค่าเงินบาทหลังถูกโจมตีค่าเงินส่งผลให้เกิดวิกฤติหนี้ ก่อนสถานการณ์ลุกลามกลายเป็นวิกฤติเศรษฐกิจ กลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ที่มีภาระหนี้ต่างประเทศสูงๆ กลุ่มแบงก์พาณิชย์ที่เผชิญกับปัญหาหนี้เสีย ได้รับผลกระทบในลำดับแรกๆก่อนลามลงสู่ธุรกิจขนาดเล็กและกลายเป็น วิกฤติเศรษฐกิจในที่สุด

วิกฤติโควิด 2563 เริ่มต้นจากวิกฤติสาธารณสุขจากการระบาดของไวรัสโควิด-19 ที่ลามไปทั่วโลกในระยะเวลาไม่นานนัก ก่อนลามเข้าสู่ภาคเศรษฐกิจ เมื่อทุกประเทศนำมาตรการล็อกดาวน์(ปิดเมือง) มาจำกัดการเคลื่อนไหวของพลเมืองเพื่อชะลอการระบาด ธุรกิจท่องเที่ยว โรงแรม สายการบิน สถานบันเทิง กลุ่มธุรกิจเอสเอ็มอี ได้รับผลกระทบทันทีเมื่อกำลังซื้อหายไปอย่างเฉียบพลัน ก่อนลามสู่ภาค

การผลิต และการจ้างงานในที่สุด วิกฤติโควิด 2563 เป็นวิกฤติคู่ขนานระหว่างวิกฤติสาธารณสุขกับเศรษฐกิจ

ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจมหภาค : ก่อนเกิดวิกฤติต้มยำกุ้ง นับจากปี 2531-2539 ดุลบัญชีเดินสะพัดขาดดุลต่อเนื่อง และรุนแรงมากในช่วงปี 2538-2539 ที่ดุลบัญชีเดินสะพัดขาดดุลมากกว่า 8 % ต่อจีดีพี ดุลชำระเงินติดลบ หนี้ต่างประเทศและหนี้ระยะสั้นสูงกว่าสำรองระหว่างประเทศ ขณะที่ก่อนเกิดวิกฤติโควิด ดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลต่อเนื่อง ในปี 2563 ตัวเลขอยู่ที่ 5.4 % ต่อจีดีพี เงินสำรองระหว่างประเทศมากกว่าหนี้ต่างประเทศระยะสั้นประมาณ 3 เท่าตัว

ด้านการเงิน : ก่อนเกิดวิกฤติต้มยำกุ้ง อัตราดอกเบี้ยในตลาดสูงมาก อัตราดอกเบี้ยเงินกู้เกินบัญชีอยู่ 16 % อัตราดอกเบี้ยลูกค้ารายใหญ่ชั้นดี 15.2% อัตราดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ 5 % อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปี 10-13 % ก่อนเกิด วิกฤติโควิด *(ณ ม.ค.63)* อัตราดอกเบี้ยในตลาดอยู่ในระดับต่ำมาก อัตราดอกเบี้ยเอ็มแอลอาร์ *(อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลูกค้ารายใหญ่ชั้นดี)* 6-8 % อัตราดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ 0.50-0.60 % อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปี 1.3-1.5 %

ด้านการคลัง : ก่อนเกิดวิกฤติต้มยำกุ้งตั้งแต่ปี 2531- 2539 รัฐบาลช่วงเวลานั้นจัดทำงบประมาณเกินดุลมาตลอด สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อจีดีพี *(ณ ปี 2539)* 15 % ต่อจีดีพี ก่อนเกิดวิกฤติโควิดตั้งแต่ปี 2550-2563 มีการจัดทำงบประมาณแบบขาดดุลต่อเนื่อง สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อจีดีพี *(ณ ต.ค.2562)* อยู่ที่ 40.9% ต่อจีดีพีโดยประมาณ

ด้านสถาบันการเงิน : หลังวิกฤติต้มยำกุ้งระเบิดในปี 2540 ระบบสถาบันการเงินอ่อนแอมาก แบงก์พาณิชย์ 8 แห่งถูกกระทรวงการคลังและแบงก์ชาติจับควบรวมเข้าด้วยกัน แต่ในช่วงวิกฤติโควิดระบบธนาคารพาณิชย์เข้มแข็งมาก แบงก์ชาติใช้แบงก์พาณิชย์เป็นกลไกหลักดำเนินนโยบายเชิงรุก เพื่อป้องกันการเกิดหนี้เสียในภาคธุรกิจ

มาตรการรับมือวิกฤติ

ความแตกต่างระหว่างมาตรการรับมือวิกฤติช่วงวิกฤติต้มยำกุ้ง 2540 กับวิกฤติโควิด 2563 คือช่วงวิกฤติต้มยำกุ้งเป็นมาตรการตั้งรับ เช่น การแก้ไขปัญหาหนี้ภาคธุรกิจเริ่มดำเนินการเมื่อผลเสียหายเกิดขึ้นแล้ว ส่งผลให้ต้นทุนของผู้มีส่วนได้เสียสูง ขณะที่วิกฤติโควิด -19 เน้นกลยุทธ์เชิงป้องกัน ทั้งในส่วนมาตรการด้านสาธารณสุขและเศรษฐกิจ ด้านสาธารณสุข เช่น ล็อกดาวน์เป็นมาตรการเชิงรุกด้านสาธารณสุข หรือเน้นการเข้าถึงสถานการณ์ระบาดโดยเร็ว เพื่อประสิทธิภาพในการควบคุมโรค

ส่วนมาตรการเศรษฐกิจออกมาตรการเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ(ซอฟต์โลน) กับธุรกิจเอสเอ็มอี มาตรการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการระบาดของไวรัสโควิด-19 ก่อนเริ่มต้นมาตรการล็อกดาวน์ใช้มาตรการพักหนี้เพื่อลดภาระทางธุรกิจและเพิ่มโอกาสในการประคับประคองกิจการผ่านช่วงวิกฤติ

ด้านแบงก์ชาติซึ่งมีหน้าที่พิทักษ์เสถียรภาพเศรษฐกิจ เริ่มมาตรการเชิงป้องกัน ด้วยการประกาศลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายครั้งที่หนึ่ง *(5 ก.พ.63)* นับเป็นลำดับต้น ๆ ของธนาคารกลางที่ลดอัตราดอกเบี้ยนโยบาย และลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายอีก 2 ครั้ง *(ในเดือนมีนาคมและพฤษภาคม)* ส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยนโยบายต่ำสุดในรอบ 20 ปี

นอกจากนี้แบงก์ชาติยังหนุนให้แบงก์พาณิชย์ลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลงด้วยการลดอัตรานำส่งเงินสมทบกองทุนฟื้นฟูฯ ของแบงก์พาณิชย์ และสถาบันการเงินจาก 0.46 % เหลือ 0.23 % ของฐานเงินฝากนาน2 ปี เพื่อให้อัตราดอกเบี้ยลดลงได้โดยอัตราเงินฝากไม่ต้องปรับลดลง ส่งผลให้อัตราดอกเบี้ย เอ็มแอลอาร์ ลงมาที่ 5.25 %ซึ่งเป็นอัตราต่ำสุดเป็นประวัติการณ์ เพื่อลดภาระหนี้ให้ผู้ประกอบการเอสเอ็มอีและธุรกิจขนาดใหญ่ รวมถึงมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้ที่เริ่มขับเคลื่อนออก

มาตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2563

ดร.วิรไท ผู้ว่าการแบงก์ชาติ *(ขณะนั้น)* ให้สัมภาษณ์ในรายการ "ฟังหูไว้หู" *(7ก.ค.63)* ถึงเบื้องหลังแนวคิดในการขับเคลื่อนมาตรการว่า *"ปี 2540 เราปล่อยให้เกิดปัญหาจนคนตายไปแล้วค่อยไปจัดการ ต้นทุนสูงกับทุกคน บทเรียนจากปี 2540 ต้องทำมาตรการป้องกันก่อน ไม่ปล่อยให้เกิดแล้วไปจัดการกับซากที่เหลืออยู่ เราทำนโยบายเชิงรุกทำล่วงหน้า"* และได้วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างวิกฤติ 2 ครั้งนี้ไว้ 2 ประเด็นว่า

จุดแข็งเสถียรภาพเศรษฐกิจฯ

ช่วงวิกฤติ จุดต่างระหว่างวิกฤติต้มยำกุ้งกับวิกฤติโควิดคือ เสถียรภาพเศรษฐกิจมหภาคในช่วงวิกฤติโควิดมีความเข้มแข็งระดับโลก ดร.วิรไท อ้างถึงหนี้ต่างประเทศไม่สูง *(เหมือนตอนวิกฤติต้มยำกุ้ง)* มีสำรองระหว่างประเทศสูง ทำหน้าที่เหมือนกันชน ดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลต่อเนื่อง สะท้อนถึงการมีรายได้จากการขายสินค้าไปต่างประเทศมากกว่าเงินตราต่างประเทศที่จ่ายออกไป การที่เสถียรภาพเศรษฐกิจมหภาคเข้มแข็งทำให้แบงก์ชาติออกมาตรการเชิงรุกได้ ซึ่งแตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับช่วงวิกฤติต้มยำกุ้งในปี 2540 แบงก์ชาติไม่สามารถลดอัตราดอกเบี้ยเพราะกังวลว่าเงินทุนจะไหลออก

เช่นเดียวกับมาตรการด้านการคลัง ที่ก่อนวิกฤติโควิดสัดส่วนหนี้สาธารณะอยู่ที่ 41.2 % ต่อจีดีพี *(ณ สิ้นปี 2562)* ทำให้มีช่องว่าง หรือมีเครื่องมือทางการคลังสามารถกู้เพิ่มได้โดยไม่ทำให้เกิดปัญหาด้านการคลัง เป็นต้น

ความต่างอีกประการ ระหว่างวิกฤติต้มยำกุ้ง 2540 กับ วิกฤติโควิด 2563 คือระบบธนาคาร ช่วงวิกฤติต้มยำกุ้งระบบธนาคารพาณิชย์เกือบล่มสลายแต่ช่วงวิกฤติโควิด ระบบธนาคารมีเสถียรภาพและเข้มแข็งมาก **ดร.เศรษฐพุฒิ สุทธิวาทนฤพุฒิ** ผู้ว่าการแบงก์ชาติคนล่าสุดบอกว่า ธนาคารพาณิชย์มีเสถียรภาพมาก ทุนสำรอง

ต่อสินทรัพย์เสี่ยง (BIS Ratio) สูงถึง 19 เท่าสูงเป็นอันดับ 3 ในภูมิภาค จึงสามารถใช้กลไกธนาคารพาณิชย์แก้ปัญหาได้ *(ปาฐกถางานครบรอบ 70 ปีหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ11พ.ย.63)* บทบาทสำคัญที่สะท้อนความแข็งแกร่งของระบบธนาคารพาณิชย์ คือการช่วยเหลือภาคธุรกิจด้วยมาตรการพักหนี้

ฉากจบ "วิกฤติ" ใกล้เข้ามาแล้ว ?

ในมุมสาธารณสุข นาย **เทดรอส อัดฮา นอม เกเบรเยซูส** ผู้อำนวยการองค์การอนามัยโลก แถลงที่นครเจนีวา สวิตเซอร์แลนด์ เมื่อเดือนสิงหาคม 2563 แสดงความคาดหวังว่า การระบาดของไวรัสโควิด-19 จะยุติภายใน 2 ปี โดยเปรียบเทียบกับไข้หวัดสเปน ที่ระบาดใหญ่ในช่วงปี 2461-2463 *(ค.ศ.1918-1920)* หรือเมื่อ 102 ปีที่แล้ว ที่คร่าชีวิตพลเมืองโลกไปไม่น้อยกว่า 20-40 ล้านคน เขากล่าวว่าแม้โรคโควิด-19 มีโอกาสแพร่ระบาดได้มากกว่า เพราะโลกมีความเชื่อมโยงมากกว่ายุคก่อน แต่ด้วยเทคโนโลยีที่ล้ำหน้าในปัจจุบัน องค์ความรู้ที่จะสกัดการระบาด จะทำให้โลกสามารถหยุดยั้งไวรัสโควิด-19 ในเวลาสั้นกว่าไข้หวัดสเปน เพียงแต่ต้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั้งในระดับชาติและระดับโลก

การคาดคะเนดังกล่าว มีน้ำหนักมากยิ่งขึ้นเมื่อบริษัทยักษ์ใหญ่ผู้ผลิตยาของโลกทยอยออกมาประกาศผลสำเร็จในการทดลองวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ในช่วงเดือนตุลาคม และประเมินว่าวัคซีนจะถูกนำมาใช้ตั้งแต่ต้นปี 2564 สำหรับประเทศที่จองล่วงหน้า หากยึดตามคาดการณ์ดังกล่าวเท่ากับว่าอีก 6 เดือนถึง 1 ปีโลกจะเริ่มนับถอยหลังออกจากวิกฤติโควิดด้านสาธารณสุขแล้ว ในขณะที่หลายประเทศในยุโรปต้องเผชิญกับสถานการณ์ระบาดระลอก 3 และไทยต้องรับมือกับคลื่นระบาดจากท่าขี้เหล็กต่อด้วยกรณีระบาดจากตลาดกลางกุ้งจังหวัดสมุทรสาคร

ออกจากวิกฤติเศรษฐกิจต้องใช้เวลากี่ปี? กรณีวิกฤติต้มยำกุ้ง ปี 2540 จีดีพีติดลบ 1.8 % ปี 2541 จีดีพี ติดลบ 10.5 % ก่อนที่ จีดีพีกลับมาเป็นบวกในไตรมาสแรกของปีถัดมาและปี 2542 จีดีพี เติบโต 4.4% ปี 2543 จีดีพี เติบโต 4.7% ปี 2544 จีดีพีเติบโต 2.2 % ปี 2545จีดีพีเติบโต 6.3 % ปี2546 ที่รัฐบาลทักษิณใช้หนี้เงินกู้ ไอเอ็มเอฟ ก่อนกำหนดจีดีพีเติบโต 7% ซึ่งใกล้เคียงกับปี 2539 ที่จีดีพีขยายตัว 6.7 % หรือใช้เวลาไม่น้อยกว่า 5 ปี กว่าเศรษฐกิจจะกลับมาขยายตัวในอัตราใกล้เคียงกับช่วงก่อนเกิดวิกฤติ

สำหรับ วิกฤติโควิด 2563 แบงก์ชาติ กระทรวงการคลัง สถาบันภาคเอกชนมองตรงกันว่าปีหน้า 2564 เศรษฐกิจจะฟื้นตัวกลับมาเป็นบวกประมาณ 3-4 % หลังผ่านช่วงเวลาถดถอยในปี 2563 หากเป็นการฟื้นตัวอย่างช้าๆในท่วงทำนองเครื่องหมายถูกหางยาว และต้องใช้เวลาไม่น้อยกว่า 2 ปีหรือปี 2565 กว่าเศรษฐกิจจะกลับไปเทียบเคียง กับช่วงก่อนเกิดวิกฤติโควิด ซึ่งหมายถึงจำนวนนักท่องเที่ยวต้องกลับไปที่ระดับ 40 ล้านคน การส่งออกเป็นบวก การพักหนี้กิจการนับล้านรายที่แบงก์ชาติ ยืดอายุมาตรการออกไปจนถึงกลางปี 2564 มีผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ กิจการต่างๆสามรถขับเคลื่อนโดยไม่ต้องพึ่งตัวช่วยในยุคหลังโควิด และมีการจ้างงาน

หากการขยายตัวทางเศรษฐกิจกลับมาเป็นบวก หรือกลับไปเท่ากับช่วงก่อนเกิดวิกฤติยังไม่ใช่ตัวชี้ชัดว่า *"เราออกจากวิกฤติแล้ว"* แต่ "**ความรู้สึกว่าเศรษฐกิจดี**" ของประชาชนส่วนใหญ่คือ คำตอบว่า เศรษฐกิจได้กลับสู่ภาวะปกติแล้ว โลกหลังโควิด มีโจทย์ใหญ่รออยู่ ไม่ว่าสภาพสังคมที่คนจนจะเพิ่มมากขึ้นคนจนจนมากกว่าเดิม หนี้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น ด้านการคลังสัดส่วนหนี้สาธารณะจะพุ่งขึ้นไปแตะ 49.34 % /จีดีพี *(ณ ก.ย.63)* จาก 40.9% *(ณ ต.ค.62)* และคาดว่าจะขึ้นไปถึง 57.96 % ต่อจีดีพีในปี 2564 หลังการกู้เงิน 1ล้านล้านบาทมาเยียวยาและฟื้นฟูเศรษฐกิจ

ในมุมของผู้บริหารเศรษฐกิจประเด็นไม่ได้อยู่ที่ หนี้สาธารณะยังอยู่ในกรอบวินัยการคลัง *(ไม่เกิน 60%/จีดีพี)* หรือเงินกู้ก้อนโตจะเป็นมรดกหนี้ที่ฝากไปถึงรุ่นลูกรุ่นหลาน หากประเด็นอยู่ที่ต้อง "**ปิดปัญหา**" ด้วยการปฏิรูปการคลัง เช่น การหาช่องทางเพิ่มรายได้จากการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินเพิ่มเติม หรือ ลดงบประจำที่มีสัดส่วน 80% ของงบประมาณรวมลง

และวาระสำคัญที่สุดในโลกหลังโควิดคือ การปรับโครงสร้างธุรกิจ เพราะวิกฤติโควิดซับซ้อนกว่าวิกฤติต้มยำกุ้งในปี 2540 มาก วิกฤติโควิดเกิดขึ้นในช่วงโครงสร้างเศรษฐกิจโลกกำลังเปลี่ยนไปสู่ยุคดิจิทัล พฤติกรรมใหม่ ที่เกิดจากการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันไวรัสโควิด-19 ในช่วงวิกฤติ หรือ ชีวิตวิถีใหม่ (New normal) อาทิ การสวมหน้ากากอนามัยเมื่ออยู่ในที่สาธารณะ การตระหนักถึงการเว้นระยะห่าง การทำงานที่บ้าน ฯลฯ บีบบังคับให้หลายภาคส่วน ไม่ว่ารัฐ ธุรกิจ หรือครัวเรือน เพิ่มอัตราเร่งปรับตัวเข้าสู่ยุคดิจิทัลเร็วขึ้นหลังจากรีๆรอๆอยู่นาน สภาพแวดล้อมใหม่หลังวิกฤติโควิด จะเปลี่ยนทั้งรูปแบบธุรกิจ กระบวนการทำงาน และทักษะที่ต้องการในการจ้างงานไปตลอดกาล

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

บทที่ 9
ถอดบทเรียน

ถอดบทเรียนในที่นี้กล่าวถึง กลยุทธ์รับมือการระบาดไวรัสโควิด-19 ของไทย จากเหตุการณ์ในช่วงเดือนมีนาคม - พฤษภาคม 2563 กรณีซูเปอร์สเปรดเดอร์ สนามมวย ลุมพินี และ ผับย่านทองหล่อ ที่ทำให้จำนวนผู้ติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ทะยานขึ้นอย่างรวดเร็วจนเกิดภาวะสะพรึงว่าจำนวนผู้ป่วยจะล้นศักยภาพของระบบสาธารณสุข ก่อนรัฐบาลตัดสินใจยกระดับมาตรการรับมือ ด้วยยุทธศาสตร์ชะลอการแพร่เชื้อด้วยมาตรการล็อกดาวน์ นำพ.ร.ก.บริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินฯมาใช้ ประกาศเคอร์ฟิว เพื่อชะลอการเคลื่อนย้ายของประชากร รณรงค์สร้างพฤติกรรมใหม่ สวมหน้ากากอนามัย ล้างมือ เว้นระยะห่างทางสังคม ซึ่งรัศมีเสี่ยงจากเชื้อที่ติดมากับละอองฝอย จากการตะโกน ไอ หรือ จาม ของผู้ป่วยคือไม่เกิน 2 เมตร สาธารณสุขขั้นพื้นฐานตามที่กล่าวมานั้น คือมาตรการรับมือกับการระบาดของไวรัสโควิด-19ที่ดีที่สุดในสถานการณ์ที่ยังไม่มีวัคซีนและยารักษาโรคโดยเฉพาะ

ยอดผู้ติดเชื้อที่ลดลงต่อเนื่องกระทั่งตัวเลขผู้ติดเชื้อใหม่เป็น “ศูนย์” วันแรกในวันที่ 13 พฤษภาคม 2563 และไม่พบผู้ติดเชื้อในประเทศต่อเนื่องยาวนานถึง 100 วัน อีกทั้งสามารถควบคุมกรณีติดเชื้อที่เกิดขึ้นเป็นระยะๆ ในช่วงเวลาต่อมา

ให้ระบาดอยู่ในวงจำกัด ยืนยันผลสำเร็จของกลยุทธ์ที่ใช้รับมือกับการระบาดรอบแรก และศักยภาพระบบสาธารณสุขของไทยได้ดี

เบื้องหลังบทเรียน

ศ.นพ.ยง ให้ความเห็นต่อปัจจัยที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จ กับการจัดการสถานการณ์ระบาดในรอบแรกว่า ระบบสาธารณสุขที่ค่อนข้างดี ระบบแยกลงไปถึงจุดเล็กคือ อสม. (อาสาสมัครสาธารณสุขฯ) ในจังหวัดต่างๆ การเฝ้าระวังการแพร่เชื้อทำได้ดี ที่สำคัญอีกประการคือ ระเบียบวินัยช่วยได้อย่างมาก *"ตอนเกิดวิกฤติเราขอให้อยู่บ้าน สวมหน้ากาก ล้างมือ เราสามารถควบคุมได้ดีในช่วงแรก ล็อกดาวน์ช่วยมั้ย ช่วย เลื่อนสงกรานต์ เพื่อลดการเคลื่อนตัวของประชากร เราทำตามหลักวิชาทั้งสิ้น"*

ปัจจัยถัดมาคือ แนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม แต่ปัจจัยสู่ความสำเร็จที่ ศ.นพ.ยงเน้นย้ำคือ "**นโยบาย**" นโยบาย*(ควบคุมการระบาด)* ต้องตัดสินใจตามนักวิชาการไม่ใช่การตัดสินใจตามนักการเมือง เพราะที่ผ่านมาเราซักเซส *(ประสบความสำเร็จ)* เพราะมีนักวิชาการมาช่วยกันค่อนข้างเยอะในการระบาดระลอกแรก ถ้าบอกว่าทำตามนักการเมืองที่ห่วงเศรษฐกิจในช่วงนั้น "**เรา**" เชื่อว่าระบาดหรือไม่ระบาด จะล็อกดาวน์หรือไม่ล็อกดาวน์ เศรษฐกิจดาวน์ (ถดถอย) ทั้งนั้น ในเมื่อมีการปิดประเทศแน่นอน

รศ.(พิเศษ) นพ.ทวี โชติพิทยสุนนท์ ที่ปรึกษากรมการแพทย์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ปาฐกถาเทิดพระเกียรติ เนื่องในวันมหิดล ประจำปี 2563 กล่าวถึงเบื้องหลังความสำเร็จในการรับมือสถานการณ์ระบาดของไวรัสโควิด-19ของไทย ไว้หลายประเด็น อาทิ การต่อสู้กับโควิด-19 ของไทยถือว่าเข้มข้น เพราะช่วงเวลาที่เริ่มมีการควบคุมสำคัญมาก ปกติหากจะมีการล็อกดาวน์จะทำเมื่อการติดเชื้อไม่เกิน 0.5 ต่อแสนประชากรต่อวัน แต่ไทยคุมที่ตัวเลข 0.02

ต่อแสนประชากรต่อวัน หรือไม่เกิน 350 คนต่อวัน นอกจากนี้ไทยยังทำเร็ว *(ควบคุมสถานการณ์)* มีมาตรการเข้มข้นตรวจทุกคนที่สงสัย รศ.(พิเศษ)นพ.ทวี ยังกล่าวด้วยว่า นโยบายของรัฐบาลที่ให้การแพทย์นำการเมืองและความร่วมมือของประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จ

ทางด้าน **นพ.ธนรักษ์ ผลิพัฒน์** รองอธิบดีกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ได้สรุปปัจจัยหลักที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จในการรับมือการระบาดของไวรัสโควิด-19 ว่ามาจาก 7 ปัจจัยสำคัญ **หนึ่ง** ประเทศไทยเริ่มปฏิบัติการด้านสาธารณสุขทันทีที่มีข่าวระบาดตั้งแต่ปลายปี 2562 **สอง** ไทยมีระบบควบคุมโรคที่เข้มแข็งอยู่ในอันดับต้นของเอเชียและโลก **สาม** ใช้ความรู้ทางวิชาการเป็นตัวนำนโยบาย **สี่** มีภาวการณ์นำในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับนายกรัฐมนตรีลงไปถึงระดับตำบล **ห้า** มีความร่วมมือทุกภาคส่วน **หก** การสื่อสารที่ดีมีทีมทั้งที่ทำเนียบรัฐบาลและกระทรวงสาธารณสุข และ **เจ็ด** ความร่วมมือร่วมใจของคนไทยทุกคน

ส่วน **นพ.ธเรศ กรัษนัยรวิวงศ์** อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กล่าวว่า ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการป้องกันการระบาดของไวรัสโควิด-19 มาจากหลายปัจจัย แต่ที่เด่นๆ คือ ระบบควบคุมป้องกันโรคของไทยเข้มแข็ง มีการวางรากฐานมานานแล้ว **หนึ่ง** เรามีนักระบาดวิทยา มีประสบการณ์รับมือการระบาดหลายครั้ง อาทิ ไข้หวัดนก ซาร์ส **สอง** สำนักงานสาธารณสุข กระจายไปทุกจังหวัด มีภาคประชาชน คือ อสม. และ **สาม** การร่วมมือของทุกภาคส่วนเป็นเรื่องสำคัญ เป็นการร่วมแรงร่วมใจทุกระดับ ชาวบ้านยอมอยู่บ้าน ระดับนโยบายทุ่มเท

6 ปัจจัยสู่ความสำเร็จ

นพ. แดเนียล เคอร์เทสซ์ ผู้แทนองค์การอนามัยโลกประจำประเทศไทย แถลงบทสรุปการถอดบทเรียน ความสำเร็จในการรับมือกับสถานการณ์ระบาดของไวรัสโควิด-19 ของไทยในช่วง 9 เดือนแรก ที่ทำร่วมกับ กระทรวงสาธารณสุขว่า

มาจากปัจจัย 6 ประการคือ **หนึ่ง** ภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง ซึ่งได้รับข้อมูลและหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่ดีที่สุด **สอง** ระบบบริหารที่ประยุกต์ได้ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง **สาม** ระบบการแพทย์และการสาธารณสุขที่แข็งแกร่งมีทรัพยากรพร้อมและทุกคนเข้าถึงได้ **สี่** ประสบการณ์รับมือการระบาดของโรคติดเชื้อ อาทิ โรคซาร์ส ไข้หวัดนกและไข้หวัดใหญ่ 2009 **ห้า** การสื่อสารสม่ำเสมอและโปร่งใส ซึ่งนำไปสู่การให้ความร่วมมือของภาคประชาชนกับมาตรการป้องกันต่าง ๆ และ **หก** วิธีการแบบบูรณาการทุกภาคส่วน ซึ่งรวมถึงการมีส่วนร่วมของภาควิชาการและเอกชน

และองค์การอนามัยโลก มีคำแนะนำ 6 ข้อคือ **หนึ่ง** ข้อมูลที่นำไปสู่การปฏิบัติ ควรมีระบบฐานข้อมูลดิจิทัลใหม่ เพื่อบูรณาการข้อมูลระบาดวิทยา ข้อมูลห้องปฏิบัติการ ข้อมูลทางการแพทย์และการขนส่ง **สอง** ปกป้องบุคลากรทางการแพทย์และผู้ป่วย จัดตั้งหน่วยงานระดับประเทศด้านการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อ **สาม** ปรับปรุงการค้นหาผู้ป่วย โดยขยายการเฝ้าระวังโรคโควิด-19 เพื่อหนุนเสริมการค้นหาผู้ป่วย และติดตามผลกระทบจากโรคระบาด **สี่** เสริมกำลังคนโดยทบทวนทรัพยากรบุคคลที่ทำงานด้านโรคโควิด-19 เพื่อเทียบเคียงกับความต้องการจริงและรับมือกับการขาดแคลน **ห้า** การกักกันที่ดีระดับโลก จัดตั้งหน่วยงานระดับประเทศที่มีอำนาจในการกักกันโรค เพื่อเพิ่มพูนศักยภาพและอำนวยการประสานงานระหว่างภาคส่วนต่างๆให้เป็นไปได้สะดวกขึ้น และ **หก** เสริมการประสานงานเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินเพื่อเสริมความแข็งแกร่งของการตอบสนองต่อสถานการณ์โรคโควิด-19

ยุทธศาสตร์รับมือ

ในเชิงยุทธศาสตร์รับมือการระบาดไวรัสโควิด–19 ที่ประเทศต่างๆ ใช้สามารถแบ่งออกเป็น 3 แนวทางหลัก คือ **หนึ่ง** ใช้ภูมิต้านทานกลุ่ม

(Herd immunity) เช่นกรณีสวีเดน ที่มุ่งยุทธศาสตร์สร้างภูมิต้านทานกลุ่ม ไม่ล็อกดาวน์แต่มีผู้สูงอายุเสียชีวิตจำนวนมากในการระบาดช่วงแรก **สอง** กวาดล้างให้เหลือ "**ศูนย์**" จีนเป็นต้นแบบปิดเมืองตรวจหาเชื้อทุกคนหากเกิดปัจจัยเสี่ยงตั้งแต่ 1 ล้านคน 4 ล้านคน หรือ11ล้านคน เช่นกรณีเมืองชิงเต่า มณฑลชานตงของจีน สำนักข่าวซินหัวรายงาน *(15ต.ค.63)* จีนปูพรมตรวจหาเชื้อไวรัสโควิด-19 ครบ 11 ล้านคนภายใน 5 วัน หลังพบผู้ติดเชื้อ 13 คน ติดเชื้อภายในประเทศเชื่อมโยงกับโรงพยาบาลทรวงอก ซึ่งมีผู้ติดเชื้อเดินทางมาจากต่างประเทศมารักษา และแนวทางที่ **สาม** เน้นบรรเทาชะลอการระบาด ไม่สุดขั้วไปด้านใดด้านหนึ่ง ไต้หวัน สิงคโปร์ ญี่ปุ่น รวมทั้งไทยมาแนวนี้เช่นกัน เน้น *"ชะลอการระบาด"* มุ่งตรวจหาเชื้อกลุ่มสัมผัสเสี่ยงเมื่อเกิดการระบาดเป็นหลักไม่ปูพรม

ศ.นพ.ยงให้ความเห็นกรณียุทธศาสตร์ "**ภูมิต้านทานกลุ่ม**" ว่า *"ถามว่าเชื่อมั้ย เชื่อ แต่ยอมรับไม่ได้ที่จะเป็นแบบนั้น"* ศ.นพ.ยง ยกตัวอย่างเมื่อครั้งไข้หวัดใหญ่สเปนระบาดในปี 2461 *"ตอนนั้นประชากรไทยมี 8 ล้านคน ประมาณว่าคนไทย 1 % เสียชีวิตหรือประมาณ 80,000 คน"* โรคสงบมั้ย สงบแต่ใช้เวลา 2 ปี เช่นเดียวกับโรคโควิด-19 ถ้าไม่ทำอะไรเลย ทุกคนดำเนินชีวิตตามปกติ ปล่อยตามยถากรรม การสูญเสียชีวิตของมนุษย์จะมากกว่านี้หลายเท่า

ในประเด็นสร้างภูมิต้านทานกลุ่ม **นาย เทดรอส อัดฮานอม เกรเบรเยซุส** ผู้อำนวยการองค์การอนามัยโลก เคยให้ความเห็นว่า ไม่สนับสนุนแนวทางสร้างภูมิต้านทานกลุ่ม ในรูปแบบที่ประเทศประเทศต่างๆใช้อยู่ คือการปล่อยปละละเลยจนเข้าข่ายผิดศีลธรรม

"ฮู"มองไทย

ความสำเร็จในการรับมือ ไวรัสโควิด-19 ระบาดของไทยและอีกหลายประเทศในเอเชียมีเสียงสะท้อนจากองค์การอนามัยโลกว่า สาเหตุที่ภูมิภาคเอเชีย

สามารถรับมือกับการระบาดของไวรัสโควิด-19 ได้ดีเยี่ยมเพราะความเชื่อมั่นและปฏิบัติตามของประชาชนที่รัฐบาลขอความร่วมมือ นอกจากนี้ประชาชนยังคงปฏิบัติตามมาตรการป้องกันที่ภาครัฐกำหนดต่อเนื่องจนเป็นพฤติกรรม ถึงแม้จำนวนผู้ติดเชื้อจะลดลงก็ตาม แตกต่างจากกลุ่มประเทศในยุโรปที่การ์ดตกเมื่อยอดผู้ติดเชื้อลดลง

ส่วนนาย **เทดรอส อัดฮานอม เกรเบรเยซุส** ผู้อำนวยการ องค์การอนามัยโลกได้กล่าวถึงสำเร็จของไทยในการรับมือกับการระบาดของไวรัสโควิด-19 ผ่านทวิตเตอร์ World Health Organization (WHO) ว่า ไทยเป็นประเทศแรกที่พบผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโควิด-19 นอกประเทศจีน แต่ไทยมีผู้ติดเชื้อต่ำกว่า 4,000 ราย *(ณ 13 พ.ย.63)* มีผู้เสียชีวิต 60 ราย มีประชากร 70 ล้านคน และเป็นประเทศที่ประชากรในชุมชนเมืองหนาแน่นที่สุดในโลก

ผู้อำนวยการ องค์การอนามัยโลก ยังบอกด้วยว่าความสำเร็จของไทยไม่ใช่เรื่องบังเอิญ เพราะ 40 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยได้ทุ่มเทให้กับการลงทุนสำหรับโครงสร้างขั้นพื้นฐานด้านสาธารณสุข ทั้งยังนำกฎอนามัยระหว่างประเทศมาปรับใช้อีกด้วย เขายังกล่าวถึง อสม. กว่า 1 ล้านคนทั่วประเทศที่ทำหน้าที่เป็นหูเป็นตาคอยสอดส่องระบบสาธารณสุขในระดับจังหวัด โดยที่ประเทศไทยได้รับบทเรียนจากการระบาดในอดีต และประสบการณ์ในการรับมือกับสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคซาร์สในปี 2546 (2003)

เปรียบเทียบเอเชียกับยุโรป

มุมมองอีกด้านจาก **ดร.สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์** นักวิชาการอิสระผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐศาสตร์การเมืองและการต่างประเทศ *"ต้องยอมรับว่ารัฐบาลจัดการได้ดี ใช้เครื่องมือได้อย่างมีประสิทธิภาพ"* คือ**ปัจจัยแรก**ที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จในการรับมือกับสถานการณ์ระบาดของไวรัสโควิด-19 ที่ดร.สมชายกล่าวถึง

ปัจจัยที่สอง คือความร่วมมือของประชาชน เช่นการสวมหน้ากากในที่สาธารณะ การเว้นระยะห่างทางสังคม และ **ปัจจัยที่สาม** การเข้าถึงแพทย์สะดวกกว่า เมื่อเทียบกับกลุ่มประเทศในยุโรปหรือสหรัฐอเมริกา คืออีกปัจจัยที่ทำให้ไทยสามารถรับมือกับสถานการณ์ระบาดของไวรัสโควิด-19 ได้ดี

ดร.สมชายวิเคราะห์ว่า สาเหตุที่ประเทศไทยและหลายประเทศในเอเชียสามารถรับมือกับการระบาดของไวรัสโควิด-19ได้ดีกว่ากลุ่มประเทศในยุโรป หรือสหรัฐฯ คือความแตกต่างด้านวัฒนธรรม ของเรา *(ประเทศไทย)* ประชาชนเกือบทั้งหมดปฏิบัติตามมาตรการด้านสาธารณสุขของทางการ เช่น สวมหน้ากากอนามัย เว้นระยะห่าง ล้างมือ ต่างจากในยุโรปที่มีการต่อต้าน โดยยกประเด็นเรื่องสิทธิเสรีภาพเป็นข้ออ้าง อีกประเด็นคือกลุ่มประเทศในยุโรปและสหรัฐฯในช่วงเริ่มต้นของการระบาดของไวรัสโควิด-19 ประเทศในยุโรปไม่ว่า สเปน ฝรั่งเศส อิตาลี หรืออังกฤษ เมื่อเกิดการระบาด ประเทศพวกนี้มองว่า เป็นเรื่องของเอเชียเป็นเรื่องของจีน รัฐมนตรีคนหนึ่งของอิตาลีบอกว่า เป็นเรื่องเล็กน้อยคุมอยู่ก่อนที่อิตาลีจะเจอการระบาดใหญ่ในเวลาต่อมา เป็นเรื่องของความประมาท

ทั้งนี้ ในเดือนกรกฎาคม 2563 เว็บไซต์วีโอเอภาคภาษาไทย นำเสนอบทความเรื่อง "**เจาะลึกวัฒนธรรมการเห็นประโยชน์ส่วนรวมในเอเชียช่วยรับมือโควิด-19**" บทความดังกล่าว อ้างถึงการที่คนอเมริกัน มีทีท่าไม่ให้ความร่วมมือในมาตรการล็อกดาวน์ อีกทั้งยังเรียกร้องให้ยุติคำสั่งดังกล่าว นำไปสู่การคลายล็อกในเดือนมิถุนายน (2563) ทำให้ยอดผู้ติดเชื้อพุ่งสูงขึ้นอีกรอบ ในขณะที่ การสวมหน้ากากอนามัย การเว้นระยะห่างทางสังคมคนในประเทศแถบเอเชียทำตามโดยภาครัฐไม่ต้องตักเตือนมากนัก บทความอ้างความเห็นของ **รศ.** Alan Chong จาก วิทยาลัยนานาชาติศึกษา เอส ราชา รัตนัม ชี้ว่า วัฒนธรรมคือสิ่งที่ทำให้ประเทศแถบเอเชียตะวันออกประสบความสำเร็จ **เขาชี้ว่าสังคมตะวันออก จะมีรูปแบบวัฒนธรรมที่คนในสังคม จะให้ความสำคัญกับคนรอบข้าง** บางคนอาจจะไม่

เชื่อถือในรัฐบาลของตนเอง แต่พวกเขาจะปฏิบัติตามคำสั่งภาครัฐ อย่างเช่นการล็อกดาวน์ให้อยู่ที่บ้าน เพราะสิ่งเหล่านี้สอดคล้องกับความวัฒนธรรมส่วนรวม

ปริศนาของ "ยีน"

"ผมไม่แปลกใจที่ทางสหรัฐฯ ยุโรปเสียชีวิตมากกว่าทางเอเชีย" ศ.นพ.ยงกล่าวพร้อมให้เหตุผลว่า ทางเอเชียเกิดการระบาดน้อยกว่า ดูแลได้ดีกว่า *"อย่างในอิตาลีตอนระบาดเขาตั้งตัวไม่ทันแล้ว ไวรัสโจมตีผู้สูงอายุค่อนข้างเยอะทำให้อัตราการเสียชีวิตของอิตาลีใกล้ 10 %"* ส่วนประเด็นที่ว่า "ยีน" หรือ รหัสควบคุมทางพันธุกรรม ที่แตกต่างระหว่างคนเอเชียกับยุโรปคือส่วนหนึ่งในปัจจัยที่การระบาดในเอเชียไม่รุนแรงเท่าในยุโรปหรือสหรัฐฯหรือไม่ ประเด็นนี้ ศ.นพ.ยงให้ความเห็นว่า

" มีส่วน ถ้าถามว่ามีส่วนมั้ย ผมเชื่อว่ามีส่วน มันต้องศึกษาในแนวลึก ทีเราบอกว่ายีนๆไม่ได้เกี่ยวกับการติดต่อยากหรือไม่ยาก ต้องยอมรับว่า "ยีน" คนยุโรปทำให้เกิดโรคๆหนึ่งได้ง่ายกว่าคนเอเชีย คือโรคที่เกิดจากแข็งตัวของเลือด อันนี้ต้องศึกษา " ศ.นพ.ยงให้ความเห็นทิ้งท้าย

หากนำมุมมองต่อความสำเร็จจากความเห็นจากผลการศึกษาข้างต้นมาขยับให้กระชับยิ่งขึ้นไปอีก เราจะพบว่าปัจจัยสู่ความสำเร็จในการรับมือ การระบาดของไวรัสโควิด-19 ของไทย มาจากปัจจัยด้านหลัก ๆ ดังนี้ คือ ให้การแพทย์นำการเมือง การนำในระดับนโยบายชัดเจน ศักยภาพระบบสาธารณสุขของไทยที่สั่งสมมายาวนานกว่า 2 ทศวรรษ และที่สำคัญคือ ความร่วมมือของประชาชนซึ่งเกี่ยวโยงกับรากฐานทางวัฒนธรรม ทั้งนี้ความสำเร็จที่สามารถควบคุมการระบาดในรอบแรกคือบทเรียนสำคัญ สำหรับการรับมือกับการระบาดระลอกใหม่ที่เริ่มต้นในเดือนธันวาคม2563 และมีผู้ติดเชื้อกระจายไปเกือบทั่วประเทศในช่วงเวลาไม่ถึง 1 เดือน

บทส่งท้าย
การระบาดใหม่ บทเรียนใหม่

การระบาดใหม่ เริ่มต้นอย่างเป็นทางการในวันที่ 17 ธันวาคม 2563 เมื่อ ศบค.รายงานหญิงวัย 67 ปีเจ้าของแพกุ้งในตลาดกลางกุ้งจังหวัดสมุทรสาคร ติดเชื้อไวรัสโควิด-19 การสอบสวนโรคกลุ่มสัมผัสเสี่ยง พบคนในครอบครัว ลูกค้า ลูกจ้างในร้าน และคนทำงานในตลาดติดเชื้อร่วมด้วยรวมเป็น 13 คน เวลานั้นหลายคนเชื่อว่าเป็นการพบผู้ติดเชื้อในประเทศอีกกรณีหนึ่งที่จะค่อยๆคลี่คลายในเร็ววัน เช่นเดียวกับกรณีท่าขี้เหล็กที่กรมควบคุมโรคเพิ่งประกาศปิดเคสไป แต่เมื่อกระทรวงสาธารณสุขตรวจหาเชื้อเชิงรุกกลุ่มคนทำงาน ในตลาดกลางกุ้งและที่อาศัยในหอพักศรีเมือง ซึ่งเกือบทั้งหมดเป็นแรงงานต่างด้าว ผลตรวจที่ออกมาได้เปลี่ยนทิศทางการระบาดของไวรัสโควิด-19 ในไทยไปอีกครั้ง

การตรวจหาเชื้อแรงงานต่างด้าว ชุดแรก 1,443 คน *(19 ธ.ค. 63)* พบติดเชื้อไวรัสโควิด-19 รวม 657 คนหรือ 43 % และในวันถัด ๆ มา เปอร์เซ็นต์ผู้ติดเชื้ออยู่ในระดับใกล้เคียงกัน สัดส่วนผู้ติดเชื้อที่ตรวจพบในกลุ่มคนทำงานในตลาดกลางกุ้งที่สูงกว่า 40 % ได้กระตุกกระดับความกังวลของคนไทยกลับมาอีกครั้งหลังหายไปในช่วงไม่พบผู้ติดเชื้อในประเทศ 100 วัน ต่อจากนั้นเพียงชั่วอึดใจเชื้อไวรัสโควิด-19 เริ่มต้นเดินทางออกจากจังหวัดสมุทรสาครฟุ้งกระจายไปตามเส้นทางค้า

กุ้งลามไปถึง 48 จังหวัดทั่วประเทศ ไล่เรียงจาก นราธิวาส กาญจนบุรี ราชบุรี นครปฐม เข้ากรุงเทพฯ ไปพระนครศรีอยุธยา ขึ้นสุโขทัย ตาก ทะลุไปถึงอุบลราชธานี ฯลฯ

ไวรัสสายพันธุ์ G

การตรวจสอบรหัสสายพันธุกรรมไวรัสที่ระบาดในจังหวัดสมุทรสาครของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์พบว่า เป็นสายพันธุ์ GH เช่นเดียวกับผู้ติดเชื้อจากสถานบันเทิง 1G1 ท่าขี้เหล็ก ที่ระบาดในรัฐยะไข่ *(ช่วงเดือนสิงหาคม2563)* ซึ่งลามข้ามพรมแดนมาจากอินเดียอีกทอดหนึ่ง ก่อนกระจายไปทั่วเมียนมา ผลการตรวจดังกล่าวยืนยันความเชื่อที่ว่า จุดเริ่มต้นของการระบาดที่ตลาดกลางกุ้งน่าจะเกี่ยวพันกับกลุ่มแรงงานที่ลักลอบเข้าเมือง

ไวรัสสายพันธุ์ G ที่มาจากเพื่อนบ้านฝั่งตะวันตกต่างจากสายพันธุ์ที่ระบาดครั้งแรกในไทย ที่เดินทางมาไทยพร้อมกับนักท่องเที่ยวมาจากเมืองอู่ฮั่น ซึ่งเป็นสายพันธุ์ S และ L เป็นหลัก แพทย์ผู้เชี่ยวชาญระบุว่าปัจจุบัน 90 % ของไวรัสโควิด-19 ที่ระบาดไปทั่วโลกปัจจุบันเป็นสายพันธุ์ G

สถานะของตลาดกลางกุ้งเวลานั้นคือซูเปอร์สเปรดเดอร์ หรือแหล่งแพร่ระบาดใหม่ จังหวัดสมุทรสาครประกาศให้ตลาดกลางกุ้งและหอพักศรีเมืองเป็นพื้นที่ห้ามเข้าออกเด็ดขาด 14 วัน *(19 ธ.ค.63)* ประมาณว่ามีแรงงานต่างด้าวถูกกักตัวในหอพักดังกล่าว 2,800 คน และ ศบค.ประกาศให้จังหวัดสมุทรสาครเป็นพื้นที่ควบคุมสูงสุด *(มีผู้ติดเชื้อจำนวนมากและมีมากกว่า 1 พื้นที่)* มีการตรวจหาเชื้อเชิงรุกกลุ่มแรงงานในจังหวัดสมุทรสาคร สร้างโรงพยาบาลสนามหรือศูนย์ห่วงใยคนสาคร 9 แห่งจำนวน 3,620 เตียง เพื่อรองรับผู้ป่วย

นาย**ธีรพัฒน์ คัชมาตย์** รองผู้ว่าราชการ จังหวัดสมุทรสาคร สรุป

สถานการณ์ตลาดกลางกุ้งในช่วง 1 เดือนแรก *(ณ18ม.ค.64)* ว่า พบผู้ป่วยยืนยันสะสมทั้งสิ้น 4,879 คน มีทั้งคนไทยและต่างด้าว รักษาหาย 3,059 คน อยู่ระหว่างการรักษา 1,619 คน เสียชีวิต 1 คน ทั้งนี้เฉพาะวันที่ 26 มกราคม 2564 ยอดผู้ป่วยใหม่ทำสถิติสูงสุดใหม่ 937 คน สูงสุดนับแต่ไวรัสโควิด-19 ระบาดในประเทศไทย *(การระบาดรอบแรกยอดผู้ป่วยใหม่สูงสุด 188 คน ในวันที่ 22 มี.ค.63)* อนึ่งนับจากเกิดการระบาดรอบสองถึงปลายเดือนมกราคม 2564 จังหวัดสมุทรสาครตรวจเชิงรุกไปแล้ว 155,007 คน และมีผู้ติดเชื้อ 8,167 คน

ระบาดรอบแรกรุนแรงกว่า

คาบเกี่ยวกับกรณีระบาดตลาดกลางกุ้ง มีการระบาดที่บ่อนพนันในจังหวัดระยอง ตราด ชลบุรี รวมไปถึงบ่อนไก่ที่จังหวัดอ่างทอง สถานบันเทิงในกรุงเทพ-มหานครฯ ศบค.รายงานว่า กรณีบ่อนพนันภาคตะวันออก *(ระยอง ชลบุรี จันทบุรี)* พบผู้ป่วยเชื่อมโยง 704 คน กระจายไปหลายจังหวัด มีผู้เสียชีวิต 2 คน *(15 ธ.ค.63-13 ม.ค.64)* ส่วนกรณีบ่อนไก่ ที่จังหวัดอ่างทอง *(9ม.ค.64)* มีผู้ป่วยเชื่อมโยง 129 คน กระจายไป 8 จังหวัด และกรณีสถานบันเทิงในกรุงเทพฯมีผู้ป่วยเชื่อมโยง 197 คนและเสียชีวิต 1 คน *(18 ธ.ค.63.-13ม.ค.64)*

ซูเปอร์สเปรดเดอร์ที่ผุดขึ้นติด ๆ กันเพิ่มอำนาจการระบาดให้กับคลื่นระบาดใหม่ จำนวนผู้ป่วยสะสมเพิ่มจาก 4,237 คน ในวันที่ 14 ธันวาคม 2563 เป็น 10,343 คน ในวันที่ 20 มกราคม 2564 หรือเพิ่มขึ้น 6,106 คน ภายในเวลา 37 วัน หาก **นพ.ทวีศิลป์** โฆษก ศบค.ยืนยัน *"การระบาดรอบใหม่รุนแรงน้อยกว่ารอบแรก"* โดยอ้างเปอร์เซ็นต์การเสียชีวิตจากการระบาดใหม่ต่ำกว่าการระบาดรอบแรก *"ผู้ติดเชื้อรอบแรกมี 4,237 คน เสียชีวิต 60 คน คิดเป็น 1.42 % แต่การระบาดใหม่มีผู้ป่วย 8,416 คน เสียชีวิต 11 คน คิดเป็น 0.13 %"* โฆษก ศบค. ยืนยันระหว่างการแถลงในวันนั้น

แบ่งพื้นที่ตามสถานการณ์

การรับมือกับคลื่นระบาดรอบใหม่รัฐบาลไม่ใช้มาตรการล็อกดาวน์ (ปิดเมือง) เหมือนการระบาดรอบแรก แต่ใช้วิธีที่ศบค.เรียกว่า "**แบ่งพื้นที่ตามสถานการณ์**" ด้วยการกำหนดพื้นที่ตามความเสี่ยงโดยสื่อระดับความรุนแรง สูง-กลาง-ต่ำ ผ่านสีไล่เรียงจาก แดงเข้ม แดง ส้ม เหลือง เขียว ในการแถลงผ่านโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจฯ **พล.อ.ประยุทธ์** นายกฯและรมว.ว่าการกระทรวงกลาโหม *(22ธ.ค.63)* ได้กล่าวถึงผลกระทบ 3 ประการที่ไทยต้องเผชิญจากการระบาดใหม่ว่า **หนึ่ง** เศรษฐกิจโลกฟื้นตัวช้ากว่าที่คาดการณ์ซึ่งส่งผลให้เศรษฐกิจฟื้นตัวช้ากว่าที่คาดการณ์ตามไปด้วย **สอง** ต้องระมัดระวังมาตรการผ่อนคลายให้คนต่างชาติเข้าประเทศต่อไป และ **สาม** เมื่อสถานการณ์ระบาดของไวรัสโควิด-19 ของโลกแย่ลง *"เราต้องตั้งการ์ดให้สูงขึ้น"* และนายกฯยืนยันหลักคิดที่ใช้ในการขับเคลื่อนมาตรการว่า *"การเข้มงวดเพื่อปกป้องสุขภาพของประชาชน และสาธารณสุขของประเทศเป็นวิธีปกป้องความเสียหายต่อเศรษฐกิจไม่ให้รุนแรงกว่าที่เราเจออยู่"*

วันที่ 4 มกราคม 2564 รัฐบาลประกาศ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน ฉบับที่ 16 เพื่อเป็นเครื่องมือหลักในการจัดการกับสถานการณ์ระบาดรอบใหม่ พ.ร.ก.ฉุกเฉินฉบับดังกล่าว มีข้อกำหนดให้ปฏิบัติ 8 ข้อ อาทิ **หนึ่ง** ห้ามใช้อาคารหรือสถานที่เสี่ยงต่อการแพร่โรค **สอง** ห้ามจัดกิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่โรค **สาม** การปิดสถานที่เสี่ยงต่อการแพร่โรค **สี่** กำหนดเงื่อนไขในการเปิดบริการ เช่น การจัดที่นั่งในร้านให้เป็นไปตามแนวเว้นระยะห่างทางสังคม ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในร้าน **ห้า** มาตรการที่เหมาะสม เช่น ให้อำนาจผู้ว่าราชการห้ามการใช้พื้นที่ พาหนะ หรืองดกิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการระบาด เป็นต้น

นอกจากนี้ยังประกาศให้ 28 จังหวัดเป็นพื้นที่ควบคุมสูงสุด ก่อนประกาศ พ.ร.ก.ฉุกเฉินฯฉบับที่ 17 ยกระดับ ควบคุม พื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด 5 จังหวัด คือ จันทบุรี ชลบุรี ตราด ระยอง และสมุทรสาครเป็นพื้นที่ ***"ควบคุมสูงสุดและ***

เข้มงวด" ต้องมีมาตรการเข้มงวดอย่างยิ่ง เพื่อสกัดและยับยั้งการระบาดของโรคอย่างรวดเร็วและเด็ดขาด ด้วยการตั้งจุดตรวจ หรือ จุดสกัดเพื่อคัดกรองการเดินทางเข้าออกพื้นที่อย่างเข้มข้น การเดินทางเข้าออกพื้นที่ ต้องแสดงเหตุผลและความจำเป็น โดยแสดงบัตรประจำตัวประชาชน หรือ บัตรแสดงอื่น ๆ ควบคู่กับเอกสารรับรองความจำเป็นที่ออกโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในพื้นที่

เหตุผลที่ไม่ล็อกดาวน์

แม้การระบาดรอบใหม่วงระบาดผู้ติดเชื้อกว้างกว่า และจำนวนผู้ติดเชื้อมากกว่าการระบาดรอบแรก แต่ผลกระทบต่อภาคเศรษฐกิจไม่รุนแรงเท่ารอบแรก เนื่องจากรัฐบาลพยามรักษาสมดุลระหว่างสาธารณสุขกับเศรษฐกิจ เลือกใช้มาตรการแบ่งพื้นที่ตามสถานการณ์ซึ่งข้อกำหนดไม่เข้มข้นเท่าการล็อกดาวน์โดยควบคุมเฉพาะพื้นที่ หรือ สถานที่เสี่ยง ทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจยังขยับตัวได้

การที่รัฐบาลตัดสินใจไม่ใช้มาตรการล็อกดาวน์ ที่ประสบความสำเร็จในการควบคุมการระบาดรอบแรก เชื่อว่ามาจาก 3 สาเหตุหลักคือ **หนึ่ง** มาตรการล็อกดาวน์มีต้นทุนทางเศรษฐกิจมหาศาล **สอง** บทเรียนจากการรับมือกับการระบาดรอบแรกทำให้กระทรวงสาธารณสุขรู้จักโรคโควิด-19 มากขึ้น และมั่นใจว่ากลยุทธ์เดินสายกลางเน้นเข้าถึงและรุกตรวจผู้สัมผัสเสี่ยง สามารถรับมือกับการระบาดใหม่ได้ และ **สาม** คือการมาถึงของวัคซีนป้องกันไวรัสโควิด-19 ที่ผู้ผลิตยาหลายค่ายทยอยประกาศความสำเร็จในการพัฒนาช่วงปลายปี 2563 บางประเทศเริ่มทยอยฉีดให้กับประชาชนตั้งแต่ปลายปี 2563 ส่วนประเทศไทย กระทรวงสาธารณสุขกางแผนฉีดวัดซีนให้คนไทยเข็มแรกวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2564* ซึ่งต่าง

** รัฐบาลมีแผนฉีดวัคซีน ระยะแรกให้กลุ่มเป้าหมาย 19 ล้านคน ประกอบด้วยบุคลากรทางการแพทย์17 ล้านคนโดยประมาณ กลุ่มมีโรคประจำตัวเช่น โรคทางเดินหายใจเรื้อรัง โรคหัวใจ โรคเบาหวาน 6.1 ล้านคน ผู้มีอายุ 60 ปี ขึ้นไป 11 ล้านคน และเจ้าหน้าที่ควบคุมที่มีโอกาสสัมผัสผู้ป่วย15,000 คน และระยะสองฉีดในเดือนพฤษภาคม 2564*

จากการระบาดรอบแรกที่ความรู้เกี่ยวกับไวรัสโควิด-19 เกือบเป็น *"ศูนย์"* ไม่มียารักษาโดยตรง และไม่มีวัคซีน

ยืดเยื้อ จีดีพี หาย 3-4 %

ต่อผลกระทบด้านเศรษฐกิจจากการระบาดใหม่ แบงก์ชาติประเมินว่า "จะไม่รุนแรงเหมือนการระบาดรอบแรก" นางสาว **ชญาวดี ชัยอนันต์** ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายเศรษฐกิจมหภาค แบงก์ชาติ สรุประหว่างแถลงผลกระทบต่อเศรษฐกิจจากการระบาดใหม่ และประเมินผลจากการระบาดรอบใหม่ต่อเศรษฐกิจไว้ 3 สถานการณ์ คือ กรณีที่**หนึ่ง** รัฐบาลใช้มาตรการควบคุมการระบาดปานกลาง และควบคุมการระบาดได้ผล ใช้เวลาประมาณ 2 เดือน จะกระทบ จีดีพี 1-1.5% **สอง** ใช้มาตรการควบคุมเข้มงวด สามารถควบคุมการระบาดได้ภายใน 1 เดือน ผลกระทบ จีดีพี 2-2.5% และกรณีที่**สาม** ใช้มาตรการปานกลางไม่ได้ผล จำนวนผู้ติดเชื้อยังเพิ่มต่อเนื่อง รัฐบาลต้องใช้มาตรการเข้มงวด สถานการณ์ยืดเยื้อจะกระทบ จีดีพี 3-4 %

ส่วนแนวโน้มเศรษฐกิจในระยะต่อไปขึ้นอยู่กับว่า จะเกิดการระบาดรอบสามหรือไม่ การกระจายวัคซีน และมาตรการเยียวยาเศรษฐกิจที่รัฐบาลจะขับเคลื่อนออกมา อย่างไรก็ดีแบงก์ชาติมองว่า การระบาดใหม่ทำให้หลายธุรกิจและครัวเรือนมีฐานะการเงินเปราะบางมากขึ้น การช่วยเหลือที่ทันการณ์และตรงจุด จำเป็นและเร่งด่วน

มาตรการเยียวยา

ในการรับมือกับผลกระทบด้านเศรษฐกิจจากการระบาดใหม่ รัฐบาลยังวางใจมาตรการเพิ่มสภาพคล่อง อุดหนุนส่วนค่าบริการสาธารณูปโภค ฯลฯ เช่นเดียวกับมาตรการเยียวยาและฟื้นฟู จากผลกระทบในการระบาดในรอบแรกปี 2563

มาตรการเพิ่มสภาพคล่องให้ผู้ได้รับผลกระทบจากการระบาดใหม่ รัฐบาลประกาศมาตรการ "**เราชนะ**" จ่ายเงินเยียวยา 2 เดือน 7,000 บาท *(ก.พ.-มี.ค.64)* โดยคาดมีผู้ได้รับสิทธิ 31.1 ล้านคน กระจายไปยังกลุ่มผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ 14 ล้านคนโดยประมาณ กลุ่มที่ร่วมโครงการคนละครึ่ง และเราเที่ยวด้วยกัน ซึ่งอยู่ในระบบการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ G-wallet ที่ผ่านการคัดกรองคุณสมบัติประมาณ 16.8 ล้านคน และกลุ่มที่ไม่อยู่ในฐานข้อมูลของรัฐอีกจำนวนหนึ่ง รวมแล้วใช้งบประมาณ 2.22 แสนล้านบาท

ตามด้วยการลดภาระค่าไฟฟ้า เช่น ใช้ไม่เกิน 90 หน่วย ได้สิทธิใช้ไฟฟรี กรณีใช้เกิน 90 หน่วย ๆ แรก ฟรี ส่วนที่เกินคิดค่าไฟฟ้าตามปกติ และค่าน้ำลดเฉลี่ย 10 % นาน 2 เดือน *(ก.พ.-มี.ค.64)* ยืดเวลาการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีหัก ณ ที่จ่าย และภาษีมูลค่าเพิ่ม เช่น ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับปีภาษี 2563 *(แบบ ภ.ง.ด.90 และแบบ ภ.ง.ด.91)* เลื่อนกำหนดยื่นแบบจากภายในเดือนมีนาคม 2564 เป็นมิถุนายนปีเดียวกัน เฉพาะการยื่นผ่านอินเตอร์เน็ต และมาตรการลดอัตราเงินสมทบประกันสังคม 2 เดือน *(ก.พ.-มี.ค.64)* เช่น ผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ลดอัตราเงินสมทบเหลือ 0.5 % *(เดิม3%)* ส่วนเงินสมทบจากนายจ้าง 3% และรัฐ 2.7 % เท่าเดิม ส่วนผู้ประกันตนตามมาตรา 39 ลดเงินนำส่งจาก 278 บาทต่อเดือนเหลือ 38 บาทต่อเดือน เป็นต้น

ความเปราะบางที่เพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ดี แม้ไม่มีการล็อกดาวน์ แต่มาตรการแบ่งพื้นที่ตามสถานการณ์ส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจไม่น้อย เพราะพื้นที่ควบคุมสูงสุด 28 จังหวัด ซึ่งครองสัดส่วนทางเศรษฐกิจถึง 75 % สถานประกอบการที่เสี่ยงต่อการแพร่ระบาดโรคถูกสั่งปิด เช่น กรุงเทพมหานคร สั่งปิด 25 สถานที่เสี่ยง อาทิ สวนน้ำ สวนสนุก ร้านอินเตอร์เน็ต สปา นวดแผนโบราณ ผับ ร้านอาหารนั่งทานเปิดได้ระหว่าง 6.00-

19.00 น. *(พล.อ.ประยุทธ์นายกฯและรมว.กระทรวงกลาโหมในฐานะ ศบค.ได้ยกเลิกคำสั่งดังกล่าว และเปลี่ยนเป็นเปิดได้ถึง 21.00 น. ตามข้อร้องเรียนของนายกสมาคมภัตตาคารไทย)* ตั้งแต่วันที่ 2-17 มกราคม 2564 แม้กทม.เริ่มคลายล็อกให้ 13 ธุรกิจ อาทิ ร้านเกม ร้านอินเตอร์เน็ตให้กลับมาเปิดได้ *(22ม.ค.64)* แต่ผลกระทบก็เกิดขึ้นแล้ว

มาตรการปิดธุรกิจบางประเภทและอนุญาตให้เปิดบริการบางประเภท แต่มีข้อกำหนดในการให้บริการ เช่น จำกัดเวลา หรือ จำกัดจำนวนลูกค้าที่รับบริการต่อครั้ง เป็นต้น ข้อจำกัดดังกล่าวมีผลกระทบต่อรายได้ของธุรกิจโดยตรง ขณะที่อุตสาหกรรมท่องเที่ยว แหล่งจ้างแรงงานใหญ่ แผนเปิดรับนักท่องเที่ยวต่างชาติต้องหยุดชะงักไปโดยปริยาย ทั้งจากสถานการณ์ระบาดจากภายนอกและภายในประเทศ เช่นเดียวกับนักท่องเที่ยวในประเทศ โรงแรมในเมืองท่องเที่ยวหลัก และเมืองรองกลับมาเผชิญสภาพไร้แขกเข้ามาเช็กอินน์ เช่นเดียวกับช่วงล็อกดาวน์ปี 2563 อีกครั้ง เงื่อนไขดังกล่าวส่งผลให้แรงงานจำนวนมากโดยเฉพาะในภาคบริการเสี่ยงถูกเลื่อนฐานะเป็นผู้เสมือนการว่างงาน ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่ซ้ำเติมทั้งธุรกิจและครัวเรือน ที่ผลกระทบจากการระบาดรอบแรกยังไม่หายดี ให้หนักหน่วงยิ่งขึ้นไปอีก

การผ่อนคลายเริ่มต้นเมื่อสถานการณ์ในหลายจังหวัดไม่พบผู้ป่วยต่อเนื่อง ยกเว้นจังหวัดสมุทรสาครที่จำนวนผู้ป่วยยังเพิ่มขึ้นจากการคัดกรองเชิงรุกกลุ่มแรงงานต่างด้าว และกรุงเทพฯ-ปริมณฑล ที่ยอดพบผู้ป่วยยังขยับขึ้น ที่ประชุมศบค.ชุดใหญ่ *(29ม.ค.64)* มีมติผ่อนคลายมาตรการ ด้วยการจัดแบ่งพื้นที่ตามสถานการณ์ใหม่ โดยจังหวัด สมุทรสาคร คงเป็นพื้นที่ **ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด** *(สีแดงเข้ม)* **ส่วนพื้นที่ควบคุมสูงสุด***(สีแดง)* มี 4 จังหวัด คือกรุงเทพฯ และปริมณฑลอีก 3 จังหวัด *(สมุทรปราการ ปทุมธานี นนทบุรี)* จากเดิมมี 28 จังหวัด **พื้นที่ควบคุม***(สีส้ม)* 20 จังหวัด **พื้นที่เฝ้าระวังสูง***(สีเหลือง)* 17 จังหวัด และ**พื้นที่**

เฝ้าระวัง*(สีเขียว)* 35 จังหวัด พร้อมขยายเวลา ลดข้อห้ามในการทำการค้าเพิ่มเติม เช่น สมุทรสาคร ร้านอาหารเปิดได้ถึง 21.00 น. แต่โรงเรียนยังไม่อนุญาตให้เปิดการเรียนการสอน

กรุงเทพฯ และ 3 จังหวัดซึ่งอยู่ในพื้นที่ควบคุมสูงสุด (สีแดง) ร้านอาหารเปิดได้ถึง 23.00 น. แต่ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และยังไม่อนุญาตให้ผับ บาร์ คาราโอเกะ เปิดบริการ ส่วนพื้นที่ควบคุม(สีส้ม) 20 จังหวัด ผับ บาร์ คาราโอเกะ เปิดได้ถึง 23.00 น. ร้านอาหารเปิดได้ถึง 23.00 น. และจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้จนถึงเวลาร้านปิด แสดงดนตรีได้ แต่งดเต้นรำ พื้นที่เฝ้าระวังสูง(สีเหลือง) 17 จังหวัด และพื้นที่เฝ้าระวัง(สีเขียว) 35 จังหวัด ร้านอาหาร บาร์ คาราโอเกะผับ เปิดได้เช่นเดียวกับพื้นที่ควบคุม ส่วนโรงเรียนในพื้นที่สีแดง ศบค. ให้จัดการเรียนแบบผสมผสาน หรือ เรียนทั้งในห้องเรียนและออนไลน์ ส่วนพื้นที่สีส้ม เหลือง เขียว รวม 72 จังหวัด เปิดการเรียนการสอนได้ตามปกติ โดยประกาศดังกล่าวมีผลตั้งแต่ 1 กุมภาพันธ์ 2564

วัคซีนคือความหวัง

นักเศรษฐศาสตร์หลายสำนักมองคล้าย ๆ กันว่า สถานการณ์การระบาดไวรัสโควิด-19 ของโลกที่จำนวนผู้ป่วยสะสมทั่วโลกทะลุ 100 ล้านคน *(26 ม.ค. 64)* กำลังถึงจุดสูงสุด หลังประเทศต่าง ๆ เริ่มทยอยฉีดวัคซีน สำนักข่าวบลูมเบิร์กรายงาน *(27ม.ค.64)* วัคซีนป้องกันเชื้อไวรัสโควิด-19 ฉีดไปแล้ว 71.3 ล้านโดสใน 57 ประเทศ ขณะที่ ศ.นพ.ยง ระบุ ในเฟซบุ๊ค “Yong Poovarawan” *(29ม.ค.64)* “ขณะนี้ทั่วโลกเพิ่มการฉีดวัคซีนป้องกันเชื้อโควิด-19 วันละ 10 ล้านโดส คาดการณ์สิ้นเดือนมกราคม *(2564)* จะมียอดฉีดวัคซีนราว 100 ล้านโดส”

ยอดฉีดวัคซีนที่เพิ่มมากขึ้น ๆ ถูกเชื่อมโยงกับการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก ไอเอ็มเอฟ *(กองทุนการเงินระหว่างประเทศ)* คาดการณ์เศรษฐกิจโลกปี 2564

จีดีพีจะขยายตัว 5.5 % *(เดิม5.2%)* แต่ปรับลดคาดการณ์จีดีพีอาเซียนเหลือ 5.2 % *(เดิม 6.2 %)* จีดีพีไทยเหลือ 2.7 % *(เดิม4%)* ขณะเดียวกันกระทรวงการคลังปรับ คาดการณ์จีดีพีปี 2564 (ครั้งที่1) เหลือ 2.8 % (เดิม 4.5%) จากผลการระบาดของไวรัสโควิด-19 ในหลายประเทศรวมทั้งประเทศไทย ซึ่งส่งผลกระทบต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

วัคซีนทำให้โลกมีความหวัง การระบาดใหม่ไม่รุนแรงเท่าการระบาดรอบแรก แต่มีผลกระทบต่อชีวิตและเศรษฐกิจเช่นเดียวกัน.

◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇◇

ภาคผนวก

ลำดับเหตุการณ์ไทย สู้โควิด-19

ธันวาคม 2562

- 1 ธ.ค. — WHOได้รับรายงานพบผู้ป่วยปอดอักเสบในเมืองอู่ฮั่นจากจีน

มกราคม 2563

- 3 ม.ค. — กรมควบคุมโรคเริ่มคัดกรองผู้เดินทางจากต่างประเทศที่ท่าอากาศยาน
- 13 ม.ค. — พบผู้ติดเชื้อโควิด-19 รายแรกในไทยมาจากอู่ฮั่น
- 31 ม.ค. — พบคนไทยคนแรกติดเชื้อโควิด-19

กุมภาพันธ์

- 11 ก.พ. — WHO ตั้งชื่อโรคโควิด-19

มีนาคม

- 1 มี.ค. — คนไทยคนแรกเสียชีวิตจากโรคโควิด-19
- 4 มี.ค. — เกิดกรณีซูเปอร์สเปรดเดอร์ที่สนามมวยลุมพินี
- 10 มี.ค. — เริ่มมาตรการชอฟต์โลน 1.5 แสนลบ
- 13 มี.ค. — ตลาดหุ้นผันผวนดัชนีลดลง 111.52 จุด
- 16 มี.ค. — นักลงทุนเริ่มเทขายตราสารหนี้
- 21 มี.ค. — กทม.สั่งปิด 26 สถานที่เสี่ยง
- 24 มี.ค. — เริ่มมาตรการเยียวยาทางเศรษฐกิจ

เมษายน

- 3 เม.ษ. — ประกาศเคอร์ฟิว
- 7 เม.ษ. — ครม.อนุมัติ พ.ร.ก. 3 ฉบับ*

พฤษภาคม

- 3 พ.ค. — คลายล็อกเฟส (1)
- 13 พ.ค. — มีผู้ติดเชื้อ "คูนย์"คนวันแรก
- 20 พ.ค. — กนง.ลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายเหลือ 0.5%

กรกฎาคม

- 1 ก.ค. — อนุญ เดิน
- 24 ก.ค. — ไม่พ ต่อเ

สิงหาคม

- 7 ส.ค.
- 13 ส.ค.
- 17 ส.ค.

กันยายน

- 8 ก.ย.
- 22 ก.ย.

สด

ลำดับเหตุการณ์ไทยสู้โควิด-19

2562

1ธ.ค. มีรายงานพบผู้ป่วยปอดอักเสบในเมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย เมืองเศรษฐกิจอันดับ 8 ของจีน

31 ธ.ค. องค์การอนามัยโลก ได้รับรายงานจากจีนว่า พบผู้ป่วยปอดอักเสบเป็นกลุ่มก้อนจำนวน 27 ราย ในเมืองอู่ฮั่น

2563

1 ม.ค. จีนปิดตลาดอาหารทะเล หัวหนัน ซึ่งถูกระบุว่าเป็นต้นตอการระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019

3 ม.ค. *(1)* จำนวนผู้ติดเชื้อในจีนเพิ่มเป็น 44 คนทุกคนเกี่ยวข้องกับตลาดอาหารทะเล หัวหนัน ช่วงนั้นมีเที่ยวบินตรงจากอู่ฮั่นเข้าไทย 5 เที่ยวบินต่อวัน

(2) กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ยกระดับปฏิบัติการจากภาวะปกติ เป็นการจัดการภาวะฉุกเฉินระดับที่ 1 **เริ่มคัดกรองผู้เดินทางมาจากเมืองอู่ฮั่นที่ท่าอากาศยาน สุวรรณภูมิ ดอนเมือง ภูเก็ต เชียงใหม่ ฯลฯ**

4 ม.ค. กระทรวงสาธารณสุข เปิดศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน

7 ม.ค **สุวี เจี้ยนกั๋ว** นักวิทยาศาสตร์ด้านไวรัสวิทยาชาวจีน ระบุเชื้อโรคที่พบในตัวผู้ป่วยเป็นไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 หรือไวรัสโควิด-19

11 ม.ค. จีนเผยข้อมูลพันธุกรรมไวรัสโคโรนาที่ตรวจพบครั้งแรก

13 ม.ค. กระทรวงสาธารณสุขยืนยัน นักท่องเที่ยวหญิงชาวจีนวัย 61 ปี จากเมืองอู่ฮั่น ติดเชื้อไวรัสโควิด-19 คนแรกในไทย และรายแรกที่ตรวจพบนอกประเทศจีน

15 ม.ค. กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ยกระดับศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินเป็นระดับ 2

17 ม.ค. ไทยพบผู้ติดเชื้อไวรัสโควิด-19 รายที่ 2 เป็นนักท่องเที่ยวหญิงชาวจีนวัย 74 ปี มาจากเมืองอู่ฮั่น

22 ม.ค. กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ยกระดับศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินเป็นระดับ 3

23 ม.ค. *(1)* อู่ฮั่นประกาศปิดเมือง *(ล็อกดาวน์)* ปิดระบบขนส่ง ยกเลิกสายการบินขาออก ควบคุมการเข้าออกจากที่พักของพลเมือง

(2) ไทยพบผู้ติดเชื้อไวรัสโควิด-19 รายที่ 5 เป็นนักท่องเที่ยวหญิงชาวจีนวัย 33 ปีเดินทางมาจากเมืองอู่ฮั่น

24 ม.ค. ผู้ติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ในจีนกระจายไป 28 เมือง มีผู้ติดเชื้อยืนยัน 830 ราย เสียชีวิต 26 ราย พบผู้ป่วยนอกประเทศจีนใน 15 ประเทศ สิงคโปร์ แนะนำประชาชนหลีกเลี่ยงการเดินทางไปเมืองอู่ฮั่น

25 ม.ค. สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย ฝรั่งเศส อพยพพลเมืองออกจากเมืองอู่ฮั่น

27 ม.ค. จีนปิดเมืองเพิ่มเป็น 13 เมือง ประกอบด้วย อู่ฮั่น เจ้อเจียง เจิ้งโจว ซื่อปี้ หวงกัง ลีฉวน จิ่นโจว เฉียนเจียง เซียนเถา หวงสือ เสียนหนิง เสี้ยวถ่าน และ เอินซือ กระทบประชากร 33 ล้านคน พร้อมระดมแพทย์ 6,000 คน จากทั่วประเทศเข้าสู่เมืองอู่ฮั่น

28 ม.ค. พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการ *(รมว.)* กระทรวงกลาโหมตั้งนาย อนุทิน ชาญวีรกุล รองนายกฯ และรมว. กระทรวงสาธารณสุข เป็นประธานคณะกรรมการแก้ไขปัญหา โควิด-19

30 ม.ค. องค์การอนามัยโลก ประกาศว่าการระบาดของโรคโควิด-19 เป็นภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข ระหว่างประเทศ

31 ม.ค. *(1)* จีนยกระดับป้องกันการระบาดไวรัสโควิด-19 ด้วยการหยุดให้บริการรถบัส รถไฟใต้ดิน เรือ รถไฟ และเครื่องบิน ใน 15 เมืองประกอบด้วย อู่ฮั่น หวงกัง ซื่อปี้ เจิ้งโจว เจ้อเจียง เอินซือ เสี้ยวถ่าน เสียนหนิง หวงสือ เซียนเถา เฉียนเจียง จิ่นโจว ลีฉวน กวางโจว และเทียนจิน ปักกิ่งยกเลิกการฉลองเทศกาลตรุษจีน

(2) สายการบินหลายสาย อาทิ บริติช แอร์เวย์ส เคแอลเอ็ม ลุฟท์ฮันซ่า ฟินแอร์ EL AL อิสราเอล แอร์ไลนส์ แอร์แคนาดา อีวาแอร์ แอร์โซล ไลอ้อนแอร์ และแอร์อินเดีย ยกเลิกเที่ยวบินไปกลับจีนชั่วคราว

(3) กระทรวงสาธารณสุขแถลงพบผู้ป่วยใหม่ 5 ราย ผู้ป่วยสะสมรวม 19 ราย รักษาหายกลับบ้าน 7 ราย รักษาตัวในโรงพยาบาล 12 ราย ผู้ป่วยใหม่ 5 ราย 4 รายเดินทางมาจากเมืองอู่ฮั่น **อีก 1 รายชายไทยวัย 50 ปี อาชีพขับแท็กซี่ นับเป็นการติดเชื้อจากคนสู่คนครั้งแรกในไทย**

4 ก.พ. ไทยพบผู้ติดเชื้อไวรัสโควิด-19 เพิ่ม 6 ราย โดย 2 ราย เป็น สามี-ภรรยามีประวัติเดินทางไปญี่ปุ่น อีก 2 ราย ขับรถโดยสารไม่ประจำทางให้นักท่องเที่ยวจีน และอีก 2รายเป็นนักท่องเที่ยวชาวจีน

5 ก.พ. คณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) ประชุมครั้งที่1/2563 มีมติเอกฉันท์ลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายลง 0.25% เหลือ 1 %

11 ก.พ. *(1)* องค์การอนามัยโลกตั้งชื่อโรคที่เกิดจากไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ว่า **โรคโควิด-19** หรือ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

(2) คณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยอนุกรมวิธานของไวรัสICTV ตั้งชื่อไวรัสที่ค้นพบใหม่ว่า SARS-COV-2

(3) ไทยปฏิเสธให้เรือสำราญ **เวสเตอร์ดัม** (Westerdam) สัญชาติเนเธอร์แลนด์-สหรัฐฯ เข้าเทียบท่าที่ท่าเรือแหลมฉบัง หลังถูกปฏิเสธจากฟิลิปปินส์ญี่ปุ่น และ เกาหลีใต้ ก่อนที่กัมพูชา อนุญาตให้เทียบท่าที่ท่าเรือสีหนุวิลล์

16 ก.พ. อิสราเอลเริ่มมาตรการกักตัวผู้เดินทางมาจาก จีน ไทย สิงคโปร์ เขตบริหารพิเศษ ฮ่องกง และมาเก๊า ก่อนเข้าประเทศ

18 ก.พ. กระทรวงสาธารณสุขเพิ่มเกณฑ์คัดกรอง เพิ่มผู้เดินทางจากญี่ปุ่นและสิงคโปร์ และยกระดับมาตรการรับมือการระบาดโควิดเป็นระดับ 3 หรือทุกจังหวัดต้องมีโรงพยาบาลที่สามารถรองรับผู้ป่วยโควิดได้อย่างน้อย 1 แห่ง

1 มี.ค. **ชายไทยวัย 35 ปี เสียชีวิตจากโรคโควิด-19 คนแรกของประเทศ**

2 มี.ค. *(1)* อนุทิน รองนายกฯและรมว.กระทรวงสาธารณสุข ประกาศให้โรคโควิด -19 เป็นโรคติดต่อร้ายแรง

(2) กระทรวงสาธารณสุขประกาศให้ อิตาลี อิหร่าน เกาหลีใต้ จีน ฮ่องกง และมาเก๊า เป็นเขตโรคติดต่ออันตราย

4 มี.ค. *(1)* พล.อ.ประยุทธ์ นายกฯและรมว.กระทรวงกลาโหม ลงนามคำสั่งนายกฯ 72/2563จัดตั้ง**ศูนย์ข้อมูลมาตรการแก้ไขปัญหาจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19)**

(2) รัฐบาลอพยพพลเมืองไทย 138 คน จากเมืองอู่ฮั่นกลับไทย

6 มี.ค. สนามมวยลุมพินี จัดการแข่งขันชกมวยรายการ "**ศึกลุมพินี แชมเปี้ยนเกริกไกร**" ก่อนสนามมวยกลายเป็น แหล่งแพร่กระจายโรคระบาดอย่างรวดเร็ว (Super Spreader) ไปทั่วประเทศ

7 มี.ค. แรงงานไทยที่ลักลอบทำงานในเกาหลีใต้ (ผีน้อย) จากเมือง**คยองซัง**(Gyeongsang) และเมือง**แทกู**(Daegu) เดินทางถึงไทยจำนวน 80 คนโดยประมาณ หลบหนีการกักตัวจากท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ สร้างความกังวลต่อสถานการณ์แพร่ระบาดไวรัสโควิด-19 ในสังคมเพิ่มขึ้น

9 มี.ค. ตลาดหุ้นผัวผวนหนัก ดัชนีตลาดหุ้น ปิดที่ 1,255.94 จุด ลดลง 108.61จุด หรือลดลง 7.96% จากปัจจัยกังวลในวิกฤติโควิด และแรงเทขายในหุ้น

กลุ่มพลังงาน เนื่องจากซาอุดิอาระเบียและรัสเซีย ไม่สามารถตกลงกันได้ในการประชุมร่วมกันของกลุ่มโอเปก *(องค์การกลุ่มประเทศที่ส่งน้ำมันออก)* และชาติพันธมิตร

10 **มี.ค.** *(1)* **สี จิ้นผิง** ประธานาธิบดีจีนเดินทางเยือนเมืองอู่ฮั่นครั้งแรก นับจากเกิดการระบาดของไวรัส โควิด-19

(2) ครม.เห็นชอบมาตรการเยียวยาเศรษฐกิจเฟส1 ซึ่งมีมาตรการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ (Soft loan) วงเงินรวม 1.5 แสนล้านบาทดอกเบี้ย 2% ช่วยเหลือผู้ประกอบการเอสเอ็มอีที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤติโควิดเป็นหลัก

11 **มี.ค.** *(1)* องค์การอนามัยโลก ประกาศให้การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 เป็นการระบาดใหญ่ (pandemic) ทั่วโลก *"ในช่วง 2สัปดาห์ที่ผ่านมาจำนวนผู้ติดเชื้อนอกประเทศจีนได้เพิ่มขึ้น 13 เท่าตัว และจำนวนประเทศที่ติดเชื้อได้เพิ่มขึ้น 3 เท่า"* นาย**เทดรอส อัดฮานอม เกเบรเยซุส** ผู้อำนวยการองค์การอนามัยโลก กล่าวในแถลงการณ์

(2) **โรดริโก ดูแตร์เต** ประธานาธิบดีฟิลิปปินส์ ประกาศปิดการคมนาคมในกรุงมะนิลา ห้ามการชุมนุม ห้ามชาวต่างประเทศจากประเทศกลุ่มเสี่ยงเดินทางเข้าประเทศ

(3) ไวรัสโควิด-19 ระบาดไป 121 ประเทศ *(รวมเขตบริหารพิเศษ)* มีผู้ติดเชื้อ 122,289 ราย เสียชีวิต 4,389 ราย และรักษาหาย 67,009 ราย

12 **มี.ค.** *(1)* **นพ.สุขุม กาญจนพิมาย** ปลัดกระทรวงสาธารณสุข (ขณะนั้น) แถลงพบผู้ติดเชื้อไวรัสโควิด-19 จากผับย่านทองหล่อเป็นกลุ่มก้อน

11 คน แยกเป็นชาย 5 คนและหญิง 6 คน

(2) พล.อ.ประยุทธ์ นายกฯ และรมว.กระทรวงกลาโหมลงนามในคำสั่งนายกฯที่ 76/2563 เรื่องจัดตั้ง**ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดต่อเชื้อไวรัสโควิด 2019** หรือ“**ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด19**” พร้อมตั้งคณะกรรมการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) นายกฯเป็นประธานมีกรรมการ 23 คน ประกอบด้วยรัฐมนตรีกระทรวงต่าง ๆ และผู้บริหารหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง

(3) ตลาดหลักทรัพย์ฯ หยุดทำการซื้อ-ขายหุ้นชั่วคราว (Circuit breaker) ระหว่างเวลา 14.38-15.08 น. หลังดัชนีตลาดหุ้นปรับลดลง 125.05 จุด หรือ 10% เป็นการใช้ครั้งแรกนับจากวิกฤติแฮมเบอร์เกอร์ในปี 2551 หลังเปิดทำการซื้อ-ขายอีกครั้ง ดัชนีตลาดหุ้น ปรับลดลงมายังจุดต่ำสุดที่ 1,095.37 จุด ลดลง154.52 จุด หรือ12.36 % *(ต่ำสุดในรอบเกือบ 8 ปี)* และปิดทำการที่ 1,114.91 จุด ลดลง 134.98 จุด หรือ10.80% มูลค่าการซื้อ-ขาย 101,402. 17 ล้านบาท

(4) เริ่มมีรายงานผู้ป่วยโรคโควิด-19 จากผับย่านทองหล่อ

13 มี.ค. *(1)* สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประกาศให้คนไทย 132 คนที่เดินทางไปร่วมพิธีกรรมทางศาสนาที่มาเลเซียเข้าพบแพทย์เพื่อตรวจหาเชื้อไวรัสโควิค-19 หลังพบผู้ร่วมกิจกรรมติดเชื้อ

(2) ตลาดหลักทรัพย์ฯ หยุดทำการซื้อ-ขายหุ้นชั่วคราว ตั้งแต่ 09.59-10.29 น. หลังดัชนีตลาดหุ้น ปรับลดลง 111.52 จุด หรือ 10%

14 มี.ค. *(1)* **แมทธิว ดีน** ดาราที่ทำหน้าที่พิธีกรในศึกลุมพินี แซมเปี้ยน เกริกไกร ประกาศผ่านอินสตราแกรมส่วนตัวว่าติดเชื้อไวรัสโควิด-19

(2) องค์การอนามัยโลก แถลงยุโรปเป็นศูนย์กลางระบาดของโลกหลังจำนวนผู้ติดเชื้อแซงหน้าจีน

15 มี.ค. *(1)* **ไทยพบผู้ป่วยเพิ่ม 32 คนรวมผู้ป่วยสะสมทะลุหลักร้อยคนครั้งแรก** ยอดผู้ป่วยสะสมเป็น 114 คน รักษาหาย 37 คน รักษาตัวในโรงพยาบาล 76 คน เสียชีวิต 1 คน

(2) สื่อหลายสำนักรายงานประชาชนหลายพื้นที่ในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑลแห่ซื้อบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ข้าวสาร ปลากระป๋อง อาหารหารแห้ง ในห้างค้าปลีกสมัยใหม่ เนื่องจากกังวลสินค้าจะขาดตลาดจากสถานการณ์ระบาดของไวรัสโควิด-19

16 มี.ค. *(1)* นักลงทุนเริ่มเทขายกองทุนตราสารหนี้

(2) พล.อ.ประยุทธ์ นายกฯ และรมว.กระทรวงกลาโหม แถลงการณ์ผ่านโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย ถึง 6 มาตรการที่ประกาศเพื่อรับมือกับการระบาดของไวรัสโควิด-19 โดยย้ำว่าชุดมาตรการที่ออกมาเพื่อชะลอการระบาดให้อยู่ในระยะที่ 2 ให้นานที่สุด โดยมาตรการชุดดังกล่าวเริ่มปิดสถานที่ ที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาด พร้อมยืนยันสินค้าอุปโภคบริโภคมีเพียงพอไม่จำเป็นต้องกักตุน ***"ประเทศไทยจะชนะการต่อสู้กับไวรัสนี้ก็ด้วยความร่วมมือของประชาชน"*** นายกฯกล่าว

17 มี.ค. *(1)* ครม.มีมติให้ปิดชั่วคราว มหาวิทยาลัย โรงเรียนนานาชาติ สถาบันกวดวิชา สนามมวย สนามม้า สนามกีฬา สถานบันเทิง สถานบริการนวดแผนโบราณ ฯลฯ

(2) สื่อเผยแพร่ภาพ พล.อ.ประยุทธ์ นายกรัฐมนตรี และรมว.กระทรวงกลาโหม ร่วมประชุมกับคณะอาจารย์แพทย์ประกอบด้วย **ศ.คลินิก เกียรติคุณ นพ.ปิยะสกล สกลสัตยาทร** อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล และรมว.กระทรวงสาธารณสุข **ศ. คลินิก เกียรติคุณ นพ. อุดม คชินทร** อดีตคณบดีคณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล **ศ.นพ.ยง ภู่วรวรรณ** ราชบัณฑิตและหัวหน้าศูนย์เชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านไวรัสวิทยาคลินิก คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย **ศ.เกียรติคุณ นพ.อมร ลีลารัศมี** อาจารย์แพทย์อายุรศาสตร์ นายกแพทยสมาคมแห่งประเทศไทย และ**ศ.เกียรติคุณ พญ.สมศรี เผ่าสวัสดิ์** นายกแพทยสภา โดยนายกฯร่วมประชุมกับคณะอาจารย์แพทย์เพื่อร่วมวางแนวทางรับมือการระบาดของไวรัสโควิด-19 ที่ทำเนียบรัฐบาล เมื่อวันที่ 16 มีนาคม โดยนายกฯได้กล่าวระหว่างการหารือว่า *ให้ทีมแพทย์และบุคลากรทางการแพทย์เป็นคนนำเรื่องมาตรการ รัฐบาลและหน่วยงานราชการเป็นฝ่ายสนับสนุน*

(3) ยอดผู้เสียชีวิตจากการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ในอิตาลีทะลุ 1,000 คน โดยมียอดผู้ติดเชื้อยืนยัน 27,980 คน รักษาหาย 2,749 คน

19 **มี.ค.** รัฐบาลออสเตรเลียประกาศภาวะฉุกเฉินด้านความมั่นคงชีวภาพของมนุษย์ โดยระบุว่าเป็นวิกฤติรุนแรงที่สุดในรอบ 100 ปี เรียกร้องชาวออสเตรเลียงดเดินทางไปต่างประเทศ ให้อำนาจรัฐสั่งปิดเมือง

20 **มี.ค.** กนง.ประชุมนัดพิเศษที่ประชุมมีมติเอกฉันท์ ลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายลง 0.25% เหลือ 0.75% *(มีผล 23 มี.ค.)* เพื่อลดผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อเศรษฐกิจโดยรวมจากวิกฤติโควิด

21 มี.ค. กรุงเทพมหานครสั่งปิด 26 สถานที่เสี่ยง เป็นเวลา 22 วัน เริ่ม 22มี.ค.-12 เม.ย. 2563 อาทิ ห้างสรรพสินค้า *(ยกเว้นซูเปอร์มาร์เก็ต ร้านสะดวกซื้อและอาหารประเภทหิ้วกลับ)* มหาวิทยาลัย ตลาดสด *(ยกเว้นแผงค้าของสดและสินค้าที่จำเป็นต่อชีวิตประจำวัน)* สปา สนามพระ สถานที่จัดประชุม ฯลฯ ก่อน 5 จังหวัดปริมณฑลประกอบด้วย นนทบุรี นครปฐม ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร ประกาศปิดสถานที่เสี่ยงตามกรุงเทพมหานครในวันเดียวกัน

22 มี.ค. *(1)* จำนวนผู้ป่วยใหม่พุ่งขึ้นไปที่ 188 ราย *(วันก่อนหน้า 89 ราย)* เป็นสถิติสูงสุดในการระบาดรอบแรก ผู้ป่วยสะสม 599 ราย รักษาในโรงพยาบาล 553 ราย รักษาหาย 52 ราย และเสียชีวิต 1 ราย

(2) กระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย(ธปท.) และสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ประชุมฉุกเฉิน พร้อมออก 3 มาตรการเพื่อดูแลตลาดตราสารหนี้ หลังนักลงทุนเทขายหุ้นกู้ต่อเนื่อง

23 มี.ค. *(1)* ชายไทยวัย 70 ปีเสียชีวิตจากโรคโควิด-19 เป็นรายที่ 2 หลังเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลเกือบ 2 เดือน

(2) ตลาดหลักทรัพย์ฯหยุดทำการซื้อ-ขายชั่วคราว เป็นครั้งที่ 3 ในรอบ 3 สัปดาห์ และถือเป็นครั้งแรกหลังตลาดหลักทรัพย์ฯ ประกาศปรับเกณฑ์การใช้เซอร์กิตเบรกเกอร์ใหม่ ที่กำหนดว่าตั้งแต่วันที่ 18 มี.ค.-30 มิ.ย. 2563 หากดัชนีตลาดหุ้น ปรับลดลง 8% หยุดซื้อ-ขายชั่วคราว 30 นาที *(เดิม 10 นาที)* ระดับที่สอง หากเปิดทำการซื้อ-ขายแล้ว ดัชนีตลาดหุ้น ปรับลดลง 15% จะหยุดพักการซื้อ-ขายอีก 30 นาที และระดับที่สาม หากดัชนีตลาดหุ้น ปรับลดลง 20 %จะหยุดการซื้อ-ขาย 60 นาที

24 มี.ค. (1) **ดร.สมคิด จาตุศรีพิทักษ์** รองนายกฯ(ขณะนั้น) แถลงมาตรการเยียวยาเศรษฐกิจเฟส2 ให้เงินชดเชยกลุ่มแรงงานลูกจ้าง แรงงานอิสระที่ไม่ได้อยู่ในระบบประกันสังคมและได้รับผลกระทบจากคำสั่งปิดธุรกิจของรัฐรายละ 5,000 บาท 3 เดือน 3 ล้านคน (สุดท้ายเพิ่มเป็น 15.3 ล้านคน) เริ่มลงทะเบียน 31 มีนาคม 2563

(2) พล.อ.ประยุทธ์ นายกฯ และรมว.กระทรวงกลาโหม แถลงการณ์ ว่าประเทศไทยกำลังอยู่ ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของภาวะวิกฤติจากไวรัสโควิด-19 มีความจำเป็นต้องดำเนินมาตรการต่างๆด้วยความเข้มข้นมากยิ่งขึ้นและกล่าวว่า *"ผมจะเป็นผู้นำในภารกิจนี้ และจะรายงานตรงต่อประชาชนชาวไทยทุกคน"* โดยจะประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินทั่วราชอาณาจักร

(3) ดัชนีตลาดหุ้นปิดที่ 1,080.37 จุด ปรับเพิ่มขึ้น 46.19 จุด หรือ 4.47% จากข่าวธนาคารกลางสหรัฐฯ(เฟด) ออกมาตรการรับมือการระบาดของไวรัสโควิด -19 รวมถึงการซื้อพันธบัตรตามมาตรการผ่อนคลายเชิงปริมาณ (คิวอี)

25 มี.ค. บลจ.ทหารไทย ประกาศปิดกองทุนตราสารหนี้ 2 กองทุน คือ กองทุนเปิดทหารไทย ธนเพิ่มพูน และกองทุนเปิดธนไพบูลย์หลังนักลงทุนเทขายต่อเนื่อง

26 มี.ค. *(1)* **จำนวนผู้ป่วยโรคโควิด-19 ของไทยแตะหลักพันโดยยอดผู้ป่วยสะสมอยู่ที่ 1,045 คน** ผู้ป่วยใหม่ 91 คน รักษาในโรงพยาบาล 1,034 คน และเสียชีวิต 5 คน

(2) พ.ร.ก. กำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน มีผลตั้งแต่
วันที่ 26 มี.ค.-30 เม.ย. 2563 (ช่วงที่1) และพล.อ.ประยุทธ์ นายกฯและ
รมว.กระทรวงกลาโหม อาศัยอำนาจตามมาตรา 7 พ.ร.ก. บริหารราชการ
ในสถานการณ์ฉุกเฉิน ยกระดับศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาด
ของโรคเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้อำนวยการ
พร้อมถ่ายโอนอำนาจสั่งการจากส่วนราชการต่างๆมาไว้ที่เดียว และตั้ง
นพ.ทวีศิลป์ วิษณุโยธิน เป็นโฆษก ศบค.

27 **มี.ค.** บลจ. ทหารไทย ปิดกองทุนเพิ่มอีก 2 กองทุน คือกองทุนเปิดทหารไทย
ธนพลัส และ กองทุนเปิดทหารไทย ธนไพศาล **นายสมจินต์ ศรไพศาล**
กรรมการผู้จัดการ บลจ.ทหารไทย (ขณะนั้น) ระบุว่าตลาดตราสารหนี้ที่
ผันผวนทำให้นักลงทุนตื่นตระหนกเทขายหน่วยลงทุนในกองทุนตราสาร
หนี้ออกมาอย่างรุนแรง เพื่อถือเงินสด

29 **มี.ค.** สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย (กพท.) เผยมี 9 สายการบิน
หยุดบินชั่วคราว

31 **มี.ค.** ยอดผู้ติดเชื้อในสหรัฐฯเพิ่มเป็น 79,000 คน แซงยอดผู้ติดเชื้อใน มณฑล
หูเป่ย ศูนย์กลางระบาดของจีนที่ยอดผู้ติดเชื้อสะสม 67,801 คน
(ณ 30 มี.ค.63)

2 **เม.ย.** พล.อ.ประยุทธ์ นายกฯและรมว.กระทรวงกลาโหมแถลงผ่านโทรทัศน์
รวมการเฉพาะกิจฯว่า "**ต้องป้องกันและช่วยเหลือประชาชน**" และย้ำ
หลักการว่า "**เรายึดหลักสุขภาพนำเสรีภาพ**"

3 เม.ย. *(1)* เริ่มเคอร์ฟิว ห้ามบุคคลใดทั่วราชอาณาจักรออกนอกเคหสถาน ระหว่างเวลา 22.00-4.00 น.ของวันรุ่งขึ้น

(2) สำนักงานการบินพลเรือน ประกาศห้ามสายการบินขนคนโดยสารเข้าประเทศเป็นการชั่วคราวระหว่างวันที่ 4-6 เมษายน ก่อนขยายเวลารวม 4 ครั้ง ไปจนถึงวันที่ 31 พฤษภาคม 2563

4 เม.ย. *(1)* ผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ต สั่งปิดหาดป่าตองหลังจำนวนผู้ติดเชื้อ (ในภูเก็ต)เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และ 80 % เป็นผู้ทำงานหรือสัมผัสกับผู้ทำงานในสถานประกอบการในซอยบางลา เขตเทศบาลเมืองป่าตอง

(2) **พบผู้ป่วยใหม่ 89 ราย** ทำให้ยอดผู้ป่วยสะสมทะลุหลักสองพันเพิ่มเป็น 2,067 ราย ผู้ป่วยกลับบ้านได้ 674 ราย รักษาตัวในโรงพยาบาล 1,373 ราย ผู้ป่วยมีอาการรุนแรง 23 ราย เสียชีวิต 20 ราย

6 เม.ย. หลายจังหวัดเริ่มประกาศห้ามประชาชนเดินทางเข้าออกระหว่างจังหวัด อาทิ แม่ฮ่องสอน น่าน ตาก ตราด ภูเก็ต ยะลา ปัตตานี และ นราธิวาส ส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี ห้ามเดินทางเข้าเกาะสมุย เว้นแต่ใบรับรองแพทย์ที่ออกภายใน 72 ชั่วโมง

7 เม.ย. ครม.อนุมัติ พ.ร.ก.3 ฉบับ คือ พ.ร.ก.ให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้ 1 ล้านล้านบาท พ.ร.ก.ให้อำนาจแบงก์ชาติปล่อยสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ (ซอฟต์โลน) 5 แสนล้านบาท และ พ.ร.ก. ให้อำนาจแบงก์ชาติซื้อตราสารหนี้เอกชนวงเงิน 4 แสนล้านบาท พร้อมอนุมัติ พ.ร.บ.โอนงบประมาณ 2563 วงเงิน 8 หมื่นล้านบาท

8 เม.ย. อู่ฮั่นเปิดเมืองแบบเว้นระยะห่างทางสังคมหลังปิดเมืองมา 76 วัน วันเดียวกัน **ชินโสะ อาเบะ** นายกรัฐมนตรีญี่ปุ่น (ขณะนั้น) ประกาศภาวะฉุกเฉิน 1 เดือนในโตเกียว และ 6 จังหวัดคือ ชิบะ คานากาวะ ไซตามะ โอซากา เฮียวโงะ และฟุกุโอกะ รวมประชากรประมาณ 44% ของประเทศ

10 เม.ย. พล.อ.ประยุทธ์ นายกฯ และ รมว.กระทรวงกลาโหม แถลงความคืบหน้าการดำเนินมาตรการต้านการระบาดโควิด-19 ผ่านโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจฯ อาทิ การจัดหาหน้ากากอนามัยให้กับบุคลากรทางการแพทย์และประชาชน การออก พ.ร.ก. 3 ฉบับ ที่การกู้เงินและวงเงินหนุนสภาพคล่อง รวม 1.9 ล้านล้านบาท หรือราว 13 %ของจีดีพี

15 เม.ย. องค์การอนามัยโลกยกย่อง อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) กว่า 1.04 ล้านคน ทั่วประเทศไทย ซึ่งทำหน้าที่ค้นหากลุ่มเสี่ยงเข้าระบบการรักษาเป็น **พลังเงียบสู้โรค**

30 เม.ย. คณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ เห็นชอบแนวทางตรวจหาเชื้อในกลุ่มประชากรเสี่ยงและสถานที่เสี่ยง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเฝ้าระวังการระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 จากอัตราการตรวจ 2,000 คนต่อประชากร 1 ล้านคนเป็น 5,000 คนต่อประชากร 1 ล้านคน โดยเริ่มจากกลุ่มบุคลากรทางการแพทย์ ผู้ต้องขังใหม่ และกลุ่มอาชีพที่พบปะผู้คนจำนวนมาก

1 พ.ค. *(1)* ขยายเวลาประกาศ พ.ร.ก.บริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินฯ ตั้งแต่วันที่1 พ.ค.-31 พ.ค. 2563 (ช่วงที่สอง)

(2) สังคมกังวลคนแห่กลับบ้านช่วงหยุดยาว เมย์เดย์ 1 พ.ค. จะทำให้การระบาดขยายวง

(3) ผู้ป่วยโรคโควิด-19 กระจายไป 209 ประเทศ 2 เขตบริหารพิเศษ และ 1 นครรัฐ หรือประมาณ 5 เดือนเศษนับจาก จีนรายงานพบผู้ป่วยครั้งแรกต้นเดือนธันวาคม 2562 โดยมียอดผู้ป่วย 3,319,856 ราย มีอาการรุนแรง 50,869 ราย และเสียชีวิต 234,279 ราย

3 พ.ค. คลายล็อกเฟส1 รวม 6 ประเภท คือ 1.ตลาด 2.ร้านอาหาร 3.ค้าปลีก ค้าส่ง 4.กีฬาสันทนาการ 5.ร้านตัดผม เสริมสวย และ 6.ร้านตัดขนสัตว์และรับเลี้ยง

13 พ.ค. *(1)* วันแรกของการรายงานมีผู้ติดเชื้อ “ศูนย์” คน รวมยอดผู้ป่วยสะสม 3,017 ราย รักษาหาย 2,850 คน ไม่มีผู้เสียชีวิตเพิ่ม จำนวนผู้เสียชีวิต ณ ขณะนั้น 56 ราย

(2) เริ่มห้องเรียนออนไลน์

17 พ.ค. คลายล็อกเฟส 2 อนุญาตให้เปิด ศูนย์การค้า ถึง 20.00 น. แต่ยังห้ามเปิดโรงภาพยนตร์ โบว์ลิ่ง ตู้เกม คาราโอเกะ คลินิกเวชกรรม (เฉพาะนวดตัว) ฟิตเนส (เฉพาะฟรีเวท) สระว่ายน้ำ *(ไม่เกิน1ชม.)* ห้องสมุด แกเลอรี กองถ่าย *(ไม่เกิน 50 คน)* ขยายเวลาเคอร์ฟิวเป็น 23.00-4.00 น.ของวันรุ่งขึ้น

20 พ.ค. กนง.มีมติเสียงข้างมาก 4 ต่อ 3 ปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายลง 0.25 % เหลือ 0.5% ถือว่าต่ำสุดนับแต่มีการใช้อัตราดอกเบี้ยนโยบาย เนื่องจากคาดการณ์ว่าเศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มหดตัวมากกว่าที่ประมาณไว้

26 พ.ค. ครม.เห็นชอบขยายเวลาประกาศ พ.ร.ก.บริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ออกไปอีก 1 เดือนตั้งแต่วันที่ 1-30 มิ.ย. 2563 (ช่วงที่3)

28 พ.ค. *(1)* สศช. แถลงภาวะสังคมไตรมาสแรก/2563 คาดผลจากวิกฤติโควิด-19 กระทบการจ้างงาน 8.4 ล้านคน

(2) ยอดผู้เสียชีวิตจากการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ในสหรัฐฯทะลุ 100,000 คน

29 พ.ค. เกาหลีใต้เจอระบาดรอบสองสั่งปิดโรงเรียน 200 แห่ง

1 มิ.ย. คลายล็อกเฟส 3 เปิดร้านอาหารนั่งทาน ศูนย์การค้าเปิดได้ ถึง 21.00 น. ร้านตัดผม แต่งผม(จำกัดเวลา2ชม.) คลินิกเสริมความงาม สักตัว ฟิตเนส ศูนย์ประชุมศูนย์แสดงสินค้า *(ไม่เกิน 20,000 ตรม.)* ศูนย์พระเครื่อง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นวดแผนไทย สนามกีฬา(เฉพาะนักกีฬา) สวนสัตว์ โรงหนังฯลฯ

14 มิ.ย. องค์กร COVID-19 โลก หรือ Global covid-19 Index จัดอันดับ 184 ประเทศ ถึงความสามารถในการฟื้นตัวจากวิกฤติโควิดพบว่า ประเทศออสเตรเลียอยู่อันดับหนึ่ง ส่วนไทยอยู่อันดับสอง

15 มิ.ย. คลายล็อกเฟส 4 **ยกเลิกเคอร์ฟิว** เปิด โรงเรียนนานาชาติ สถาบันกวดวิชา ภัตตาคารสวนอาหาร จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ *(อย่างมีเงื่อนไข)* ท้องฟ้าจำลอง ขนส่งสาธารณะ *(2ที่นั่งเว้น1)* อบรมสัมมนา อีเวนต์ แข่งกีฬา กองถ่าย *(ไม่เกิน150คน)* กีฬา *(เฉพาะการแข่งขัน)*

17 มิ.ย. พล.อ.ประยุทธ์ นายกฯและรมว.กระทรวงกลาโหม แถลงผ่านโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจฯ ประกาศชัยชนะ ต่อการหยุดการแพร่ระบาดของโควิด-19 หลังไม่พบผู้ติดเชื้อในประเทศต่อเนื่อง 28 วัน ปรับการทำงานของรัฐบาลเป็นแบบวิถีใหม่ (New normal) และกล่าวตอนหนึ่งว่า "**วันนี้เราเห็นแสงสว่างที่ปลายอุโมงค์**"

24 มิ.ย. ที่ประชุมกนง.มีมติ คงอัตราดอกเบี้ยนโยบายไว้ที่ 0.5% พร้อมปรับคาดการณ์เศรษฐกิจปี 2563 ครั้งที่2 เป็น ติดลบ-8.1% *(เดิม-5.3%)* เนื่องจากผลกระทบจากวิกฤติโควิด-19 รุนแรงกว่าที่คาดการณ์ไว้

30 มิ.ย. ครม.อนุมัติมาตรการฟื้นฟูท่องเที่ยว 2 โครงการคือ เราเที่ยวด้วยกัน และให้กำลังใจอสม.วงเงินงบประมาณรวม 2.24 หมื่นล้านบาท

1 ก.ค. *(1)* คลายล็อกเฟส5 อนุญาตให้สถานบริการเปิดบริการเพิ่มเติมจากการคลายล็อกครั้งก่อนหน้า รวม อาบอบนวด ผับ บาร์ แต่ต้องปฏิบัติตามมาตรการควบคุมโรคของทางราชการ ยกเว้นสนามชนไก่ ชนโค หรือสนามแข่งในลักษณะเดียวกัน ศูนย์การค้า เปิดบริการได้ถึง 22.00น. วันเดียวกันโรงเรียนเปิดเทอม

(2) เริ่มอนุญาตให้ต่างชาติเข้ามารักษาในไทย (Medical Wellness) กลุ่มแรกที่มีความจำเป็นเร่งด่วน

4 ก.ค. ไทยไม่พบผู้ติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ต่อเนื่องเป็นวันที่ 60 วันดังกล่าวมีผู้ติดเชื้อใหม่ 4 คน กลับจากต่างประเทศ ผู้ป่วยสะสม 3,279 คน เสียชีวิต 58 คน รักษาหายรวม 3,107 คน

12 ก.ค. กระทรวงสาธารณสุข ประกาศไทยผ่านพ้นการระบาดระลอกแรก หลังไม
พบผู้ติดเชื้อในประเทศต่อเนื่องเป็นเวลา 48 วัน และจำนวนผู้ติดเชื้อ
สะสมอยู่ในอันดับที่ 100

13 ก.ค. เกิดกรณีทหารอียิปต์ติดเชื้อโควิด-19 ลักลอบจากโรงแรมที่เป็นสถาน
กักกัน ที่จังหวัดระยอง และกรณีบุตรสาวนักการทูตดาน ซึ่งสร้างความ
ตื่นตระหนกให้สังคมไทยในวงกว้าง

14 ก.ค. ดร. วิรไท สันติประภพ ผู้ว่าการแบงก์ชาติ*(ขณะนั้น)* แจงนักวิเคราะห์ระบุ
เศรษฐกิจไทยผ่านจุดต่ำสุดมาแล้วในช่วงไตรมาส2 *(จีดีพีคาดการณ์ ณ
เวลานั้น -10 ไม่เกิน -20 %)* พร้อมระบุปลายปี 2564 เศรษฐกิจไทยจะ
ฟื้นตัวในลักษณะเครื่องหมายถูกหางยาว หรือ Nike shape หรือ
Swoosh-shaped คือเป็น V-shapeในช่วงแรกและค่อยๆฟื้นตัวอย่าง
ช้า ๆ ในช่วงท้าย

16 ก.ค. ดร.สมคิด จาตุศรีพิทักษ์ ลาออกจากตำแหน่งรองนายกฯ พร้อมทีมอีก
4 คน

17 ก.ค. อินเดียพบผู้ติดเชื้อโควิด-19 ทะลุ 1 ล้านคน ตามสหรัฐฯและบราซิล

19 ก.ค. เว็บไซต์ Worldmeters รายงานยอดผู้ติดเชื้อโควิด-19 ทั่วโลก ทะลุ
1,422.629 คน เสียชีวิต 604,818 คน รักษาหาย 8,606,629 คน สหรัฐฯ
มียอดผู้ติดเชื้อและเสียชีวิตมากเป็นอันดับ1ต่อเนื่อง

20 ก.ค. โดนัลด์ ทรัมป์ ประธานาธิบดีแห่งสหรัฐอเมริกา (ขณะนั้น) ทวีตรูปตัวเอง

สวมหน้ากากอนามัย หลังมีท่าทีต่อต้านการสวมหน้ากากอนามัยป้องกันการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 มาโดยตลอด

22 ก.ค. ศบค.ชุดใหญ่มีมติต่อ พ.ร.ก. บริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินฯ ออกไปอีก 1 เดือนระหว่างวันที่ 1- 30 สิงหาคม 2563 (ช่วงที่5) โดยยกมาตรา 9 *(ห้ามการชุมนุม)* ออก

23 ก.ค. ราคาทองคำทำสถิติใหม่ในรอบเกือบ 9 ปี ทองคำแท่ง(รับซื้อ) 28,050 บาท (ขายออก) 28,150 บาท ทองรูปพรรณ(รับซื้อ) 27,545 บาท(ขายออก) 28,650 บาท

24 ก.ค. *(1)* กระทรวงพาณิชย์แถลงตัวเลขส่งออกเดือนมิถุนายนมีมูลค่า 16,444.29 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ติดลบ 23.17% เมื่อเทียบช่วงเดียวกันปีก่อนหน้ามีอัตราขยายตัวต่ำสุดในรอบ 131 เดือนนับจากเดือนกรกฎาคม 2552

(2) จำนวนผู้ติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ทั่วโลกอยู่ที่ 15,639,561คน มีผู้ติดเชื้อเพิ่มขึ้น 273,644 คน ภายใน24 ชั่วโมง สหรัฐฯ มีผู้ติดเชื้อสูงที่สุดในโลก 68,124 คน รองลงมาบราซิล 58,080 คน อินเดีย 48,446 คน และสหรัฐฯยังครองอันดับ 1 ประเทศที่ผู้ติดเชื้อสะสมสูงสุด 4,169,909 คน

27 ก.ค. กระทรวงสาธรณสุขอินโดนีเซียรายงาน มีผู้ติดเชื้อไวรัสโควิด-19 (ใหม่) 1,523 คน เสียชีวิตอีก 53 คน รวมผู้ติดเชื้อทะลุแสนรายเป็น 100,303 คน และมีผู้เสียชีวิต 4,838 คน

30 ก.ค. นพ.โสภณ เอี่ยมศิริถาวร ผู้อำนวยการโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรคแถลง

สภาผู้เชี่ยวชาญสหวิชาชีพในระดับนานาชาติ จัดให้ไทยเป็นประเทศที่ฟื้นตัวจากการระบาดของโรคโควิด-19 ดีที่สุดอันดับ 1 จาก 184 ประเทศ

31 ก.ค. *(1)* เวียดนามมีผู้เสียชีวิตจากโรคโควิด-19 เป็นรายแรก

(2) ศบค.แถลงใครพร้อมให้คลายล็อกเฟส 6 ได้เลย

3 ส.ค. *(1)* สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย (กพท.) เริ่มผ่อนผันให้ชาวต่างชาติเดินทางเข้าประเทศไทยเพิ่มขึ้น เฉพาะกลุ่มผู้มีถิ่นพำนักอยู่ในประเทศไทย และผู้มีใบอนุญาตทำงานในประเทศไทย สามารถเดินทางเข้าไทยได้พร้อมครอบครัว

(2) **โรดริโก ดูแตร์เต** ประธานาธิบดีฟิลิปปินส์ ประกาศล็อกดาวน์ กรุงมะนิลาและจังหวัดข้างเคียง 15 วัน เป็นรอบที่2 หลังจำนวนผู้ติดเชื้อโควิด-19 ทะยานทะลุหลักแสนราย เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม

5 ส.ค. ทองคำทำสถิติราคาสูงสุดใหม่ต่อเนื่อง ราคาปรับเปลี่ยนระหว่างวัน 10 ครั้ง ราคาขยับขึ้นไป 650 บาท โดยราคาทองคำแท่งขายออกอยู่ที่ 29,700 บาท ราคารับซื้อ 29,600 บาท **ทองรูปพรรณขายออกทะลุหลัก สามหมื่นบาทเป็นครั้งแรกขึ้นไปที่ 30,200 บาท** รับซื้อ 29,016.72 บาท ราคาทองคำในตลาดโลกทะลุ 2,000 ดอลลาร์สหรัฐฯต่อออนซ์

7 ส.ค. *(1)* ทองคำทำสถิติราคาสูงสุดในรอบ 9 ปี โดย ทองคำแท่งรับซื้อ 30,300 บาทต่อบาททองคำ *ขายออก 30,400 บาท* ทองรูปพรรณรับซื้อ 29,698.44 บาท *ขายออก 30,900 บาท* ในช่วงสายของวัน

(2) คณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรป (Council of The EU) เผยรายชื่อประเทศที่ได้รับการยกเลิกข้อกำหนดชั่วคราวในการเดินทางเข้าสหภาพยุโรป 11 ประเทศ ประกอบด้วย ออสเตรเลีย แคนาดา จอร์เจีย ญี่ปุ่น นิวซีแลนด์ รวันดา เกาหลีใต้ ไทย ตูนิเซีย และอุรุกวัย มีผลตั้งแต่วันที่ 8 สิงหาคม

10 ส.ค. สำนักข่าวต่างประเทศรายงาน ผู้ติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ทั่วโลก ทำสถิติสูงสุดใหม่ ยอดรวมผู้ติดเชื้อทะลุหลักยี่สิบล้านคนขึ้นไปที่ 20,026,186 คน โดยประเทศผู้ติดเชื้อรายใหม่เกิน 10,000 คนในวันดังกล่าวมี 4 ประเทศ อินเดียทำสถิติสูงสุด 62,117 คน รองลงมาสหรัฐฯ 47,816 คน บราซิล 22,213 คน และโคลอมเบีย 10,611 คน

13 ส.ค. *(1)* รัฐบาลประยุทธ์2/2 ประชุมคณะรัฐมนตรีใหม่ครั้งแรก

(2) ทดลองเปิดเรียนเต็มรูปแบบ

17 ส.ค. สศช.แถลงเศรษฐกิจไตรมาส2ปี 2563 ติดลบ -12.2% ต่ำสุดนับจากหลังปี 2540 ปรับคาดการณ์ทั้งปีติดลบ 7-8 %

20 ส.ค. ข่าวพบผู้ติดเชื้อ 2 คน ที่เคยกักตัวในสถานกักกันของรัฐ สร้างความกังวลต่อสังคมว่า การระบาดระลอก2 มาถึงแล้ว ต่อมา นพ.สุวรรณชัย วัฒนายิ่งเจริญชัย อธิบดีกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข(ขณะนั้น) แถลงว่าเป็นเพียงซากเชื้อไม่มีความเสี่ยงในการแพร่กระจายของโรค

21 ส.ค. *(1)* เมียนมา ล็อกดาวน์ เมือง สิตตะเว เมืองเอกของรัฐยะไข่ ซึ่งอยู่ชายฝั่งตะวันตกของประเทศ หลังพบผู้ติดเชื้อไวรัสโควิด-19 จำนวน 19 คน ซึ่งเป็นการติดเชื้อครั้งแรกในรอบหลายเดือน

(2) ที่ประชุม ศบค.มีมติขยายเวลา การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน ตาม พ.ร.ก.บริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ออกไปอีก 1 เดือนตั้งแต่วันที่ 1 -30 กันยายน 2563 (ช่วงที่ 6)

23 **ส.ค.** นาย **เทดรอส อัดฮานอม เกเบรเยซุส** ผู้อำนวยการ องค์การอนามัยโลก แถลงที่นครเจนีวา ว่าการระบาดของไวรัสโควิด-19 จะยุติภายใน 2 ปี โดยเขาเปรียบเทียบกับไข้หวัดสเปนที่ระบาดในปี 2461(ค.ศ.1918) หรือที่ทำให้มีผู้เสียชีวิตอย่างน้อย 50 ล้านคน

25 **ส.ค.** คณะรัฐมนตรี(ครม.) อนุมัติงบกลาง 1,000 ล้านบาทสนับสนุนการดำเนินการตามแผนการเข้าถึงวัคซีนแยกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรก 400 ล้านบาทให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยวิจัย รวมถึงการผลิตในระดับอุตสาหกรรมและส่วนที่สอง 600 ล้านบาท สนับสนุนสถาบันวิจัยแห่งชาติประสานพัฒนาศักยภาพการผลิตวัคซีนของเอกชน ในการทำความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยอ็อกซ์ฟอร์ด และบริษัท แอสตราเซเนกา ในอังกฤษ ร่วมวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต

27 **ส.ค** เมียนมาขยายเวลาล็อกดาวน์ทั่วรัฐยะไข่ หลังพบผู้ติดเชื้อรายใหม่ ในรอบ 36 ชั่วโมง ทำให้จำนวนผู้ติดเชื้อสะสมอยู่ที่ 560 คน และมีผู้เสียชีวิต 6 คน ขณะเดียวกันกระทรวงมหาดไทยสั่ง 10 จังหวัดชายแดนไทย - พม่าเข้มงวดการเดินทางเข้าออกประชาชนจากฝั่งเมียนมาเข้าไทย

1 **ก.ย.** **ปรีดี ดาวฉาย** ลาออกจากตำแหน่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง หลังร่วมคณะรัฐมนตรีประยุทธ์ 2/2 ได้เพียง 26 วัน

3 ก.ย กรมควบคุมโรค แถลงพบผู้ต้องขังชายอาชีพดีเจในร้านอาหารย่านพระราม3 และถนนข้าวสาร ติดเชื้อไวรัสโควิด-19 นับเป็นผู้ติดเชื้อภายในประเทศรายแรกในรอบ 100 วันของไทย

8 ก.ย. ครม.รับทราบโครงการจ้างผู้จบการศึกษาใหม่ ตั้งแต่ระดับมัธยม 6 ถึงปริญญาตรี ให้มีงานทำ(Co-payment) จำนวน 260,000 อัตรา โดยรัฐบาลสนับสนุนเงินเดือน 50 % ต่อคนต่อเดือน 1 ปี (ต.ค. 2563-ก.ย. 2564) โดยมีเงื่อนไขนายจ้างต้องอยู่ในระบบประกันตน และไม่เลิกจ้างงานลูกจ้างเดิมเกิน 15% และมีเป้าหมายจ้างงานในส่วนอื่นให้ครบ 1 ล้านตำแหน่ง

16 ก.ย. จำนวนผู้ติดเชื้อไวรัสโควิด –19 ในอินเดีย รอบ 24 ชั่วโมงพุ่งขึ้นมาอยู่ที่ 5.11 ล้านคน หรือ 0.35% ของประชากร 1,400 ล้านคน ส่งผลให้อินเดียมีผู้ติดเชื้อมากเป็นอันดับ 2 ของโลกรองจากสหรัฐฯ

18 ก.ย. ล่ามกระทรวงแรงงานประจำกรุงริยาด ซาอุดิอาระเบียเสียชีวิตจากโรคโควิด-19 เป็นรายที่ 59 ของไทยและรายแรกในรอบ 3 เดือน

22 ก.ย. *(1)* ครม.อนุมัติโครงการคนละครึ่ง แจกเงิน 3,000 บาท 10 ล้านคน และเติมเงินผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ รวมวงเงิน 5.1 หมื่นล้านบาท เพื่อกระตุ้นกำลังซื้อในช่วงปลายปี

(2) สถานการณ์ระบาดในยุโรปกลับมาทวีความรุนแรงฝรั่งเศสมียอดผู้ติดเชื้อใหม่เพิ่มขึ้น 10,008 คน เพิ่มจากระดับ 5,259 คนในวันก่อนหน้า (21ก.ย.) ส่งผลให้มียอดผู้ติดเชื้อสะสม 468,069 คน ส่วนสเปนมีผู้ติดเชื้อใหม่ 10,600 คนรักษาตัวในโรงพยาบาล 1,348 คน อยู่ในห้องผู้ป่วยวิกฤติ(ไอซียู) 10 %

25 ก.ย. *(1)* ฝรั่งเศสเปิดแผนผังจำแนกพื้นที่อันตรายของการแพร่ระบาดไวรัสโควิด-19 ให้เมืองมาร์กเซย์ แหล่งพักตากอากาศทางตอนใต้อยู่ในระดับอันตรายสูงสุด อังกฤษประกาศมาตรการคุมระบาดระลอกสอง หลังมีผู้ติดเชื้อวันเดียว 6,178 คน ยอดผู้ติดเชื้อสะสม 409,000 คน เสียชีวิตรวม 41,800 คน

(2) 16.30 น. เวลานิวยอร์ก *(เช้าวันที่ 26 ก.ย.ของประเทศไทย)* พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกฯและรมว.กระทรวงกลาโหม กล่าวสุนทรพจน์ผ่านวีดิโอคอนเฟอเรนซ์ ต่อที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยสามัญ ครั้งที่ 75 โดยประกาศหลักการ **"หยุดโควิดแต่ไม่หยุดเศรษฐกิจไทย"**

26 ก.ย. สถานการณ์ระบาด 2 ประเทศในอาเซียนไม่ดีขึ้น อินโดนีเซียพบ ยอดผู้ติดเชื้อ *(ณ 25 ก.ย.)* ในรอบ 24 ชั่วโมงเพิ่มขึ้น 4,823คน นับเป็นสถิติสูงสุดใหม่ต่อเนื่องเป็นวันที่3 ส่งผลให้มียอดผู้ติดเชื้อสะสมที่ 266,845 คน เสียชีวิต 133 คน ยอดเสียชีวิตสะสม 10,218 คน นับเป็นสถิติเสียชีวิตสูงสุดในภูมิภาค เช่นเดียวกับที่ฟิลิปปินส์มีผู้ติดเชื้อในรอบ 24 ชั่วโมง 2,630 คน *(สูงสุดในรอบ6 วัน)* ยอดผู้เสียชีวิตสะสม 5,196 คน ยอดผู้ติดเชื้อสะสม 299,361 คน สูงสุดในภูมิภาค

28 ก.ย. ที่ประชุมศบค.มีมติต่ออายุ พ.ร.ก.บริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินฯ ออกไปอีก 1 เดือนตั้งแต่วันที่ 1 – 31 ตุลาคม 2563 (ช่วงที่ 7)

30 ก.ย. ธนาคารโลกรายงานสถานการณ์เศรษฐกิจเอเชียและแปซิฟิก ระบุเศรษฐกิจ จะขยายตัวเพียง 0.9% ต่ำสุดนับแต่ปี 2510 หรือในรอบ 53 ปี และกล่าวถึงเศรษฐกิจไทยปี 2563 ว่าจะติดลบ 8.3% *(กรณีแย่สุดติดลบ 10.4%)* นับว่าต่ำสุดในภูมิภาค

2 ต.ค. สื่อทั่วโลกรายงาน **ประธานาธิบดี โดนัลด์ ทรัมป์** แห่งสหรัฐฯ (ขณะนั้น) และสุภาพสตรีหมายเลข 1 **เมลาเนีย ทรัมป์** ติดเชื้อไวรัสโควิด- 19

9 ต.ค. ผลการตรวจคัดกรองผู้ผ่านแดนจากเมืองเมียวดีเข้าอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก พบพนักงานขับรถจากเมียนมาติดเชื้อไวรัสโควิด-19 2 คน ก่อนพบอีก 1 คน รวมเป็น 3 คน

12 ต.ค. อาคม เติมพิทยาไพสิฐ รัฐมนตรีคลังคนที่ 3 ในรัฐบาลประยุทธ์ 2/3 เข้าทำงานวันแรก

17 ต.ค. พบ 2 สามีภรรยาชาวเมียนมา พักอาศัยฝั่งไทยติดเชื้อโควิด-19 และขยายผลตรวจพบสมาชิกในบ้านติดเชื้ออีก 3 คน

23 ต.ค. หญิงชาวฝรั่งเศส ที่ผ่านการกักตัว 14 วัน ถูกตรวจพบติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่ เกาะสมุย

1 พ.ย. *(1)* สำนักข่าวเกียวโตรายงาน *(ณ30ต.ค.)* รัฐบาลญี่ปุ่นยกเลิกมาตรการห้ามต่างชาติเข้าประเทศสำหรับพลเมืองจาก 8 ประเทศ และไต้หวัน ประกอบด้วย จีน เกาหลีใต้ ออสเตรเลีย บรูไน นิวซีแลนด์ สิงคโปร์ เวียดนาม และไทย

(2) เบลเยียมประกาศล็อกดาวน์รอบ2 ตั้งแต่วันที่ 2 พฤศจิกายน ถึงกลางเดือนธันวาคม 2563 คำสั่งครอบคลุมร้านค้าสินค้าไม่จำเป็น รวมถึงร้านทำผม บ้านเรือนให้รับแขกได้ไม่เกิน 1 คนต่อครั้ง การรวมตัวในที่สาธารณะไม่เกิน 4 คน

3 พ.ย. *(1)* **บอริส จอหน์สัน** นายกรัฐมนตรีอังกฤษประกาศล็อกดาวน์เริ่ม 5 พฤศจิกายน-2 ธันวาคม 2563 เขาบอกว่าไม่ทำตอนนี้ประชาชนจะเสียชีวิตเป็น 2 เท่า

(2) **นายเปเดอร์ ซียาร์โก** รมว.กระทรวงต่างประเทศและการค้า ฮังการี เดินทางเยือนไทยในฐานะแขกรัฐบาล ถูกตรวจพบว่าติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ในขั้นตอนคัดกรอง กำหนดการทั้งหมดถูกยกเลิก

5 พ.ย. **จูเซปเป คอนเต** นายกรัฐมนตรีอิตาลี ประกาศเคอร์ฟิวทั่วประเทศ ระหว่าง 22.00-05.00 น.ระหว่างวันที่ 5 พ.ย.-3 ธ.ค. 2563 หลังจำนวนผู้ติดเชื้อเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

7 พ.ย. ชายวัย 66 ปี เสียชีวิตจากโรคโควิด-19 เป็นรายที่ 60 ของไทย *(รายที่ 59 เสียชีวิต 18 ก.ย. 63)* มีประวัติป่วยเบาหวานประเภท 2 ความดันโลหิตสูง และเพิ่งเดินทางกลับจากอังกฤษ

10 พ.ย. สื่อพร้อมใจตีข่าวบริษัทไฟเซอร์ (Pfizer)และบริษัทไบออนเทค (Biontech) ซึ่งเป็นผู้คิดค้นวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ประกาศความสำเร็จในการพัฒนาวัคซีนเป็นรายแรก

11 พ.ย. อังกฤษถูกระบุว่าเป็นประเทศแรกในยุโรปที่จำนวนผู้เสียชีวิตจากโรคโควิด-19 เกิน 50,000 คน

16 พ.ย. สศช.แถลงเศรษฐกิจไตรมาส3 ติดลบ 6.4% โดยสรุปว่าสถานการณ์เศรษฐกิจกระเตื้องขึ้น และปรับคาดการณ์เศรษฐกิจทั้งปีใหม่จาก ลบ 7.5 %

เหลือ ลบ 6 %

23 พ.ย. ครม.เห็นชอบต่ออายุ พ.ร.ก.บริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินอีก 45 วัน ระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม 63-15 มกราคม 64 (ช่วงที่8)

27 พ.ย. *(1)* พล.อ.ประยุทธ์ นายกฯและรมว.กระทรวงกลาโหม เป็นประธานในพิธีลงนามในสัญญาการจัดหาวัดซีนป้องกันโรคโควิด-19 โดยการจองล่วงหน้าระหว่าง บริษัทแอสตราเซนเนกา (AstraZeneca)จำกัด กับกระทรวงสาธารณสุข

(2) กระทรวงสาธารณสุขแถลง หญิงวัย 29 ปี อาศัยในจังหวัดเชียงใหม่ เคยทำงานในสถานบันเทิง1G1 จังหวัดท่าขี้เหล็ก ประเทศเมียนมา ติดเชื้อไวรัสโควิด-19 สอบสวนโรคพบมีผู้สัมผัสรวม 328 ราย

16 ธ.ค. เยอรมนีเริ่มมาตรการล็อกดาวน์รอบ 2 ปิดโรงเรียน ร้านค้า ทั่วประเทศ ระหว่าง 16 ธันวาคม 63-10 มกราคม 2564

17 ธ.ค. หญิงวัย 67 ปีเจ้าของแพกุ้งที่ตลาดกลางกุ้ง จังหวัดสมุทรสาคร ถูกตรวจพบว่าติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ก่อนที่ตลาดกลางกุ้งจะเป็นแหล่งแพร่เชื้อใหญ่ในเวลาต่อมา

19 ธ.ค. *(1)* **นพ.โอภาส การย์กวินพงศ์** อธิบดีกรมควบคุมโรคแถลง สถานการณ์ระบาดจากตลาดกลางกุ้ง หลังตรวจเชิงรุกคัดกรองกลุ่มแรงงานต่างด้าว 1,192 คน พบติดเชื้อ 516 คน หรือ 43 % ของผู้ได้รับการตรวจสอบ

(2) นพ.ทวีศิลป์ โฆษก ศบค.แถลงสรุปสถานการณ์ระบาดกรณีท่าขี้เหล็ก พบผู้ติดเชื้อ 67 ราย พบเชื้อหลังเข้าสถานกักกันท้องถิ่น 48 ราย มี 2 ราย

เป็นการติดเชื้อในประเทศ และอีก 17 รายลักลอบเข้าเมืองตามเส้นทางธรรมชาติ และเดินทางไป 7 จังหวัด

20 ธ.ค. นพ.ทวีศิลป์ โฆษก ศบค.บอกการระบาดจากกรณีตลาดกลางกุ้งสมุทรสาคร เป็นการระบาดระลอกใหม่เนื่องจากไม่มีความเชื่อมโยงกับการระบาดรอบแรก

22 ธ.ค. *(1)* พล.อ.ประยุทธ์ นายกฯและรมว.กระทรวงกลาโหม แถลงผ่านโทรทัศน์ รวมการเฉพาะกิจว่า ผลกระทบจากการระบาดของไวรัสโควิด-19 ที่เกิดขึ้นทั่วโลก ส่งผลให้เศรษฐกิจไทยฟื้นช้ากว่าที่คาดการณ์

(2) สื่อต่างประเทศรายงานมีอย่างน้อย 40 ประเทศ ประกาศห้ามการเดินทางจากอังกฤษเข้าประเทศ หลังพบไวรัสโควิด-19 กลายพันธุ์ในเมืองผู้ดี

28 ธ.ค. สื่อรายงาน **นายวีระศักดิ์ วิจิตร์แสงศรี** ผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสาคร ติดเชื้อไวรัสโควิด -19

29 ธ.ค. ศบค.รายงานชายวัย 45 ปี เสียชีวิตจากโรคโควิด-19 (รายที่ 61)

2564

1 ม.ค. ศบค.รายงาน ชายวัย 44 ปี และวัย 70 ปี เสียชีวิตจากโรคโควิด-19 (รายที่ 62 และ 63)

2 ม.ค. ศบค.รายงานหญิง วัย 47 ปี เสียชีวิตจากโรคโควิด-19 (รายที่ 64)

4 ม.ค. *(1)* ยอดผู้ติดเชื้อใหม่พุ่งขึ้นถึง 745 คน โดย 577 คน มาจากการคัดกรองเชิงรุกแรงงานต่างด้าว ส่งผลให้ยอดผู้ป่วยสะสมเพิ่มเป็น 8,439 คน หายป่วย 4,352 คน และชายวัย 56 ปี ชาวกรุงเทพฯ เสียชีวิตจากโรคโควิด-19 เป็นรายที่ 65

(2) ไทยสั่งซื้อวัคซีนที่พัฒนาโดยบริษัทซีโนวัค ไบโอเทค และบริษัทเวชภัณฑ์ของจีน 2 ล้านโดส

(3) นาย**บอริส จอนห์สัน** นายกฯอังกฤษ ประกาศออกโทรทัศน์ ว่าจะมีมาตรการล็อกดาวน์ ทั่วประเทศ เพื่อรับมือการระบาดของไวรัสโควิด-19 เขาหวังว่าการยกระดับมาตรการจะสามารถยับยั้งการระบาดของไวรัสกลายพันธุ์ได้

7 ม.ค. ศบค.รายงาน ชายวัย 88 ปี เสียชีวิตจากโรคโควิด-19 (รายที่ 67)

9 ม.ค. ยอดผู้ป่วยสะสมทะลุหลักหมื่นขึ้นไปอยู่ 10,053 คน โดยมีผู้ป่วยใหม่ 212 คน ติดเชื้อในประเทศ 187 คน ติดเชื้อในกลุ่มแรงงานด่างด้าวที่คัดกรองเชิงรุก 19 คน และเดินทางจากต่างประเทศเข้าสถานกักกันของรัฐ 6 คน และผู้ป่วยกระจายไป 58 จังหวัด

12 ม.ค. *(1)* สื่อต่างประเทศรายงาน **สมเด็จพระราชาธิบดี สุลต่านอับดุลเลาะห์ อาหมัด ซาห์** แห่งมาเลเซีย ประกาศภาวะฉุกเฉินจนถึงเดือนสิงหาคม 2564 และมอบอำนาจให้รัฐบาลของ นาย**มูห์ดิน ฮัสซัน** นายกรัฐมนตรีใช้อำนาจสกัดกั้นการระบาดของไวรัสโควิด-19 ได้ตามความเหมาะสม

(2) ครม.สรุปมาตรการเยียวยาพิษโควิดระบาดใหม่ ลดค่าน้ำ ไฟฟ้า 2 เดือน *(ก.พ.-มี.ค.64)* แจกเงิน 3,500 บาท 2 เดือนผ่านโครงการเราชนะ

ขยายเวลาลดภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง 90 % ออกไปอีก 1 ปี ขยายเวลายกเว้นค่าธรรมเนียมการโอนเหลือ 0.01 %

14 ม.ค. ชายชาวอังกฤษวัย 71ปี และชายไทยวัย 53 ปี เสียชีวิตจากโรคโควิด-19 เป็นรายที่ 68 และ69 ตามลำดับ

15.ม.ค. แบงก์ชาติประเมินผลกระทบ จากการระบาดของไวรัสโควิด-19 รอบใหม่ 3 กรณี **หนึ่ง** ใช้มาตรการควบคุมปานกลางและได้ผล กระทบจีดีพี 1-1.5% **สอง** ใช้มาตรการเข้มข้นคุมสถานการณ์ได้ใน 1 เดือน กระทบจีดีพี 2-2.5 % และ **สาม** ใช้มาตรการปานกลางไม่ได้ผลต้องใช้มาตรการเข้มงวดร่วมด้วย กระทบจีดีพี 3-4 %

16 ม.ค. ชายวัย 67 ปี เสียชีวิตเป็นรายที่ 70

17 ม.ค. พล.อ.ประยุทธ์ นายกฯ และรมว .กระทรวงกลาโหม โพสต์เฟซบุ๊ค ระบุไม่รีบร้อนฉีดวัคซีนที่ยังทดสอบไม่ครบถ้วน และมีนโยบายสำคัญต้องมั่นใจว่าวัคซีนปลอดภัยจึงนำมาใช้กับคนไทย

18 ม.ค. นายธีรพัฒน์ คัชมาตย์ รองผู้ว่าราชการจังหวัด สมุทรสาคร สรุปสถานการณ์ระบาดกรณี ตลาดกลางกุ้งตั้งแต่ 17 ธันวาคม 2563-18 มกราคม 2564 มีผู้ป่วยยืนยันสะสม (รวมคนไทยและแรงงานต่างด้าว) 4,879 คน รักษาหาย 3,059 คน อยู่ระหว่างรักษา 1,619 คน และเสียชีวิต 1 คน

20 ม.ค. ชายไทยวัย 48 ปี เสียชีวิตจากโรคโควิด-19 เป็นรายที่ 71

22 ม.ค. กทม.คลายล็อก 13 กิจการ อาทิ ร้านเกม ร้านอินเตอร์เน็ต ฯลฯ ให้กลับมาเปิดได้

23 ม.ค. ชายไทยวัย 81 ปี เสียชีวิตจากโรคโควิด-19 เป็นรายที่ 72

24 ม.ค. หญิงวัย 73 ปี เสียชีวิตจากโรคโควิด-19 เป็นรายที่ 73

25 ม.ค. ชายชาวอังกฤษวัย 61 ปี และหญิงไทยวัย 56 ปี เสียชีวิตจากโรคโควิด-19 เป็นรายที่ 74 และ 75

26 ม.ค. *(1)* ยอดรวมผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโควิด-19ทั่วโลก 100,280,252 คน อาการรุนแรง 110,252คน รักษาหาย 72,289,169 คน เสียชีวิต 2,149,387 คน โดยสหรัฐฯมีผู้ป่วยสูงสุด 25,861,597 คน

(2) ศบค.รายงาน พบผู้ป่วยใหม่ 937 คน ถือเป็นสถิติสูงสุดใหม่นับแต่ไวรัสโควิด-19 ระบาดในไทย

27 ม.ค. ชายไทยวัย 56 ปี เสียชีวิตจากโรคโควิด-19 เป็นรายที่ 76

27 ม.ค. *(1)* นายธานี แสงรัตน์ อธิบดีกรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ แถลงสถาบันวิจัย Lowy Institute ในออสเตรเลียจัดให้ไทยอยู่อันดับที่ 4 ของประเทศ ที่สามารถจัดการกับการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ได้ดีที่สุดในโลก โดย นิวซีแลนด์อยู่อันดับหนึ่ง เวียดนามอันดับสอง อันดับสามไต้หวัน อันดับสี่ไทย

(2) กระทรวงการคลังปรับคาดการณ์ การขยายตัวของเศรษฐกิจ(จีดีพี) ปี 2564 เป็น 2.8 % (เดิม4.5%) เนื่องจากผลกระทบจากการระบาดของไวรัสโควิด-19 ในหลายประเทศ รวมทั้งการระบาดใหม่ในประเทศไทย

29 ม.ค. ศบค.ชุดใหญ่มีมติผ่อนคลายมาตรการควบคุม ปรับพื้นที่ควบคุมใหม่ พื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด 1 จังหวัดคือ สมุทรสาคร พื้นที่ควบคุมสูงสุด มี 4 จังหวัดคือ กรุงเทพฯ สมุทรปราการ ปทุมธานี และนนทบุรี พื้นที่ควบคุม 20 จังหวัด พื้นที่เฝ้าระวังสูง 17 จังหวัด และ พื้นที่เฝ้าระวัง 35 จังหวัด

◆ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม แถลงสถานการณ์โควิด-19 วันที่ 25 มีนาคม 2563

◆ **พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ร่วมประชุมคณะอาจารย์แพทย์กำหนดแนวทางรับมือการระบาดโควิดรอบแรก**

(ขอบคุณภาพจาก เพจประยุทธ์ จันทร์โอชา chan-o-cha)

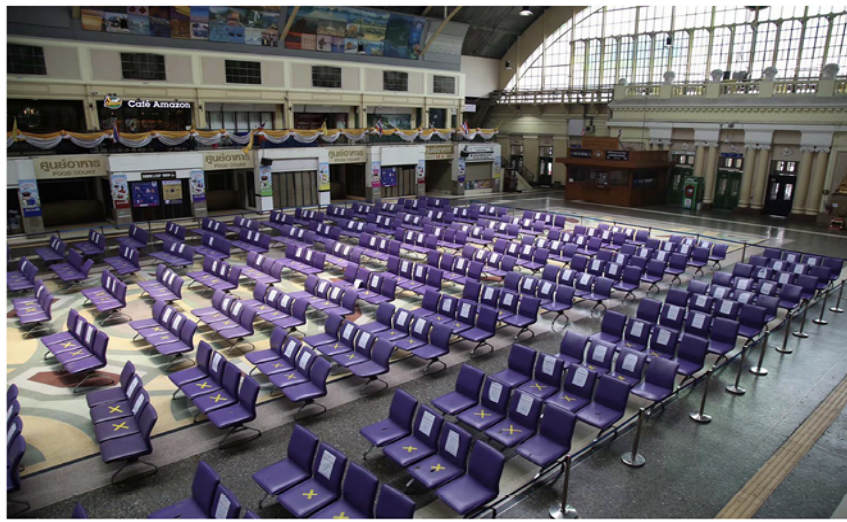

◆ ช่วงล็อกดาวน์ไม่มีคนเดินทาง ไม่มีนักท่องเที่ยว

◆ รอฟ้าเปิด

◆ บรรยากาศแห่ขายทอง

◆ แห่ซื้อสินค้าจำเป็น

◆ **ตู้ปันสุข น้ำใจจากสังคม**

◆ แรงงานในตลาดกลางกุ้ง เข้าคิวตรวจหาเชื้อ

◆ เจ้าที่สาธารณสุขเข้าดูแลตลาดกลางกุ้ง หลังมีคำสั่งปิดชั่วคราว

แหล่งข้อมูล

สัมภาษณ์

1. **นพ.ธนรักษ์ ผลิพัฒน์**, รองอธิบดีกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2563.
2. **ศ.นพ.ยง ภู่วรวรรณ**, ราชบัณฑิต และหัวหน้า ศูนย์เชี่ยวชาญเฉพาะด้านไวรัสวิทยาคลินิก คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สัมภาษณ์, 2 กันยายน 2563.
3. **นพ.ธเรศ กรัษนัยรวิวงค์**, อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข, สัมภาษณ์, 28 กันยายน 2563.
4. **ดร.สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์**, นักวิชาการอิสระ, สัมภาษณ์ , 2 พฤศจิกายน 2563.
5. **นพ.วีระศักดิ์ หล่อทองคำ**, ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเกาะสมุย, สัมภาษณ์, 7 พฤศจิกายน 2563.
6. **นายศิริวัฒน์ วรเวทวุฒิคุณ**, เจ้าของศิริวัฒน์แซนด์วิช, สัมภาษณ์ 21 พฤศจิกายน 2563.
7. **นายสุรพงษ์ ไพสิฐพัฒนพงษ์**, รองประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และโฆษกกลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์, สัมภาษณ์, 3 ธันวาคม 2563.

8. **นายจิตติ ตั้งสิทธิ์ภักดี**, นายกสมาคมค้าทองคำ, สัมภาษณ์,11 ธันวาคม 2563.

9. **รศ.ดร.ยงยุทธ แจล้มวงษ์** ผู้อำนวยการวิจัย ด้านการพัฒนาแรงงาน สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย(ทีดีอาร์ไอ), สัมภาษณ์, รายการ 101 พร็อพเพอร์ตี้แชนแนล คลื่นเอฟเอ็ม101, 23 พฤศจิกายน 2563.

10. **ดร.วิรไท สันติประภพ** ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย สัมภาษณ์, นิตยสาร BOT พระสยาม magazine ฉบับเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน 2563.

หน่วยงาน

1. กระทรวงสาธารณสุข
https://pr.moph.go.th/?url=pr/detail/2/04/140268/

2. รายงานสถานการณ์ไวรัสโคโรนา 2019 กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/situation.php

3. ถอดบทเรียนโควิด-19 กระทรวงสาธารณสุข และองค์การอนามัยโลก (ไทย)
https://www.who.int/.../searo/thailand/iar-covid19-th.pdf

4. ธนาคารแห่งประเทศไทย https://www.bot.or.th

5. กระทรวงการคลัง https://www.egov.go.th

6. ทำเนียบรัฐบาล https://www.thaigov.go.th

7. แถลงการณ์นายกรัฐมนตรี https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/27825

8. ศูนย์ข้อมูลโควิด 19 https://www.facebook.com/informationcovid19/

9. https://www.who.int/thailand/emergencies/novel-coronavirus -2019/q-

10. สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ https://www.nesdc.go.th

11. กระทรวงพาณิชย์ https://www.moc.go.th/

12. สมาคมค้าทองคำ https://www.goldtraders.or.th/

สำนักข่าว

1. https://tna.mcot.net/

2. https://www.bbc.com/thai

3. https://www.matichon.co.th/

4. https://mgronline.com/

5. https://www.thaipost.net/main/

6. https://www.voathai.com/

7. https://www.xinhuathai.com/

8. https://www.isranews.org

9. https://thaipublica.org/

หนังสือพิมพ์

1. ไทยรัฐ
2. มติชน
3. กรุงเทพธุรกิจ
4. เดลินิวส์
5. ไทยโพสต์

หนังสือ เอกสาร

1. **คู่มือป้องกันโรคปอดอักเสบจากการติดเชื้อ โคโรนาไวรัสสายพันธุ์ใหม่,** ศาสตราจารย์ โจว วั้ง จัดทำ สวี หย่งเจี้ยน ตรวจสอบ ,ศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคเมืองอู่ฮั่น จัดทำ, กัญญารัตน์ จิราสวัสดิ์ แปล.
2. **คำถาม-คำตอบที่พบบ่อย เรื่อง "ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิดเอ (เอช1เอ็น1)** , เอกสารแถลงข่าว, สำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่ กรมควบคุมโรคกระทรวงสาธารณสุข, วันที่ 22 กรกฎาคม 2552
3. **ไข้หวัดใหญ่กระทบจีดีพีไม่ต่ำกว่า 0.6%:โจทย์ที่รัฐต้องเร่งแก้,** บทความ, ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, บจก.วันที่ 22 กรกฎาคม 2552.

อื่น ๆ

1. หลักสูตร (ออนไลน์) โควิด 19 และระบาดวิทยา, รองศาสตราจารย์ ยืน ภู่วรวรรณ ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ /มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ผู้อำนวยการหลักสูตร, https://learningcovid.ku.ac.th

2. โครงการชุมชนร่วมใจ ต้านภัยโควิด-19 กิจกรรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ผ่านวิทยุท้องถิ่นทั่วประเทศ, สัมมนา, **กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์**, วันที่ 2 พฤศจิกายน 2563

บทที่ 1 : ฮัลโหลโควิด

1. **ตม.แจงข้อมูลคนจีนเข้าไทย**, https://news.thaipbs.or.th/content/288495

2. **สธ.แถลงพบคนขับแท็กซี่ติดไวรัสโคโรนาเป็นคนไทยคนแรก**, 31 ม.ค. 63, https://www.thairath.co.th/news/local/bangkok/1761053

3. **รักษาหายแล้ว คนขับแท็กซี่ ติดเชื้อ ไวรัสโคโรนา จากคนสู่คนรายแรก**, สำนักข่าวไทย, 5 ก.พ. 63, https://www.youtube.com/watch?v=b6VbyiTbTX0

4. **สธ.เผยผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของไทย ลดจากอันดับ2มาเป็นอันดับ 4 ของโลก** , https://www.hfocus.org/content/2020/02/18467

5. **จุรินทร์ตรวจโรงงานหน้ากากอนามัยพบสินค้ามีพอความต้องการ วอนอย่ากักตุน**, 30 ม.ค. 63, https://www.thairath.co.th/news/society/1760333

6. **จาตุรนต์ย้ำปิดประเทศก่อนจะเสียหายยับเยิน**, 22 มี.ค 63, https://siamrath.co.th/n/140833

7. **อู่ฮั่นเริ่มสร้างโรงพยาบาลพิเศษรักษาผู้ป่วยติดไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ตั้งเป้าเสร็จใน10วัน**, 24 ม.ค.63, https://www.xinhuathai.com/high/72354_20200124

บทที่ 2 : จุดเปลี่ยนเดือนมีนาคม

1. **แมทธิว ดีน ประกาศติดโควิด**,
   13 มี.ค 63, https://www.komthai.com/90704.html

2. **แกะรอยใครคือผู้แพร่เชื้อสนามมวยสถานบันเทิง**,
   19 มี.ค. 63, https://news.thaipbs.or.th/content/289996

3. **รบ.วอนปชช.ทุกคนอยู่บ้าน**,
   20 มี.ค. 63, https://www.matichon.co.th/politics/news_2073193

4. **แพทย์วอนอยู่บ้านหยุดเชื้อเพื่อชาติฯ**,
   21 มี.ค.63, https://www.posttoday.com/social/general/618357

5. **แพทย์ขอคนไทยอยู่บ้านฯ**,
   22 มี.ค.63, https://www.dailynews.co.th/regional/766828

6. **หมอศิริราชวอนคนไทยช่วยต้านโควิดฯ**,
   27 มี.ค. 63, https://www.thairath.co.th/news/local/bangkok/1806078

บทที่ 3 : โควิดกับความมั่งคั่งในโลกแห่งทุน

1. **ตลท.ปรับเกณฑ์"เซอร์กิตเบรกเกอร์"ใหม่ มีผลพรุ่งนี้ฯ**,
   17 มี.ค. 63, https://www.prachachat.net/finance/news-433404

2. **แบงก์ชาติคลอดสามมาตรการสกัดแห่ถอนกองทุนบอนด์**,
   22 มี.ค.63, https://www.dailynews.co.th/economic/764329

3. **พิษโควิดปิด 2 กองทุนทหารไทย ธนเพิ่มพูน-ธนไพบูลย์**,
   26 มี.ค.63,https://mgronline.com/stockmarket/detail/9630000030877

4. **TMBAM ประกาศปิดอีก2กองทุนฯ**,
27 มี.ค. 63, https://www.efinancethai.com/LastestNews/LatestNewsMain.aspx?rele

5. **งานแถลงเรื่องมาตรการแก้ไขปัญหาสภาพคล่องในตลาดการเงิน**,
22 มี.ค. 63, https://www.bot.or.th/Thai/AboutBOT/Activities/Pages/Joint_2203202

6. **ไขข้อสงสัยเกี่ยวกับมาตรการBSF ของธปท.**,
https://www.bot.or.th/Thai/FinancialInstitutions/COVID19/Pages/FAQ

7. **ธปท.แจงกองทุน BSF ไม่ได้อุ้มคนรวยแต่มุ่งคุ้มครองผู้ออมและดูแลเสถียรภาพระบบการเงิน**,
30 พ.ค. 63 , https://www.bot.or.th/Thai/AboutBOT/Activities/Pages/Gov_31052563

8. **ผวาโควิด-19 ระบาดหนักคนแห่เข้าห้างตุนสินค้า**,
15มี.ค.63, https://www.thairath.co.th/news/local/bangkok/1795696

บทที่ 4 : แนวรับคลื่นเศรษฐกิจ

1. **มาตรการดูแลและเยียวยาผลกระทบจากไวรัสโคโรนาต่อเศรษฐกิจไทย ทั้งทางตรงทางอ้อมระยะที่ 1**,
10 มี.ค. 63,https://www.mof.go.th/th/view/attachment/file/3134373735/

2. **สำนักงานประกันสังคมอัดเม็ดเงิน 30,000 ล้านบาท**,
10 เม.ษ. 63, https://www.mol.go.th/news/

3. **สรรพากรช่วยผู้ได้รับผลกระทบจากโควิด**,
25 พ.ค. 63, ,https://www.rd.go.th/publish/fileadmin/user_upload/news/news34_2563.pdf

4. **ผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายการเงินครั้งที่1/2563**,
5 ก.พ.63, https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/Documents/PressMPC_12563_375EOC6

5. **แถลงข่าวมาตรการแก้ปัญหาโรคโควิด-19 (มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ เฟส2)** ,
24 มี.ค.63, https://www.facebook.com/thaich8news/videos/531119067783257/

6. **ธปท.เน้นแก้หนี้ให้ตรงจุด**,
16ต.ค.63 https://www.bot.or.th/Thai/PressandSpeeches/Press/2020/Pages/n7363

7. **บิ๊กตู่' ไฟเขียวให้เงินคนละ 2,000 บาท สู้ 'โควิด-19' ยันไม่แจกเรื่อยเปื่อย**,
6 มี.ค. 63, https://www.isranews.org/isranews-news/86218-covid-eco.html

8. **เพื่อไทยจวกแจกแสนล้านไม่แก้ปัญหาเศรษฐกิจ เอาเงินมากแก้โควิด-19 ดีกว่า**,
8มี.ค. 63, https://www.thaipost.net/main/detail/59132

9. **รัฐบาลออกมาตรการเยียวยาฯ**,
24 มี.ค.63, https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/27776

10. **เมื่อโควิด-19 กลายเป็นโจทย์ใหญ่แบงก์ชาติ,**
28 พ.ค.63, กาแฟดำ, https://www.youtube.com/watch?v=tq6EllBpkI0&feature=youtu.be

11. **ธปท.ปรับเกณฑ์ซอฟต์โลน,**
28 ธ.ค. 63, https://www.bot.or.th/Thai/PressandSpeeches/Press/2020/Pages/n9163.aspx

12. **สุพัฒนพงษ์ แท็กทีมธปท.,**
25ก.ย.63 https://www.prachachat.net/finance/news-527347

บทที่ 5 : พ.ร.ก.กู้เงิน 1 ล้านล้านและจีดีพีที่หายไป

1. **ประยุทธ์อ้างทางเลือกสุดท้ายฯ,**
27 พ.ค.63, https://www.bbc.com/thai/thailand-52817171

2. **จีดีพีไตรมาส1/63 ปรับลดลง 1.8%,**
18 พ.ค. 63, https://www.nesdc.go.th/ewt_news.php?nid=10221&filename=index

3. **เศรษฐกิจไทยไตรมาสสอง63ติดลบ 12.2%,**
17 ส.ค.63, https://thaipublica.org/2020/08/thailand-gdp-q2-202063-contr

4. **รับมือวิกฤติเศรษฐกิจยุคโควิด-19 กับผู้ว่าธปท. รายการฟังหูไว้หู, 9 อสมท.,**
7 ก.ค.63, https://www.youtube.com/watch?v=xYX4XFWFKoQ&feature=youtu.be

5. **ส่งออก พ.ค. ติดลบ 22.5 %,**
24 มิ.ย.63, https://www.isranews.org/article/isranews-news/89844-moc-export-may

6. **ส่งออก มิ.ย.หดแรง 23.17%,**
24 ก.ค.63, https://www.isranews.org/article/isranews-news/90614-moc-export-june6

7. **ภาวะการค้าระหว่างประเทศของไทยประจำเดือนพ.ย.63,**
23 ธ.ค. 63, https://gnews.apps.go.th/news?news=75099

8. **โควิดฉุดท่องเที่ยว 9 เดือนรายได้วูบ1.57 ล้านล้าน,**
22 ต.ค.63, https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/904023

9. **พิษโควิด-19 ฉุดยอดผลิตรถยนต์เดือนเม.ษ.วูบ 83.55%,**
20 พ.ค.63, https://mgronline.com/uptodate/detail/9630000052664

10. **ตลาดรถยนต์เดือนพฤษภาคม ยอดขายลดลง 54.1%,**
23มิ.ย.63, https://www.toyota.co.th/news/NdMzXrOQ

11. **ยอดผลิตรถเดือนพ.ย.ปรับตัวเพิ่มขึ้น,**
17 ธ.ค.63, https://mgronline.com/business/detail/9630000128640

12. **สภาพัฒน์เผยอัตราว่างงานไตรมาส2,**
17ส.ค.63, https://mgronline.com/uptodate/detail/9630000084121

13. **ภาวะสังคมไตรมาส3 2563,**
https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=5491

บทที่ 6 : วันนี้มีผู้ติดเชื้อ 0 ราย

1. **แถลงการณ์ นายกรัฐมนตรี**,
2 เม.ษ 63, https://www.youtube.com/watch?v=00QeDf_lwBU

2. **แถลงการณ์นายกรัฐมนตรี**,
10 เม.ษ.63, https://www.youtube.com/watch?v=kCas_19Ep8U

3 **ข่าวดีสุด ๆ!!ศบค.แถลงวันนี้ตัวเลข0ฯ**,
13 เม.ษ.63, https://www.google.co.th/search?source=hp&ei=H5q7X9CWJZOX4-EPwuC5

4. **เผยเบื้องหลังเครื่องบินอียิปต์ฯ**,
14ก.ค.63, https://www.thaipost.net/main/detail/71376

5. **แพลตฟอร์ม"ไทยชนะ"พบคนไทย394คนเดินห้างพร้อมทหารอียิปต์**,
14 ก.ค.63, https://www.thairath.co.th/news/society/1888779

6. **ศบค.ขออภัยเหตุเจ้าหน้าที่รัฐทำการ์ดตกเสียเอง**,
14 ก.ค. 63, https://www.thairath.co.th/clip/436108

7. **ตรวจโคโรนาไวรัส ระยอง-กทม.ผ่าน 11 วันกว่า 7,200 คนฯ**,
27 ก.ค. 63, https://www.thairath.co.th/news/politic/1894957

8. **วันที่ 60 ไทยไม่พบผู้ติดเชื้อโควิดประเทศ**,
24 ก.ค.63, https://news.trueid.net/detail/mV835WO4zdK2

9. **สธ.คาดดีเจติดโควิดจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ**,
4 ก.ย. 63, https://www.naewna.com/local/516206

บทที่ 7 : แผนเปิดประเทศ

1. **ผู้ว่าฯธปท.ชี้เศรษฐกิจไทยฟื้นแบบเครื่องหมายถูกแต่หางยาว,**
20 ก.ค.63, https://mgronline.com/stockmarket/detail/9630000074312

2. **ชาตรี อรรจนานันท์,อธิบดีกรมการกงศุล,**
สัมภาษณ์พิเศษ,หนังสือพิมพ์มติชน,วันที่ 4 ต.ค.63.

3. **ศบค.เพิ่มมาตรการผ่อนคลายให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเข้าไทย,**
18 ธ.ค.63, https://www.nationtv.tv/main/content/378810400

4. **ศบค.แถลงสถานการณ์โควิด-19,**
29 มิ.ย.63, https://www.youtube.com/watch?v=Z2wAzN7Nnpo

5. **ศบค.แถลงสถานการณ์โควิด-19,**
6 ก.ค.63. https://www.youtube.com/watch?v=rTtNmEJbydA

6. **กต.ยันยังไม่มีชาวจีนขอวีซ่าเอสทีวีฯ,**
27 พ.ย.63, https://www.dailynews.co.th/politics/800471

7. **เปิดมาตรการ ศบค.ไฟเขียวนักธุรกิจ-นักท่องเที่ยวต่างชาติเข้าไทย,**
28 ก.ย.63, https://www.thaipost.net/main/detail/78882

8. **ทัวร์จีนกลุ่มแรกเข้าไทยฯ,**
20 ต.ค.63, https://www.matichon.co.th/economy/news_2403787

9. **ตรวจโควิด 4 อำเภอตากฯ,**
20 ต.ค.63, https://www.thairath.co.th/news/local/1957086

10. **โควิด19ระบาดในเมียนมาประชิดชายแดนฯ,**
10 ก.ย.63, https://www.bbc.com/thai/thailand-54102658

บทที่ 8 : 1 ปีวิกฤติโควิด

1. **ไทยอันดับหนึ่งของโลกฟื้นตัวจากการระบาดของโควิด-19,** 30 ก.ค.63, https://www.matichon.co.th/covid19/news_2286715

2. **องค์การอนามัยโลกคาด 2 ปี พิชิตโควิด-19 ฯ,** 23 ส.ค.63, https://www.thairath.co.th/news/local/1916092

3. **รายงานภาวะเศรษฐกิจไทยปี 2561,** https://www.nesdc.go.th/ewt_news.php?nid=7647

4. **รายงานภาวะเศรษฐกิจรายปี ธนาคารแห่งประเทศ,** https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/AnnualRepo

5. **เศรษฐกิจไทยไตรมาสที่สาม,** 16พ.ย.63, https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=10956

บทที่ 9 : ถอดบทเรียน

1. **WHO ชื่นชมเอเชียรับมือโควิดได้ดี,** 20 ต.ค.63, https://www.thairath.co.th/news/foreign/1957856

2 **องค์การอนามัยโลกชมประยุทธ์,** 13 พ.ย.63, https://mgronline.com/onlinesection/detail/9630000117613

3. **WHO ชื่นชมไทยมี 6 จุดเด่นหลักช่วยจัดการโควิด 19 ได้ดี,** 14 ต.ค.63, https://pr.moph.go.th/print.php?url=pr/print/2/04/148531/

4. **สธ.แถลงสถานการณ์โควิด-19,**
2 ต.ค.63, https://www.youtube.com/watch?v=kOerfpwDjOE

5. **หมอคาด 10 ปีข้างหน้าโคโรน่าไวรัสจ่อคิวถล่มมนุษย์อื้อ,**
24 ก.ย.63, https://www.dailynews.co.th/politics/797216,

6. **UPDATE COVID19, รศ.(พิเศษ) นพ.ทวี โชติพิทยสุนนท์ นายกสมาคมโรคติดเชื้อเด็กแห่งประเทศไทย,**
10 มี.ค.63, http://www.thaipediatrics.org/pages/News/Detail/23/271

7. **อับเดทสถานการณ์โลกของไวรัสโคโรนา 2019(COVID-19), ศ.นพ.ประสิทธิ์ วัฒนาภา คณบดีคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล,**
8 ธ.ค. 63, https://www.youtube.com/watch?v=hb_-CdOF1YU&feature=emb_rel_paus

8. **เจาะลึกวัฒนธรรม "การเห็นประโยชน์ส่วนรวม" ในเอเชียช่วยรับมือโควิด-19,**
24 ก.ค. 20, https://www.voathai.com/a/collective-culture-covid-asia/5515192.html

บทส่งท้าย

1. **พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกฯและรมว.ว่าการกระทรวงกลาโหม แถลง "การระบาดอีกครั้งของโควิด-เราต้องเข้มแข็ง",**
22 ธ.ค. 63, https://www.youtube.com/watch?v=IzkeZ8mb_G8

2. **ราชกิจจาฯเผยข้อกำหนด พ.ร.ก.ฉุกเฉินฉบับที่ 16**,
4 ม.ค. 64, http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2564/E/001/T_0001.PDF

3. **ราชกิจจาฯเผยข้อกำหนด พ.ร.ก.ฉุกเฉินฉบับที่ 17**,
6 ม.ค.64, http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2564/E/004/T_0001.PDF

4. **ด่วนกทม.สั่งปิด 25 สถานที่ชั่วคราว**,
1 ม.ค. 64, https://www.thairath.co.th/news/local/bangkok/2005040

5. **กทม.ผ่อนปรนให้เปิดได้ 13 สถานที่เสี่ยงโควิด**,
21 ม.ค 64, https://www.thairath.co.th/news/local/bangkok/2017212

6. **คลังคาดการณ์จีดีพี 64 ขยายตัว 2.8%**,
28 ม.ค. 64 ,https://mgronline.com/stockmarket/detail/9640000008876

เกี่ยวกับผู้เขียน

จิตติศักดิ์ นันทพานิช ศิษย์เก่า คณะการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เริ่มงานข่าวเศรษฐกิจปี 2526 เป็นบรรณาธิการบริหาร หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจระหว่างปี 2546-2551และ 2553-2559 ถอดบทเรียนไทยสู้โควิด เป็นงานเขียนเล่มที่ 9